

Urząd Statystyczny w Łodzi   Statistical Office in Łódź

**RAPORT O SYTUACJI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ
WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO
W 2016 R.**

**REPORT ON THE SOCIO-ECONOMIC
SITUATION
OF ŁÓDZKIE VOIVODSHIP IN 2016**

Maj 2017   May

ZESPÓŁ REDAKCYJNY
URZĘDU STATYSTYCZNEGO
W ŁODZI

*EDITORIAL BOARD
OF STATISTICAL OFFICE
IN ŁÓDŹ*

PRZEWODNICZĄCY

PRESIDENT

Piotr Ryszard Cmela

CZŁONKOWIE

MEMBERS

Piotr Chabior
Jerzy Harbat
Anna Jaeschke
Izabela Kaleta
Tomasz Piasecki
Jolanta Włodarczyk

Redakcja, skład i grafika —

Edition, typesetting and graphics —

Łódzki Ośrodek Badań Regionalnych

Łódzkie Centre for Regional Surveys

pod kierunkiem

supervised by

Anny Jaeschke

Projekt okładki

Cover design

Lidia Motrenko-Makuch

**Przy publikowaniu danych US
prosimy o podanie źródła**

*When publishing data
please indicate source*

Publikacja dostępna w Internecie

Publication available on the Internet

<http://lodz.stat.gov.pl>

ISSN 2084-7041

Druk: Zakład Wydawnictw Statystycznych, al. Niepodległości 208, 00-925 Warszawa

Nakład 85 egz.

Cena 15,00 zł

Przedmowa

Urząd Statystyczny w Łodzi przekazuje Państwu *Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa łódzkiego w 2016 r.*, kolejną edycję wydawnictwa Urzędu – jednego z regionalnych opracowań analitycznych. Publikacja prezentuje najnowsze dane statystyczne dotyczące istotnych zjawisk społecznych i gospodarczych.

Zakres tematyczny, jak w latach poprzednich, obejmuje dane z demografii, rynku pracy, świadczeń społecznych, budownictwa mieszkaniowego, rolnictwa, przemysłu i budownictwa, rynku wewnętrznego, wyników finansowych oraz nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw.

Opracowanie podsumowuje bieżące dane statystyczne i prezentuje je w ujęciu dynamicznym od 2010 r. oraz w relacji do przeciętnych wielkości dla kraju, a także w układzie przestrzennym – w podziale na powiaty oraz na tle innych województw. Komentarz analityczny wzbogacono ilustracją graficzną w postaci wykresów i kartogramów.

Część tabelaryczna, która stanowi uzupełnienie publikacji, zawiera wybrane dane o województwie łódzkim na przestrzeni lat 2005-2016 oraz informacje o charakterze bieżącym – prezentowane według miesięcy w dwóch ostatnich latach.

Sposób prezentacji danych, przyjęty przez wszystkie urzędy statystyczne w kraju, pozwala na analizę poziomu zróżnicowania regionalnego podstawowych wskaźników.

Dyrektor

Urzędu Statystycznego w Łodzi

dr Piotr Ryszard Cmela

Foreword

Statistical Office in Łódź presents “The report on socio-economic situation of the Łódzkie Voivodship in 2016”, the following edition of the publication included in the analytical system of regional studies. The elaboration provides the latest statistical data concerning significant phenomena in social and economic spheres.

The scope of the publication includes, as in previous years, data on demography, labour market, social benefits, housing construction, agriculture, industry and construction, internal market, financial results and investment outlays of enterprises.

The study summarises the most recent data, analyses the changes as compared to 2010, presents the voivodship values in relation to the national aggregates and on the background of other voivodships as well as broken down by powiat. The analysis is enriched by graphs and cartograms.

A set of tables, supplementing the publication, contains selected statistical information on the Łódzkie Voivodship for years 2005-2016 and monthly data presented for the last two years.

Selection and presentation of the data, adopted by all statistical offices, so common for all the voivodships, enables cross-country comparisons of basic indicators and regional diversity analyses.

*Director
of the Statistical Office in Łódź*

Piotr Ryszard Cmela, Ph.D.

SPIS TREŚCI

Przedmowa .....
Uwagi ogólne .....
PODSTAWOWE TENDENCJE .....
WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE
NA TLE KRAJU .....
WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE NA TLE
POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW .....
PODZIAŁ I POWIERZCHNIA
WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO .....
LUDNOŚĆ .....
RYNEK PRACY .....
WYNAGRODZENIA .....
ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE .....
CENY .....
ROLNICTWO .....
PRZEMYSŁ .....
BUDOWNICTWO .....
BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE .....
RYNEK WEWNĘTRZNY .....
WYNIKI FINANSOWE
PRZEDSIĘBIORSTW
NIEFINANSOWYCH .....
NAKŁADY INWESTYCYJNE .....
ANEKS .....

SPIS TABLIC

Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie w 2016 r. ....
Ludność na podstawie bilansów .....
Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności .....
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw .....
Przeciętne miesięczne zatrudnienie w sek- torze przedsiębiorstw w województwie łódzkim .....
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia.....

CONTENTS

<i>Foreword</i> .....
<i>General notes</i> .....
<i>BASIC TRENDS</i> .....
<i>ŁÓDZKIE VOIVODSHIP AGAINST</i>
<i>THE BACKGROUND OF THE COUNTRY</i>
<i>BACKGROUND OF OTHER</i>
<i>VOIVODSHIPS</i> .....
<i>DIVISION AND AREA</i>
<i>OF ŁÓDZKIE VOIVODSHIP</i> .....
<i>POPULATION</i> .....
<i>LABOUR MARKET</i> .....
<i>WAGES AND SALARIES</i> .....
<i>SOCIAL BENEFITS</i> .....
<i>PRICES</i> .....
<i>AGRICULTURE</i> .....
<i>INDUSTRY</i> .....
<i>CONSTRUCTION</i> .....
<i>HOUSING CONSTRUCTION</i> .....
<i>INTERNAL MARKET</i> .....
<i>FINANCIAL RESULTS OF</i>
<i>NON-FINANCIAL ENTERPRISES</i> .....
<i>INVESTMENT OUTLAYS</i> .....
<i>APPENDIX</i> .....

LIST OF TABLES

<i>Selected data for voivodship and Poland</i> <i>in 2016</i> .....
<i>Population based on balances</i> .....
<i>Vital statistics and net migration per 1000</i> <i>population</i> .....
<i>Average paid employment in the enterprise</i> <i>sector</i> .....
<i>Average monthly paid employment</i> <i>in the enterprise sector in łódzkie</i> <i>voivodship</i> .....
<i>Registered unemployed</i> <i>and unemployment rate</i> .....

Str.
Page

3

10

14

20

21

24

25

31

46

49

53

58

67

71

74

80

83

86

89

Nr
No.

Str.
Page

1

20

2

26

3

28

4

31

5

32

6

33

		Nr No.	Str. Page
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia w województwie łódzkim	<i>Registered unemployed and unemployment rate in łódzkie voivodship .....</i>	7	36
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale	<i>Economic activity of population aged 15 and more in the 4th quarter .....</i>	8	40
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector .....</i>	9	46
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie łódzkim	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in łódzkie voivodship .....</i>	10	47
Świadczenia społeczne	<i>Social benefits .....</i>	11	49
Świadczenia społeczne w województwie łódzkim	<i>Social benefits in łódzkie voivodship .....</i>	12	50
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	<i>Price indices of consumer goods and services .....</i>	13	53
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie łódzkim	<i>Price indices of consumer goods and services in łódzkie voivodship .....</i>	14	55
Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu	<i>Average retail prices of selected consumer goods and services in December .....</i>	15	56
Wybrane dane dotyczące rolnictwa	<i>Selected data on agriculture .....</i>	16	60
Przemysł	<i>Industry .....</i>	17	67
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie łódzkim	<i>Indices of sold production of industry in łódzkie voivodship .....</i>	18	69
Budownictwo	<i>Construction .....</i>	19	71
Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie łódzkim	<i>Indices of construction and assembly production in łódzkie voivodship .....</i>	20	72
Budownictwo mieszkaniowe	<i>Housing construction .....</i>	21	74
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie łódzkim	<i>Dwellings completed in łódzkie voivodship ...</i>	22	77
Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym w województwie łódzkim	<i>Dwellings for which permits have been granted or which have been registered with a construction project in łódzkie voivodship .....</i>	23	78
Dynamika sprzedaży detalicznej	<i>Indices of retail sale .....</i>	24	80
Dynamika sprzedaży detalicznej w województwie łódzkim	<i>Indices of retail sale in łódzkie voivod- ship .....</i>	25	81
Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych	<i>Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises ..</i>	26	85
Nakłady inwestycyjne	<i>Investment outlays .....</i>	27	86

SPIS WYKRESÓW

Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2016 r.	
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2016 r.	

LIST OF GRAPHS

<i>Natural increase per 1000 population in 2016.....</i>	1	21
<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in 2016 .....</i>	2	21

		Nr No.	Str. Page
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2016 r.	<i>Employment rate by LFS in 2016</i>	3	21
Stopa bezrobocia według BAEL w 2016 r. ...	<i>Unemployment rate by LFS in 2016</i>	4	22
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2016 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in 2016</i>	5	22
Spadek cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2016 r.	<i>Decrease of prices of consumer goods and services in 2016</i>	6	22
Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2016 r.	<i>Value of agricultural products procurement per 1 ha agricultural land in 2016</i>	7	22
Mieszkania oddane do użytkowania w 2016 r.	<i>Dwellings completed in 2016</i>	8	23
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach w 2016 r.	<i>Net turnover profitability rate in enterprises in 2016</i>	9	23
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2016 r.	<i>Entities of the national economy in the REGON register in 2016</i>	10	23
Przyrost naturalny na 1000 ludności	<i>Vital statistics per 1000 population</i>	11	27
Przyrost naturalny na 1000 ludności w województwie łódzkim według podregionów i powiatów w 2016 r.	<i>Vital statistics per 1000 population in łódzkie voivodship by subregions and powiats in 2016</i>	12	27
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population</i>	13	29
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie łódzkim według podregionów i powiatów w 2016 r.	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in łódzkie by subregions and powiats in 2016</i>	14	30
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw	<i>Indices of average paid employment in the enterprise sector</i>	15	31
Struktura przeciętnego zatrudnienia według sekcji PKD 2007	<i>Structure of average paid employment by PKD 2007 sections</i>	16	32
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku	<i>Structure of registered unemployed persons by age</i>	17	34
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia	<i>Structure of registered unemployed persons by educational level</i>	18	35
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy	<i>Structure of registered unemployed persons by duration of unemployment</i>	19	35
Stopa bezrobocia rejestrowanego	<i>Unemployment rate</i>	20	37
Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie łódzkim według podregionów i powiatów w 2016 r.	<i>Unemployment rate in łódzkie voivodship by subregions and powiats in 2016</i>	21	38
Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według statusu na rynku pracy w IV kwartale	<i>Structure of population aged 15 and more by employment status in the 4th quarter</i>	22	40
Współczynnik aktywności zawodowej	<i>Activity rate</i>	23	41
Struktura pracujących według wieku w województwie łódzkim w IV kwartale	<i>Structure of employed persons by age in łódzkie voivodship in the 4th quarter</i>	24	42
Wskaźnik zatrudnienia	<i>Employment rate</i>	25	42
Struktura bezrobotnych według wieku w województwie łódzkim w IV kwartale...	<i>Structure of unemployed persons by age in łódzkie voivodship in the 4th quarter</i>	26	43
Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w województwie łódzkim w IV kwartale.....	<i>Structure of unemployed persons by duration of unemployment in łódzkie voivodship in the 4th quarter</i>	27	44
Stopa bezrobocia	<i>Unemployment rate</i>	28	44

		Nr No.	Str. Page
Liczba osób niepracujących na 1000 osób pracujących w IV kwartale	<i>Number of unemployed persons per 1000 employed persons in the 4th quarter .....</i>	29	45
Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw	<i>Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector .....</i>	30	46
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w wybranych sekcjach w 2016 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries in select sections in 2016 .....</i>	31	47
Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów	<i>Indices of average monthly number of retirees and pensioners .....</i>	32	51
Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto	<i>Indices of average monthly gross retire- ment pay and pension .....</i>	33	52
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	<i>Price indices of consumer goods and services</i>	34	54
Zmiany cen wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie łódzkim w 2016 r.	<i>Annual changes in prices of selected consumer goods and services in łódzkie voivodship in 2016 .....</i>	35	56
Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych	<i>Cattle density per 100 ha agricultural land ...</i>	36	61
Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych	<i>Pigs density per 100 ha agricultural land .....</i>	37	62
Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach	<i>Procurement and market place prices of agricultural products .....</i>	38	64
Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta i jęczmienia	<i>Procurement price of pigs for slaughter to marketplace price of rye and barley .....</i>	39	65
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu ...	<i>Indices of sold production of industry .....</i>	40	68
Struktura produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego według działów PKD 2007 w 2016 r.	<i>Structure of sold production of manufacturing by PKD 2007 divisions in 2016 .....</i>	41	68
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle	<i>Indices of average paid employment in industry .....</i>	42	69
Struktura przeciętnego zatrudnienia w przetwórstwie przemysłowym według działów PKD 2007 w 2016 r.	<i>Structure of average paid employment in manufacturing by PKD 2007 divisions in 2016 .....</i>	43	70
Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa	<i>Indices of sold production of construction ....</i>	44	72
Dynamika produkcji budowlano-montażowej	<i>Indices of construction and assembly production .....</i>	45	72
Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD 2007	<i>Structure of construction and assembly production by divisions PKD 2007 .....</i>	46	73
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie	<i>Indices of average paid employment in construction .....</i>	47	73
Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania	<i>Indices of dwellings completed .....</i>	48	75
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	<i>Dwellings completed per 1000 population ...</i>	49	75
Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa ..	<i>Structure of number of dwellings completed by forms of construction .....</i>	50	76
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 miesz- kania oddanego do użytkowania	<i>Average usable floor space per dwelling completed .....</i>	51	76

		Nr <i>No.</i>	Str. <i>Page</i>
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie łódzkim według podregionów i powiatów w 2016 r.	<i>Dwellings completed in łódzkie voivodship by subregions and powiats in 2016</i>	52	77
Dynamika liczby wydanych pozwoleń na realizację mieszkań lub dokonanych zgłoszeń z projektem budowlanym	<i>Indices of number of permits for dwellings or registered applications with a construction project</i>	53	78
Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto	<i>Indices of number of dwellings started</i>	54	79
Dynamika sprzedaży detalicznej	<i>Indices of retail sale</i>	55	81
Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów	<i>Share of companies showing net profit in the total number of surveyed entities</i>	56	83
Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności	<i>Share of revenues of companies showing net profit in the revenues from total activity</i>	57	83
Wskaźnik poziomu kosztów	<i>Cost level indicator</i>	58	84
Wskaźnik rentowności obrotu netto	<i>Net turnover profitability rate</i>	59	84
Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem	<i>Indices of total investment outlays</i>	60	86
Struktura nakładów inwestycyjnych na środki trwałe	<i>Structure of investments outlays for fixed assets</i>	61	88
ANEKS	APPENDIX		
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM	<i>SELECTED DATA ON ŁÓDZKIE VOIVODSHIP</i>	I	90
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM WEDŁUG MIESIĘCY	<i>SELECTED DATA ON ŁÓDZKIE VOIVODSHIP IN MONTHS</i>	II	94

UWAGI OGÓLNE

1. Dane zamieszczone w publikacji – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w **każdorazowym podziale administracyjnym kraju**. W opisach województw informacje o liczbie podregionów, powiatów, miast na prawach powiatu, miastach ogółem oraz gminach podano według stanu w dniu 31 XII 2016 r.

2. Od 2009 r. dane prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami), w miejsce stosowanej dotychczas klasyfikacji PKD 2004.

W niniejszym opracowaniu publikuje się bieżące dane według PKD 2007 oraz dane przeliczone według tej klasyfikacji za okresy poprzednie.

3. W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

4. Dane w podziale według sekcji PKD 2007 oraz w podziale terytorialnym opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

5. Dane opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

7. Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową), na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

8. Dane prezentowane w publikacji obejmują podmioty gospodarki narodowej bez względu na charakter własności.

9. W publikacji dane w zakresie:

- 1) **przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń** dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;
- 2) **produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;
- 3) **wyników finansowych przedsiębiorstw niefinansowych oraz nakładów inwestycyjnych i inwestycji rozpoczętych** dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem podmiotów, których podstawowym rodzajem działalności jest działalność zaklasyfikowana według PKD 2007

GENERAL NOTES

1. *Data in the publication, unless otherwise indicated, are presented according to **administrative division of the country in a given period**. In descriptions of voivodships information regarding number of subregions, powiats, cities with powiat status, towns and gminas is given as the date of 31 December 2016.*

2. *Since 2009 onwards the data have been presented in accordance with the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 January 2008 by the decree of Council of Ministers dated 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) with later amendments) to replace the formerly applied PKD 2004/ NACE Rev. 1.1.*

In the publication the current data are published according to the NACE Rev. 2. Data for previous periods are also converted according to this classification.

3. *The item “**Industry**” was introduced, as an additional grouping including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” as well as “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.*

4. *Data according to NACE Rev. 2 sections as well as to territorial division are compiled using the **enterprise method**.*

5. *Data are compiled according to the **respective organizational status of units of the national economy**.*

6. *The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.*

7. *The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service), on their own-account in order to earn a profit.*

8. *Data presented in publication cover entities of the national economy regardless of ownership.*

9. *In the publication data in regard to:*

- 1) ***average paid employment and average monthly gross wages and salaries** cover the economic entities of the enterprise sector in which the number of employed persons exceeds 9 persons;*
- 2) ***sold production of industry and construction** concern economic entities, in which the number of employed persons exceeds 9 persons;*
- 3) ***financial results of non-financial enterprises** as well as **investment outlays and newly started investments** refer to economic entities keeping accounting ledgers (with the exception of entities in which the principal activity is classi-*

do sekcji „Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo” oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

10. Informacje odnoszące się do sektora przedsiębiorstw prezentuje się w oparciu o definicję przedsiębiorstwa wprowadzoną w rozporządzeniu Rady (EWG) Nr 696/93 z dnia 15 III 1993 r. w sprawie jednostek statystycznych do celów obserwacji i analizy systemu produkcyjnego we Wspólnocie. Zgodnie z ww. rozporządzeniem, przedsiębiorstwo jest traktowane jako jednostka organizacyjna produkująca wyroby lub świadcząca usługi, która osiąga korzyści z pewnego stopnia samodzielności w podejmowaniu decyzji, w szczególności w zakresie alokacji swoich bieżących zasobów. Przedsiębiorstwo prowadzi jedną lub kilka rodzajów działalności w jednym lub kilku miejscach i jest tworzone przez jednostkę prawną lub grupę jednostek prawnych. Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

11. Od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów); w związku z tym dane za 2010 r. z zakresu: użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, plonów ziemiopłodów oraz pogłowia zwierząt gospodarski zostały skorygowane w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Raportu.

12. Jako ceny stałe przyjęto w przypadku:

- 1) produkcji rolniczej – ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego, np. dla 2012 r. – z lat 2011 i 2012;

as “Agriculture, forestry and fishing” and “Financial and insurance activities” according to the NACE Rev. 2), in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

10. Information relating to the *enterprise sector* is presented based on the definition of “enterprise” – introduced by the regulation of the Council (EEC) No 696/93 of 15 March 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community. In accordance with the above-mentioned Regulation the enterprise is the smallest combination of legal units that is an organizational unit producing goods or services, which benefits from a certain degree of autonomy in decision-making, especially for the allocation of its current resources. An enterprise carries out one or more activities at one or more locations and it may be a sole legal unit or a group of legal units. Enterprise sector includes those entities which carry out economic activities in the following areas: forestry and logging; marine fishing; mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities; information and communication; real estate activities; legal and accounting activities; activities of head offices; management consultancy activities; architectural and engineering activities; technical testing and analysis; advertising and market research; other professional, scientific and technical activities; administrative and support service activities; arts, entertainment and recreation; repair of computers and personal and household goods; other personal service activities.

11. Since 2010 agricultural surveys do not include holders of agricultural land not conducting any agricultural activities and the holders of agricultural land with an area of less than 1 ha conducting activities on a small scale (determined by the appropriate thresholds); therefore data for 2010 concerning: land use, sown area, yields and livestock have been corrected compared with the ones published in a previous edition of the Report.

12. Constant prices were adopted as follows:

- 1) agricultural output – current prices for the year preceding the surveyed year (for market sales – prices received by farmers at market places, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruit, for which the average prices from two consecutive years, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year, e.g. for 2012 – the prices from 2011 and 2012, are assumed;

- 2) produkcji sprzedanej przemysłu:
- ceny stałe 2000 r. (średnie ceny bieżące 2000 r.) w 2005 r.,
  - ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.) w latach 2006-2010,
  - ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) od 2011 r.

13. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

14. Do przeliczeń na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 VI.

15. Niektóre dane mają charakter tymczasowy i mogą ulec zmianie w następnych wydaniach publikacji.

16. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

17. W publikacji zastosowano skróty niektórych nazw poziomów klasyfikacyjnych PKD 2007; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach i wykresach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

skrót <i>abbreviation</i>	pełna nazwa <i>full name</i>
sekcje <i>sections</i>	
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych <i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
X	
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją <i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>
X	
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
<i>Trade; repair of motor vehicles</i>	
Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi <i>Accommodation and food service activities</i>
<i>Accommodation and catering</i>	
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca <i>Administrative and support service activities</i>
X	
działy <i>divisions</i>	
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania <i>Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	

- 2) *sold production of industry:*
- *2000 constant prices (2000 average current prices) in 2005,*
  - *2005 constant prices (2005 average current prices) in 2006-2010,*
  - *2010 constant prices (2010 average current prices) since 2011.*

13. Relative numbers (indices, percentages) are calculated, as a rule, on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

14. When computing *per capita* data (1000 population, etc.) as of the end of the year, the population as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year – as of 30 VI.

15. Some data are provisional and may be change in subsequent editions of the publication.

16. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item “total”.

17. The names of some classification levels of NACE Rev. 2 used in publication have been abbreviated, abbreviations are marked in the tables and graphs with the sign “Δ”. The list of abbreviations used and their full names are given below:

działy (dok.)
divisions (cont.)

Produkcja wyrobów z metali <i>Manufacture of metal products</i>	X	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń <i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	X	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>
Budowa budynków	X	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków <i>Construction of buildings</i>
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	X	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej <i>Civil engineering</i>

17. Szersze informacje oraz szczegółowe wyjaśnienia metodyczne publikowane są w zeszytach metodycznych oraz opracowaniach branżowych GUS.

17. Broader information and detailed methodological description are published in methodological volumes and branch statistical publications of Central Statistical Office.

ZNAKI UMOWNE
SYMBOLS

Kreska (-)	-	zjawisko nie występuje <i>magnitude zero</i>
Zero (0)	-	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 <i>magnitude not zero, but less than 0,5 of unit</i>
(0,0)	-	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of unit</i>
Kropka (.)	-	pełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych <i>data not available or not reliable</i>
Znak (x)	-	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe <i>not applicable</i>
Znak (*)	-	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych <i>data revised</i>
"w tym" "of which"	-	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy <i>indicates that not all elements of sum are given</i>

WAŻNIEJSZE SKRÓTY
ABBREVIATIONS

zł	-	złoty <i>zloty</i>	m ²	-	metr kwadratowy <i>square metre</i>
tys.	-	tysiąc <i>thousand</i>	m ³	-	metr sześcienny <i>cubic metre</i>
mln	-	million <i>million</i>	kpl	-	komplet <i>komplet, set</i>
t	-	tona <i>tonne</i>	dt	-	decytona <i>deciton</i>
l	-	litr <i>litre</i>	szt.	-	sztuka <i>piece, unit</i>
m	-	metr <i>metre</i>	p.proc.	-	punkt procentowy <i>point</i>
ha	-	hektar <i>hectare</i>	PKD	-	Polska Klasyfikacja Działalności <i>NACE classification</i>

PODSTAWOWE TENDENCJE

- Na przestrzeni ostatnich lat w województwie łódzkim następuje systematyczny spadek liczby mieszkańców. W 2016 r. **liczba ludności** województwa zmniejszyła się o 0,3% do poziomu 2485,3 tys. osób. Pomimo zaobserwowanego wzrostu liczby urodzeń (o 3,1%), przy jednoczesnym spadku liczby zgonów (o 2,9%), kolejny rok z rzędu odnotowano ujemny przyrost naturalny. Utrzymał się również ujemny bilans migracyjny w województwie, który wyniósł -1,4 tys. osób (wobec -2,1 tys. w 2015 r.). Liczba zawartych w 2016 r. małżeństw była wyższa niż przed rokiem o 2,2%.

- **Przeciętne zatrudnienie** w sektorze przedsiębiorstw, w województwie łódzkim w 2016 r., ukształtowało się na poziomie wyższym niż przed rokiem o 1,3% i wyniosło 326,7 tys. osób. Na poprawę sytuacji w ostatnim roku istotny wpływ miał wzrost przeciętnego zatrudnienia w sekcjach: transport i gospodarka magazynowa, handel; naprawa pojazdów samochodowych oraz przetwórstwo przemysłowe.

W 2016 r., trzeci rok z rzędu, odnotowano spadek **liczby bezrobotnych** w województwie łódzkim (o 16,9% wobec spadku o 13,2% w 2015 r.). W skali całego kraju liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy zmalała o 14,6% (wobec spadku o 14,3% w 2015 r.).

Stopa bezrobocia rejestrowanego na koniec 2016 r. wyniosła w województwie łódzkim 8,6% i była o 1,7 p. proc. niższa niż przed rokiem. Spadek stopy bezrobocia, podobnie jak w 2015 r., odnotowano we wszystkich powiatach.

Wyniki **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności**, przeprowadzonego w IV kwartale wskazują, że liczba aktywnych zawodowo w województwie łódzkim zmniejszyła się w wyniku spadku liczby osób pracujących oraz istotnego ograniczenia liczby bezrobotnych. Wskaźnik zatrudnienia wzrósł o 1,2 p. proc. do poziomu 54,3%, a stopa bezrobocia spadła o 2,2 p. proc. do poziomu 4,6%. Jednocześnie zmniejszyło się obciążenie osób pracujących osobami niepracującymi.

- **Wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia** brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2016 r., (3867,24 zł), był niższy niż przed rokiem i wyniósł 3,2% (wobec wzrostu o 4,3% w 2015 r.). W stosunku do 2015 r. wzrost wynagrodzeń wystąpił we wszystkich sekcjach sektora przedsiębiorstw, przy czym najwyższy odnotowano w zakwaterowaniu i gastronomii.

Zwiększył się również średni czas przepracowany w ciągu miesiąca przez jednego zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw, a także przeciętne wynagrodzenie za godzinę pracy.

- Wyższa niż przed rokiem była dynamika **przeciętnych miesięcznych świadczeń emerytalno-rentowych**. Przeciętne miesięczne świadczenie wypłacane przez ZUS wyniosło 1876,11 zł i było o 1,7% wyższe niż przed rokiem, a pobierane przez rolników indywidualnych ukształtowało się na poziomie 1170,59 zł i zwiększyło się w ciągu roku o 0,2%.

W 2016 r. średnia liczba emerytów i rencistów pobierających świadczenia była wyższa niż rok wcześniej. Na poziomie sprzed roku utrzymała się zbiorowość rolników indywidualnych (101,6 tys.), wzrosła natomiast liczba świadczeniobiorców ZUS (510,1 tys.).

- Średnioroczny **spadek cen towarów i usług konsumpcyjnych** w 2016 r. wyniósł 0,6%. Spadek cen odnotowano w grupie odzież i obuwie (o 5,5%), transport (o 5,0%) oraz rekreacja i kultura (o 1,6%). Najwyższy wzrost cen w ujęciu rocznym dotyczył grup: napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe (o 1,1%) oraz żywność i napoje bezalkoholowe (o 0,8%).
- W województwie łódzkim w końcu 2016 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, zwiększyło się **stado bydła ogółem**, jak również **połowie świń**. Na zaistniałą sytuację wpłynęły przede wszystkim korzystne czynniki ekonomiczne chowu bydła rzeźnego i tuczu świń.

Na rynku rolnym województwa łódzkiego, w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano **spadek średnich cen skupu pszenicy, ziemniaków, żywca drobiowego oraz mleka krowiego**. Wzrosły natomiast ceny żyta i żywca wieprzowego, a cena skupu żywca wołowego pozostała na tym samym poziomie. Podobnie kształtowały się ceny na targowiskach, gdzie odnotowano spadek średnich cen pszenicy, jęczmienia i wzrost ceny żyta, ziemniaków jadalnych oraz żywca wieprzowego. Bardziej korzystna niż przed rokiem była relacja cen skupu żywca wieprzowego do targowiskowych cen żyta. W 2016 roku producenci rolni z terenu województwa łódzkiego sprzedali w skupie mniej niż przed rokiem ziarna zbóż (spadła wielkość skupu zarówno pszenicy jak i żyta). Wielkość skupu żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso była wyższa niż rok wcześniej (większa była podaż żywca wieprzowego i drobiowego). Wzrosła również ilość skupionego mleka krowiego.

- **Produkcja sprzedana przemysłu** w 2016 r. osiągnęła wartość 73263,8 mln zł (w cenach bieżących) i była o 0,7% (w cenach stałych) niższa niż w 2015 r. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w województwie łódzkim ukształtowało się na poziomie 170,2 tys. osób i było o 0,7% wyższe niż w roku poprzednim. Wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną na 1 zatrudnionego, wyniosła 430,6 tys. zł (w cenach bieżących) i była o 1,4% niższa (w cenach stałych) niż przed rokiem.
- **Produkcja budowlana** w 2016 r., była niższa niż w 2015 r. o 13,4% i osiągnęła poziom 7464,3 mln zł. Niższa niż przed rokiem była również produkcja budowlano-montażowa realizowana przez przedsiębiorstwa budowlane z województwa łódzkiego, a jej udział w produkcji sprzedanej budownictwa ogółem wyniósł 57,8%. Odnotowany spadek wydajności pracy w budownictwie (do poziomu 417,3 tys. zł na jednego zatrudnionego, w cenach bieżących) był wynikiem głębszego spadku wartości produkcji niż przeciętnego zatrudnienia.
- W budownictwie mieszkaniowym w 2016 r. liczba **mieszkań oddanych do użytkowania** zmniejszyła się o 1,2% w porównaniu z rokiem poprzednim. Wzrosła natomiast zarówno liczba rozpoczętych inwestycji mieszkaniowych, jak i mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym.

- Wartość **sprzedaży detalicznej** ogółem w województwie łódzkim była o 7,1% wyższa niż w roku 2015. Znaczący wzrost odnotowały przedsiębiorstwa realizujące sprzedaż mebli, RTV, AGD (o 25,0%) oraz prowadzące sprzedaż pojazdów samochodowych, motocykli, części (o 22,8%). Zmniejszyła się natomiast wartość sprzedaży hurtowej towarów w jednostkach handlowych - o 0,9%.
- **Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych** w 2016 r. były korzystniejsze niż uzyskane rok wcześniej. Zmniejszył się co prawda odsetek przedsiębiorstw wykazujących zysk netto, ale ich udział w przychodach ogółem znacząco wzrósł. Szybsze tempo wzrostu przychodów z całokształtu działalności niż kosztów ich uzyskania znalazło odzwierciedlenie w poprawie wskaźnika poziomu kosztów. Wzrosła również rentowność przedsiębiorstw.
- W 2016 r. odnotowano spadek wartości **nakładów inwestycyjnych** poniesionych przez przedsiębiorstwa w województwie łódzkim (o 2,2%). Wzrosły nakłady na budynki i budowle, natomiast o spadku wartości inwestycji zadecydowały zakupy maszyn, urządzeń technicznych oraz środków transportu. W porównaniu z 2015 r spadła liczba i wartość kosztorysowa inwestycji nowo rozpoczętych.

BASIC TRENDS

- Over the last years consecutive decline in **population of the voivodship** was observed. In 2016 the population of voivodship decreased by 0.3%. Though increase of the number of births has appeared (by 3.1%) in parallel with the decrease of the number of deaths (by 2.9%) – deepening negative population growth was noted. Negative net migration rate is still observed and in 2016 it amounted to -1.4 thous. persons in comparison with -2.1 thous. in 2015. Number of marriages contracted in 2016 increased by 2,2% as compared to the previous year.
- In 2016, **the average paid employment** in the enterprise sector in Łódzkie Voivodship amounted to the level of 326.7 thous. persons, i.e. by 1.3% higher than in 2015. The improvement of the situation in the last year was substantially influenced by the increase of average paid employment in the following sections: transportation and storage, trade; repair of motor vehicles as well as manufacturing.

In 2016, the third year running, the number of unemployed persons registered in labour offices dropped down (by 16.9% in comparison with 13.2% in 2015) . The similar situation was observed in the whole country, but the decrease rate was lower in Poland and amounted to 14.6% (against 14,3% in 2015).

The registered unemployment rate at the end of December 2016 amounted to 8.6%, i.e. by 1.7 pp less than in 2015. In 2016, similarly to the previous year, the decline in unemployment rate occurred for all powiats .

Results of the **Labour Force Survey (LFS)** conducted in 4th quarter indicate that number of economically active persons has decreased and is affected by the drop of employed persons and considerable decline of unemployed persons. The employment rate exceeded its previous year's level by 1.2 pp and reached 54.3% and the unemployment rate decreased by 2.2 pp and reached 4.6%. Economic dependency ratio (defined as a number of economically inactive and unemployed persons per 100 persons employed) has decreased.

- **The average monthly gross wages and salaries** in the enterprise sector in 2016 amounted to 3867.24 zł and were by 3,2 % higher than a year before (in comparison with the growth of 4.3% in 2015). Compared to 2015, an increase was recorded in every sections of the enterprise sector, of which the highest had placed in accommodation and catering.

Average time worked in enterprise sector per one employee increased as well as the average wages and salaries per hour increased.

- Higher dynamics of an **average monthly gross retirement pay and pension** was recorded, as compared with the previous year. The average monthly nominal gross retirement pay and pension from non-agricultural social security system (Social Insurance Institution) in 2016 amounted to 1876.11 zł and was by 1.7% higher than in 2015. The average monthly nominal gross retirement

pay and pension of individual farmers reached the level of 1170.59 zł and it has increased in comparison to the previous year by 0.2%.

In 2016, the average number of retirees and pensioners was at the higher level than noted in 2015. Population of farmers (101.6 thous.) were similar to numbers noted a year before, but the number of persons receiving benefits from Social Insurance Institution was higher (510.1 thous.).

- Annual average **prices of consumer goods and services dropped** in 2016 down in relation to previous year (by 0.6%). A drop in prices concerned the group of goods and services associated with clothing and footwear (by 5.5%), transport (by 5.0%), as well as recreation and culture (by 1.6%). The highest price growth was recorded in the group alcoholic beverages and tobacco (by 1.1%) and food and non-alcoholic beverages (by 0.8%).
- In the Łódzkie Voivodship at the end of 2016, as compared to the previous year, **the total herd of cattle**, as well as the **number of pigs**, increased. The prevailing situation was influenced by favorable economic factors of cattle slaughter and fattening of pigs.

On the agricultural market of the Łódzkie Voivodship, as compared to the previous year, **the average procurement prices of wheat, potatoes, poultry and cow's milk decreased**. Prices of rye and pig meat increased, while the price of beef cattle remained at the same level. Market prices have been similar, where the average price of wheat, barley were lower and rye prices, edible potatoes and pig meat prices were higher. More benefit than last year was the price ratio of pigs buying to rye market prices.

In 2016 agricultural producers from the Łódzkie Voivodship sold in the purchase of less than a year ago cereal grains (fall in both wheat and rye). The volume of procurement of animals for slaughter was higher than in the previous year (the supply of live pigs and poultry was higher). The amount of concentrated cow's milk also increased.

- **Sold production of industry** in 2016 reached the level of 73263.8 million zł (in current prices) and it was by 0.7% lower (in constant prices) than in previous year. In 2016 average paid employment in industry in Łódzkie Voivodship has increased by 0.7% and reached the level of 170.2 thous. Labour productivity in industry, measured by sold production per one paid employee amounted to 430.36thous. zł (in current prices) and was by 1.4 % lower (in constant process) than in the previous year.
- In 2016 **sold production of construction** reached the level of 7464.3 million zł and was by 13.4% lower than a year before. Construction and assembly production realized by construction enterprises of Łódzkie Voivodship was lower than in 2015 but its share in total sold production of construction amounted 57.8%. A decrease in labour productivity in construction (to the level of 417.3 thous. zł per one paid employee – in current prices) resulted from a deeper fall in the sold production than the average employment.
- In residential construction in 2016, the number of **dwellings completed** was by 1.2% less than a year before. On the other hand, an increase was recorded in the number of dwellings which construction has begun as well as in number of dwellings for which permits have been granted.

- The value of total **retail sales** in Łódzkie Voivodship was by 7.1% higher than in the previous year. The substantial increase in sales was recorded in entities selling furniture, radio, TV and household appliances (by 25.0%) as well as enterprises conducting the sale of motor vehicles, motorcycles, parts (by 22.8%). Wholesale in trade enterprises in 2016 was by 0.9% lower than a year before.
- In 2016 **financial results of non-financial enterprises** were higher than the ones obtained the year before. Though the share of enterprises reporting net profit in the total number of surveyed enterprises was lower than in 2015 but share of revenues obtained by those enterprises in revenues from total activity of surveyed enterprises was considerably higher than a year before. An increase in revenues from total activity was faster than the costs of obtaining them, which resulted in the cost level indicator's improved. The profitability rate has also improved.
- In 2016 a decrease was recorded in total **investment outlays** of the surveyed enterprises in Łódzkie Voivodship (by 2.2%). However outlays on buildings and structures was higher, but drop was observed for purchases of machinery, technical equipment and tools as well as transport equipment. Compared to 2015, the number and cost estimate of newly launched investments decreased.

WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE NA TLE KRAJU

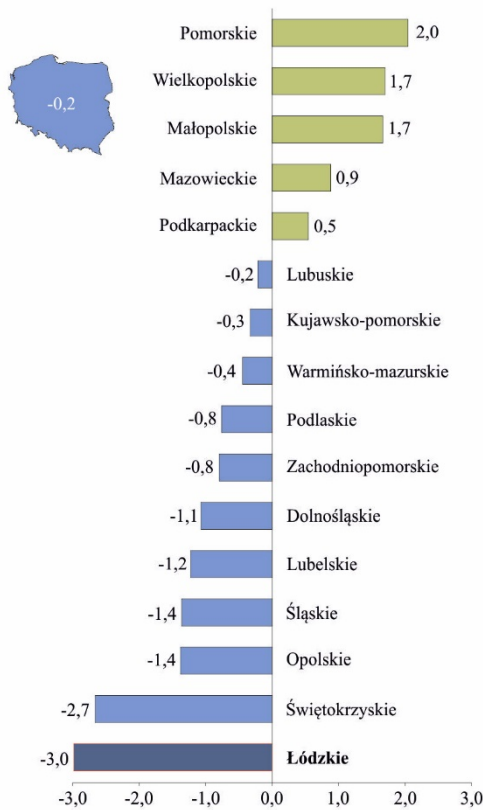
Tabl. 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie w 2016 r.

Wyszczególnienie	Polska	Łódzkie
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	123	136
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,2	-3,0
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	0,0	-0,6
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^a w %	56,2	56,6
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^a w %	52,8	53,4
Stopa bezrobocia według BAEL ^a w %	6,2	5,6
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w zł	4277,03	3867,24
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł	2018,48	1876,11
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	1182,83	1170,59
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100)	99,4	99,4
Obsada bydła ^b na 100 ha użytków rolnych w szt.	41,3	47,0
Obsada trzody chlewnej ^b na 100 ha gruntów ornych w szt.	75,6	111,3
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) na 1 zatrudnionego w przemyśle w zł	481695	430563
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) na 1 zatrudnionego w budownictwie w zł	446107	417329
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	4,3	2,8
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności (stan w dniu 31 XII)	1103	979
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności (stan w dniu 31 XII)	24	14
Udział liczby przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych podmiotów w %	81,6	81,1
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych w %	95,0	92,7
Dynamika nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach (rok poprzedni =100, ceny bieżące) w %	88,5	97,8
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2014 r. w zł	44686	41839

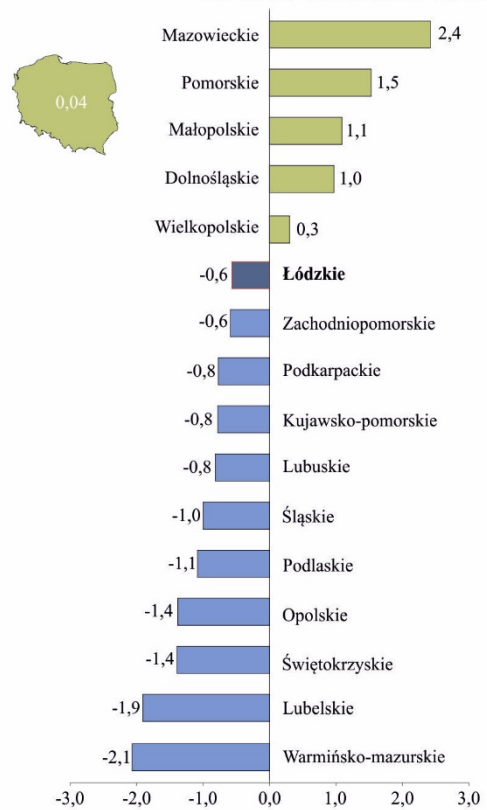
^a Przeciętne w roku. ^b Stan w czerwcu.

WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW

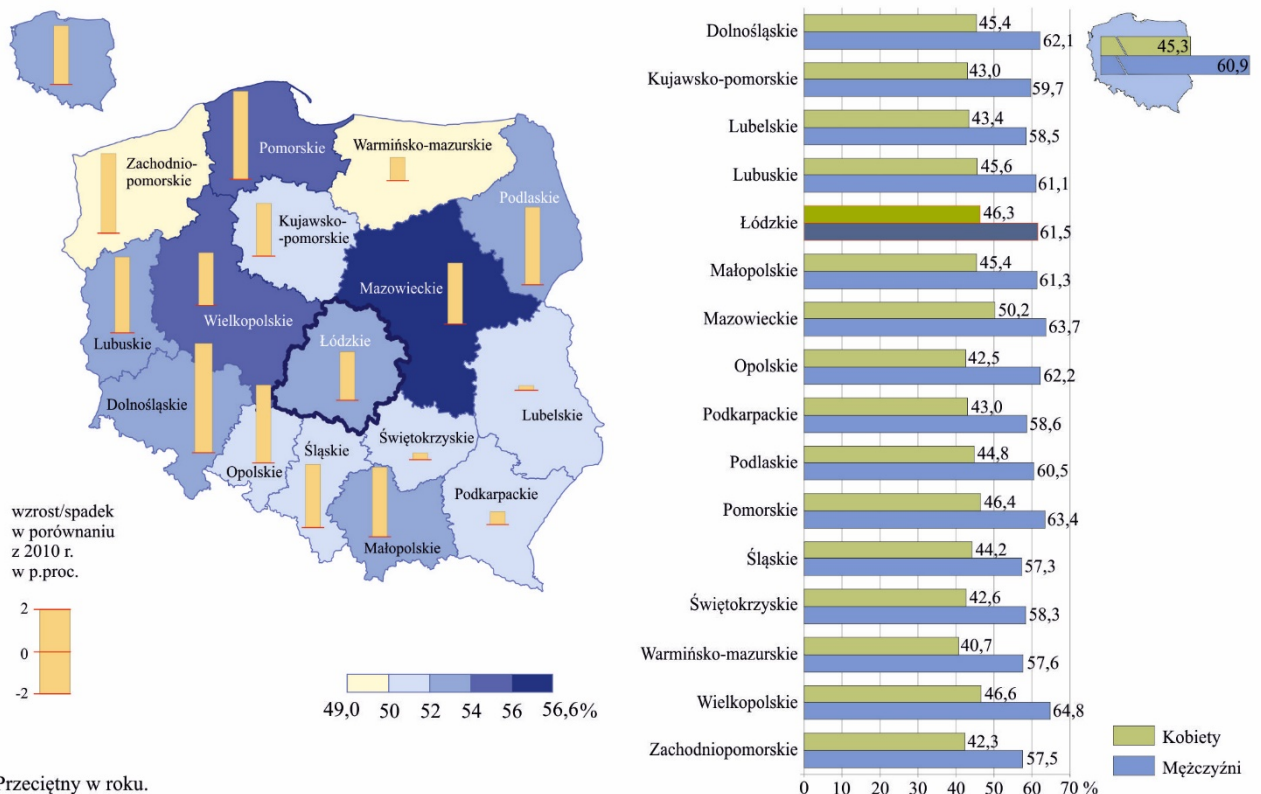
Wyk. 1. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2016 r.

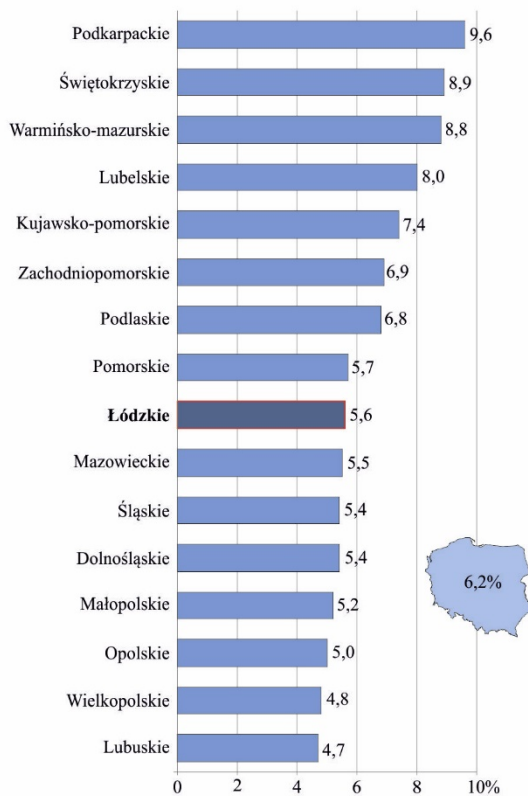
Wyk. 2. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2016 r.

Wyk. 3. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL^a w 2016 r.

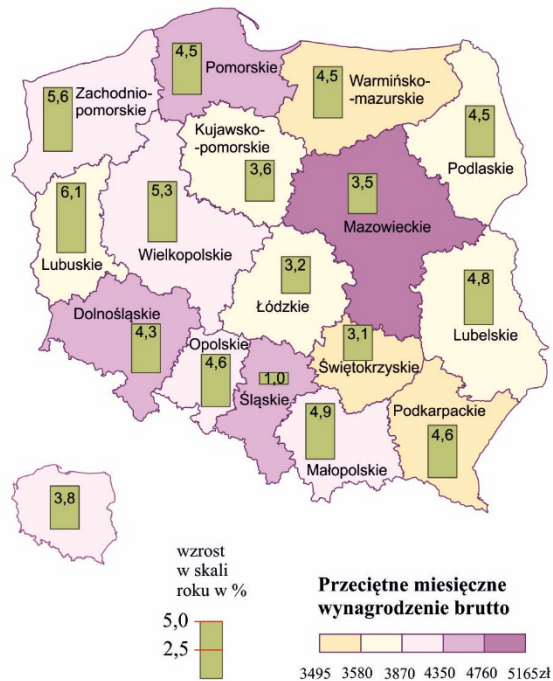

Wyk. 4. Stopa bezrobocia według BAEL^a w 2016 r.

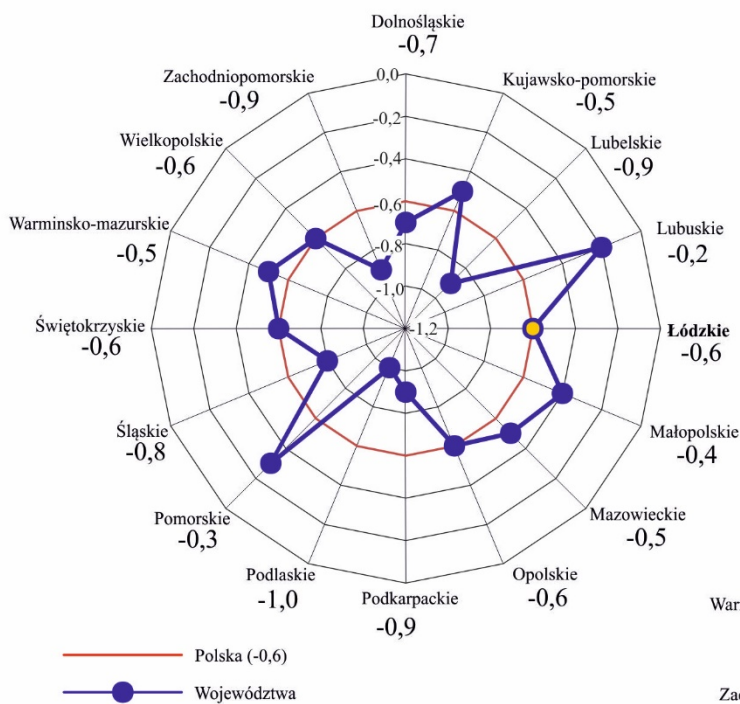

a Przeciętna w roku

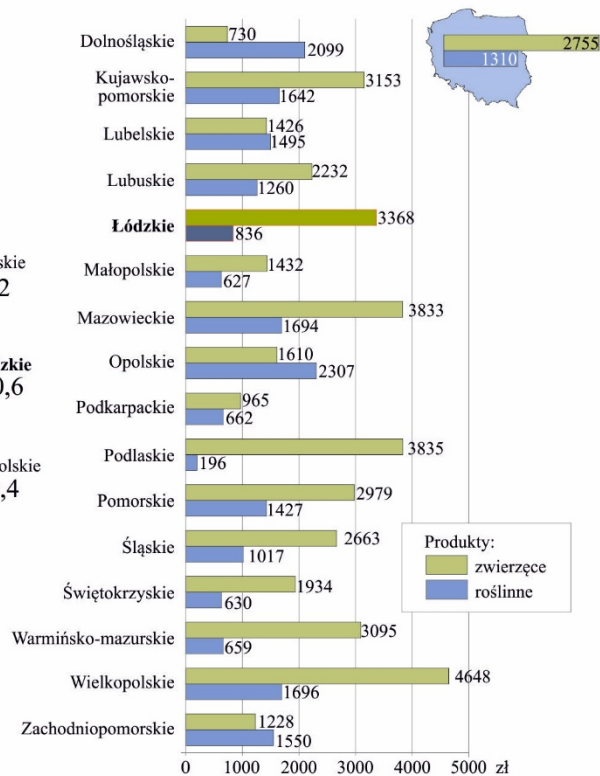
Wyk. 5. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2016 r.

Wyk. 6. Spadek cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2016 r.

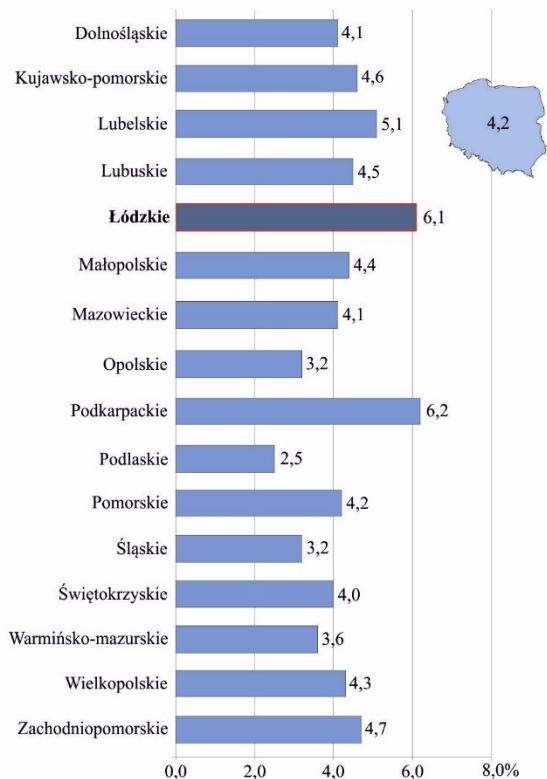
Wyk. 7. Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2016 r.

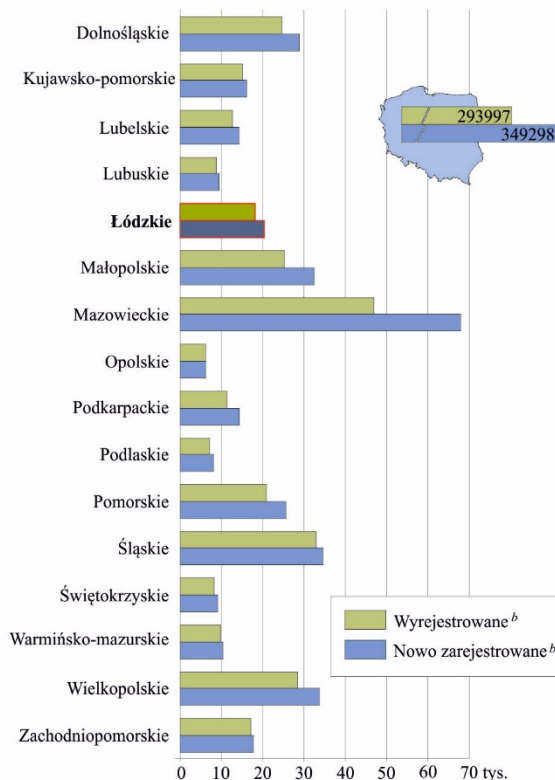
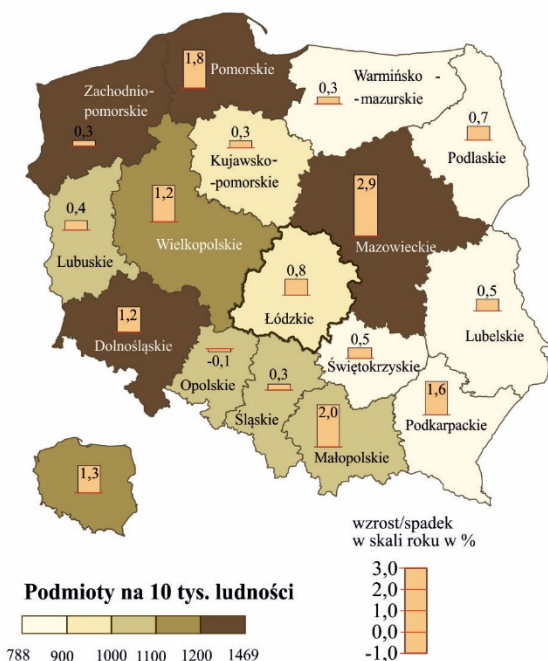
Wyk. 8. Mieszkania oddane do użytkowania w 2016 r.

Wyk. 9. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach w 2016 r.

Wyk. 10. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON^a w 2016 r. Stan w dniu 31 XII

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. W podziale według województw – bez podmiotów, dla których informacja o adresie siedziby/miejscu zamieszkania nie występuje w rejestrze REGON. ^b W ciągu roku

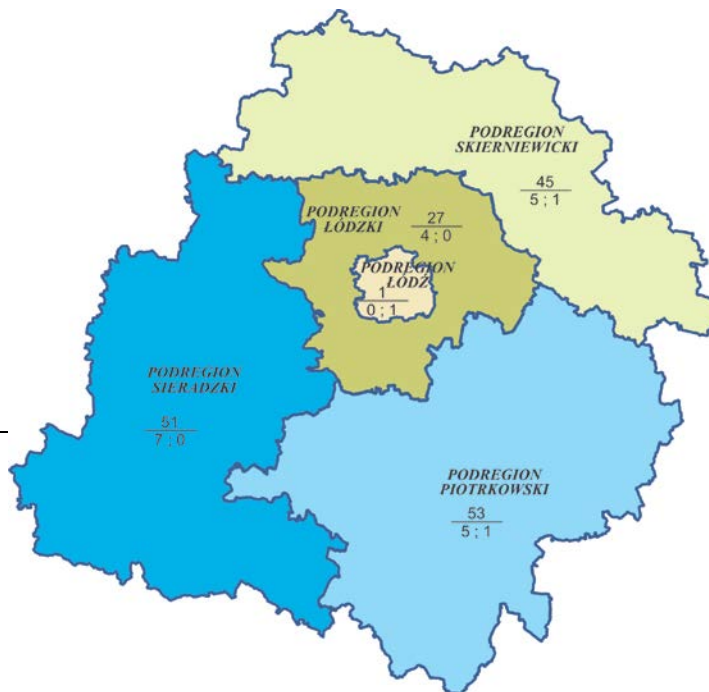
PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS)¹ W 2016 R.

Stan w dniu 31 XII

liczba gmin
177
liczba powiatów 21 ; 3   liczba miast
na prawach powiatu

	Powierzchnia w ha	Ludność (stan w dniu 31 XII)
ŁÓDZKIE	1821895	2485323
podregiony:		
Łódzki	220568	386213
M. Łódź	29325	696503
Piotrkowski	597113	588805
Sieradzki	566693	449504
Skierniewicki	408196	364298

Podregion łódzki		Podregion miasto Łódź		Podregion sieradzki		Podregion piotrkowski		Podregion skierniewicki	
Powiaty:		Miasto na prawach powiatu:		Powiaty:		Powiaty:		Miasto na prawach powiatu:	
brzeziński łódzki wschodni pabianicki zgierski		miasto Łódź		łaski pajęczański poddębicki sieradzki wieluński wieruszowski zduńskowolski		kutnowski łęczycki łowicki rawski skierniewicki		Skierniewice	
Miasto na prawach powiatu:						Miasto na prawach powiatu:			
Piotrków Trybunalski						Piotrków Trybunalski			
bełchatowski opoczyński piotrkowski radomszczański tomaszowski									

Według stanu w dniu 31 XII 2016 r. województwo łódzkie zajmowało powierzchnię 18219 km² (1821895 ha), co stanowi 5,8% powierzchni kraju. Na jego obszarze mieszkało 2485,3 tys. ludności, tj. 6,5% ogółu ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km² wynosiła 136 osób (piąta lokata w kraju). W miastach mieszkało 62,9% ludności województwa.

¹ NTS obejmuje 5 poziomów: 3 poziomy zasadniczego podziału terytorialnego kraju oraz dodatkowo 2 poziomy nieadministracyjne — regiony (NTS 1) grupujące jednostki szczebla wojewódzkiego oraz podregiony (NTS 3) grupujące w ramach województwa kilka do kilkunastu powiatów.

LUDNOŚĆ

W 2016 r. w województwie łódzkim utrzymał się spadek ludności. Pomimo zwiększenia się liczby urodzeń, przy jednoczesnym spadku liczby zgonów, kolejny rok z rzędu odnotowano ujemny przyrost naturalny. Ponadto, utrzymał się ujemny bilans migracyjny, chociaż saldo migracji zagranicznych pierwszy raz w analizowanym okresie przyjęło wartość dodatnią.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2016 r. liczba ludności województwa łódzkiego wyniosła 2485,3 tys. osób i zmniejszyła się w porównaniu z zanotowaną przed rokiem o 8,3 tys. osób, tj. o 0,3%, natomiast w stosunku do 2010 r. – o 57,1 tys. osób, tj. o 2,2 %. Mieszkańcy województwa stanowili 6,5% ogółu ludności Polski (i udział ten w skali roku nie zmienił się). Pod względem wielkości populacji łódzkie, niezmiennie od wielu lat, plasuje się na 6 miejscu w kraju – po: mazowieckim, śląskim, wielkopolskim, małopolskim i dolnośląskim.

Szacunki liczby i struktury ludności dla lat międzyspisowych sporządza się metodą bilansową, przyjmując wyniki ostatniego spisu powszechnego jako bazę wyjściową do obliczenia danych dla danej gminy z uwzględnieniem liczby urodzeń, zgonów, salda migracji wewnętrznych i zagranicznych oraz zmian administracyjnych, jakie miały miejsce w bilansowanym okresie. Wyjątek stanowi 2015 r., w przypadku którego dla migracji zagranicznych przyjęto dane za 2014 r.

Prezentowane dane dotyczą ludności faktycznie zamieszkałej w danej gminie, tj. liczby ludności zameldowanej na pobyt stały skorygowanej o saldo osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące.

Jako bazę wyjściową bilansów przyjęto wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, z tym że dla 2010 r. - według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.

Średnia gęstość zaludnienia (liczba osób przypadająca na 1 km²) w końcu grudnia 2016 r., ukształtowała się na poziomie niższym niż w poprzednich latach i wyniosła w województwie łódzkim 136 (wobec 137 w 2015 r.). W Polsce od roku 2010 średnia gęstość zaludnienia utrzymuje się na poziomie 123 osób na 1 km². Podobnie jak w poprzednich latach, w 2016 r. wskaźnik ten wykazywał znaczne zróżnicowanie przestrzenne na terenie województwa łódzkiego. Najwyższe wartości zanotowano w miastach na prawach powiatu: Łodzi (2375), Skierniewicach (1397) oraz Piotrkowie Trybunalskim (1111), natomiast najniższe w powiatach skierniewickim (51) i poddębickim (47).

Struktura ludności według płci w województwie łódzkim od kilku lat nie ulega większym zmianom. Podobnie jak przeciętnie w kraju, przeważają kobiety, które w końcu grudnia 2016 r. stanowiły 52,3% ogólnej liczby mieszkańców województwa (w Polsce, od 2010 r. odsetek kobiet wynosi 51,6%). Współczynnik feminizacji (tj. liczba kobiet na 100 mężczyzn) w łódzkim ukształtował się na poziomie 110 (w Polsce 107), przy czym w miastach wyniósł 115, a na wsi 102 (w Polsce odpowiednio 111 oraz 101).

Tabl. 2. Ludność na podstawie bilansów

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
Ludność ogółem (stan w dniu 31 XII):			
w tysiącach	38529,9	38437,2	38433,0
na 1 km ²	123	123	123
w tym kobiety:			
w tysiącach	19876,7	19839,2	19839,8
na 100 mężczyzn	107	107	107
Miasta: w tysiącach.....	23429,1	23166,4	23129,5
w %	60,8	60,3	60,2
Wieś: w tysiącach	15100,8	15270,8	15303,5
w %	39,2	39,7	39,8
ŁÓDZKIE			
Ludność ogółem (stan w dniu 31 XII):			
w tysiącach	2542,4	2493,6	2485,3
na 1 km ²	140	137	136
w tym kobiety:			
w tysiącach	1330,3	1305,5	1301,0
na 100 mężczyzn	110	110	110
Miasta: w tysiącach.....	1625,2	1572,9	1563,6
w %	63,9	63,1	62,9
Wieś: w tysiącach	917,3	920,7	921,7
w %	36,1	36,9	37,1
ŁÓDŹ			
Ludność ogółem (stan w dniu 31 XII):			
w tysiącach	730,6	701,0	696,5
na 1 km ²	2492	2390	2375
W tym kobiety:			
w tysiącach	398,3	382,0	379,4
na 100 mężczyzn	120	120	120

Dane o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) zostały obliczone zgodnie z kryteriami definicji urodzenia i zgonu noworodka – rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

Według danych bilansowych w województwie łódzkim w 2016 r. zarejestrowano 22794 urodzenia żywe, tj. o 681 więcej niż przed rokiem, ale o 2732 mniej niż w 2010 r. **Współczynnik urodzeń żywych** wyniósł 9,16‰ i był niższy zarówno w stosunku do notowanego

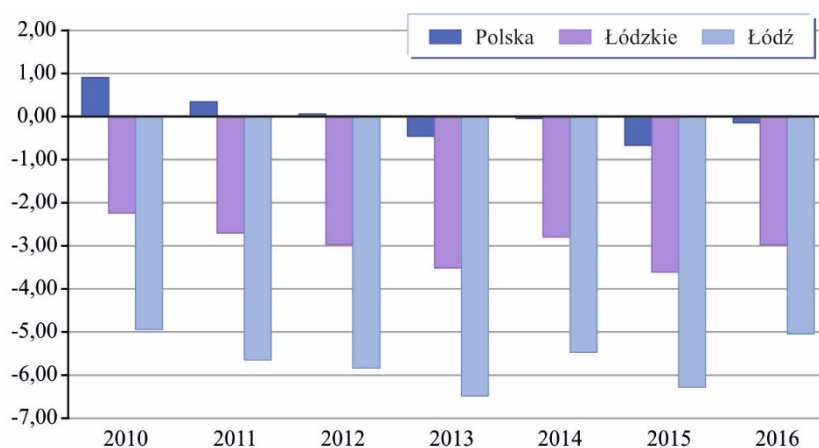
rok wcześniej (8,85‰), jak i w 2010 r. (10,02‰).

W 2016 r. w województwie łódzkim zmarło 30213 osób, tj. o 912 osób mniej niż przed rokiem i o 1008 mniej niż w 2010 r. Ogólny **współczynnik zgonów** był nadal najwyższy spośród województw i wyniósł 12,14‰, podczas gdy rok wcześniej – 12,46‰, a w 2010 r. – 12,26‰. **Współczynnik zgonów niemowląt** (liczony na 1000 urodzeń żywych) przyjął wartość 3,77‰ wobec 4,79‰ w 2015 r. i 3,96‰ w 2010 r.

Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności faktycznie zamieszkałej (według stanu w dniu 30 VI).

W województwie łódzkim od kilku lat obserwowana jest przewaga liczby zgonów nad liczbą urodzeń. Jednak w 2016 r. różnica między liczbą urodzeń żywych i zgonów obniżyła się w porównaniu z rokiem poprzednim do poziomu minus 7419, podczas gdy rok wcześniej wyniosła minus 9012, a w roku 2010 – minus 5695.

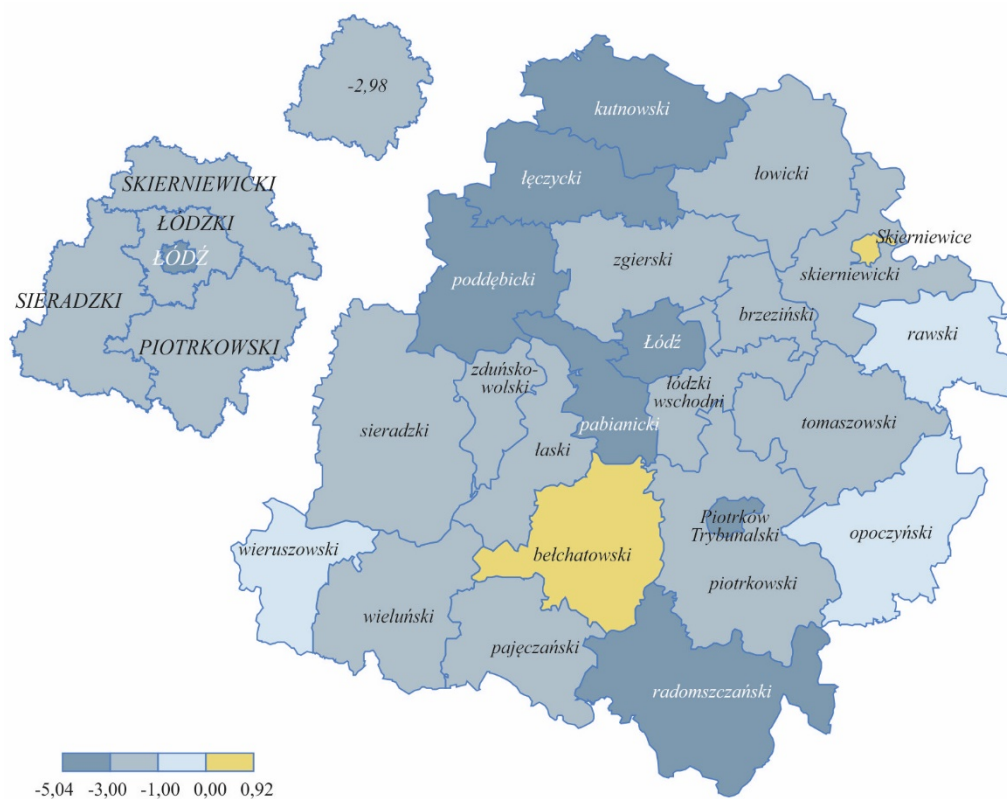
Wyk. 11. **Przyrost naturalny na 1000 ludności**

Pomimo wzrostu liczby urodzeń, przy jednoczesnym spadku liczby zgonów, kolejny rok z rzędu odnotowano ujemny przyrost naturalny. W końcu 2016 r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, przyrost naturalny osiągnął wartość minus 2,98%. Pomimo poprawy w skali

roku o 0,6 p. proc., współczynnik ten był nadal najniższy w kraju. Dla Polski omawiany wskaźnik osiągnął również ujemną wartość i wyniósł minus 0,15‰ (wobec minus 0,67‰ w 2015 r.).

Wyk. 12. **Przyrost naturalny na 1000 ludności w województwie łódzkim według podregionów i powiatów w 2016 r.**

Ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego odnotowano zarówno w miastach, jak i na wsi, jednak w miastach był on zdecydowanie niższy (dla łódzkiego wyniósł minus 3,44‰ wobec minus 2,21‰ na wsi, dla Polski było to odpowiednio – minus 0,45‰ wobec 0,31‰).

W 2016 r. w województwie łódzkim współczynnik przyrostu naturalnego, podobnie jak w poprzednich latach, przyjął dodatnie wartości jedynie w dwóch powiatach: bełchatowskim (0,92‰) oraz w Skierniewicach (0,64‰). W pozostałych powiatach odnotowano ujemne wartości wskaźnika, najniższą - w mieście na prawach powiatu Łodzi (-5,04‰ wobec -6,28‰ w 2015 r.).

Tabl. 3. **Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności**

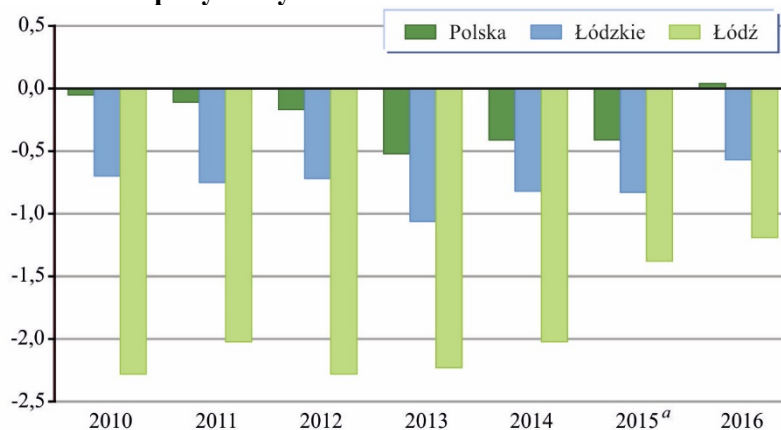
Wyszczególnienie	2010	2015 ^a	2016
POLSKA			
Małżeństwa	5,93	4,91	5,03
Urodzenia żywe	10,73	9,60	9,95
Zgony	9,83	10,27	10,10
w tym niemowląt ^b	4,98	4,00	3,98
Przyrost naturalny ^c	0,90	-0,67	-0,15
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych			
na pobyt stały	-0,05	-0,41	0,04
w tym zagranicznych	-0,05	-0,41	0,04
ŁÓDZKIE			
Małżeństwa	5,70	4,59	4,71
Urodzenia żywe	10,02	8,85	9,16
Zgony	12,26	12,46	12,14
w tym niemowląt ^b	3,96	4,79	3,77
Przyrost naturalny ^c	-2,24	-3,61	-2,98
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych			
na pobyt stały	-0,70	-0,83	-0,57
w tym zagranicznych	-0,01	-0,14	0,11
ŁÓDŹ			
Małżeństwa	5,11	4,24	4,51
Urodzenia żywe	8,93	8,21	8,79
Zgony	13,87	14,49	13,83
w tym niemowląt ^b	3,21	6,24	3,91
Przyrost naturalny ^c	-4,94	-6,28	-5,04
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych			
na pobyt stały	-2,28	-1,38	-1,19
w tym zagranicznych	-0,14	-0,30	-

^a W przypadku migracji zagranicznych – dane dotyczą 2014 r. ^b Dzieci w wieku poniżej 1 roku. Na 1000 urodzeń żywych. ^c Różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie.

W łódzkich urzędach stanu cywilnego od stycznia do grudnia 2016 r. zarejestrowano 11712 nowo zawartych małżeństw, tj. o 256 więcej niż przed rokiem, ale o 2801 mniej niż w 2010 r. Wzrost liczby zawartych małżeństw obserwowany jest trzeci rok z rzędu po, trwającym od 2009 r., okresie ich spadku. **Współczynnik małżeństw**, w omawianym okresie, wyniósł 4,71‰ (wobec 4,59‰ w 2015 r. i 5,70‰ w 2010 r.). Liczba nowo zawartych małżeństw w województwie łódzkim w przeliczeniu na 1000 ludności była, obok województwa warmińsko-mazurskiego (4,65‰), najniższa w kraju. Dla Polski omawiany współczynnik wyniósł 5,03‰.

W 2016 r., podobnie jak w latach poprzednich, w województwie łódzkim **saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych** ludności na pobyt stały było ujemne. Oznacza to, że liczba osób wymeldowanych z pobytu stałego w ciągu roku przekroczyła liczbę osób zameldowanych na pobyt stały w tym czasie (w 2016 r. – o 1417, a w 2010 r. – o 1780).

Wyk. 13. **Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności**

^a W przypadku migracji zagranicznych - dane dotyczą 2014 r.

W przeliczeniu na 1000 ludności saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały w 2016 r. przyjęło wartość minus 0,57‰ (wobec minus 0,83‰ w 2015 r. oraz minus 0,69‰ w 2010 r.).

W przypadku Łodzi we wszystkich analizowanych latach wskaźnik ten był na znacząco niższym poziomie – w 2016 r. minus 1,19‰ wobec minus 2,13‰ w 2010 r. Natomiast w skali Polski saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały w przeliczeniu na 1000 ludności w 2016 r. osiągnęło wartość dodatnią tj. 0,11‰, wobec minus 0,41‰ w 2015 r. oraz minus 0,05‰ w 2010 r.

Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały w województwie łódzkim według powiatów w roku 2016 przyjęło wartości dodatnie w ośmiu powiatach. W przeliczeniu na 1000 ludności najwyższe wartości współczynnika migracji stałej odnotowano w powiatach: łódzkim wschodnim (6,88‰), zgierskim (3,86‰), pabianickim (2,60‰), piotrkowskim (1,95‰) oraz brzezińskim (1,81‰).

RYNEK PRACY

■ PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE

W 2016 r., przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie łódzkim ukształtowało się powyżej poziomu zanotowanego w 2015 r., jednak wzrost ten był niższy niż w roku poprzednim. W porównaniu z rokiem 2015 najgłębszy spadek zatrudnienia wystąpił w sekcji informacja i komunikacja – o 13,0%, podczas gdy w roku 2015 w sekcji tej przeciętne zatrudnienie zwiększyło się aż o 24,6%.

Przeciętna liczba zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw w województwie łódzkim w 2016 r. ukształtowała się na poziomie 326,7 tys. osób i była o 1,3 % wyższa niż w roku poprzednim (wobec wzrostu o 2,7% w 2015 roku). W skali kraju odnotowano także wzrost zatrudnienia w stosunku do roku poprzedniego - o 2,8% (wobec wzrostu o 1,3% w 2015 r.).

Dane o przeciętnym zatrudnieniu obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz niepełnym, w przeliczeniu na pełnozatrudnionych. Dane dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

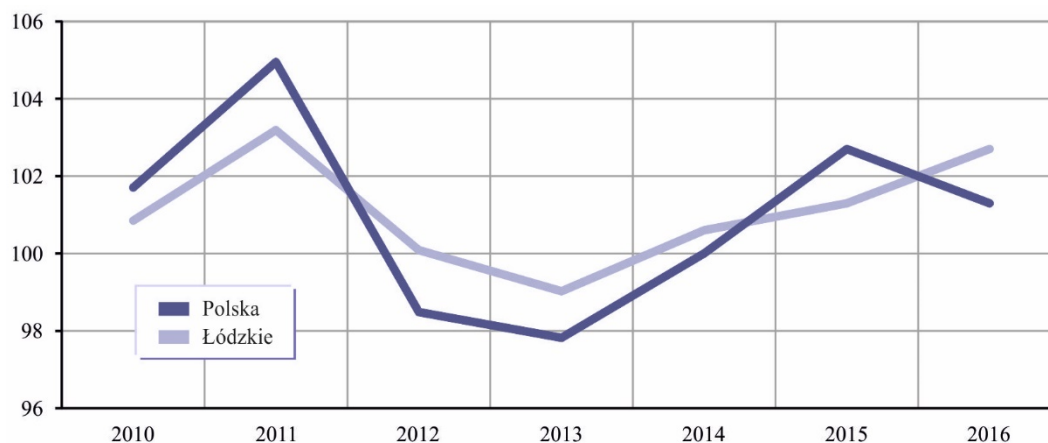
Tabl. 4. **Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw^a**

Wyszczególnienie	2010	2015	2016		
	w tysiącach			2010 = 100	2015 = 100
Polska	5372,6	5601,6	5760,2	107,2	102,8
Łódzkie	310,5	322,5	326,7	105,2	101,3
Łódź	116,1	116,8	120,0	103,4	102,7

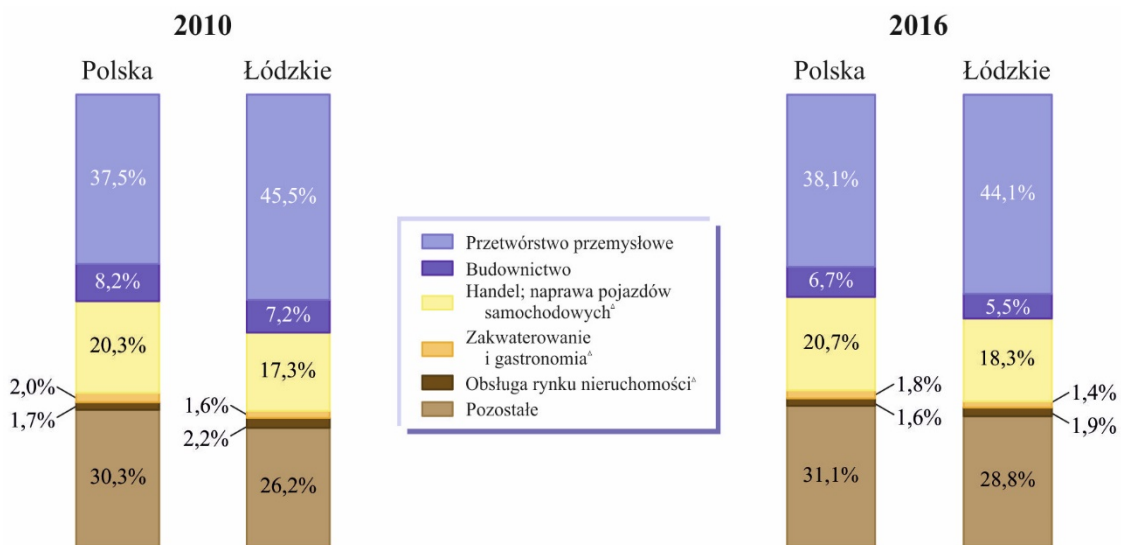
^a Dane dla województwa i dla Łodzi do 2011 r. nie obejmują poczty publicznej oraz operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej.

Wyk. 15. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw**

Rok poprzedni = 100

Wyk. 16. Struktura przeciętnego zatrudnienia według sekcji PKD 2007

W porównaniu z rokiem poprzednim, w roku 2016 największy wzrost przeciętnego zatrudnienia zanotowano w sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 5,8%). Korzystne zmiany zaobserwowano również w sekcjach: transport i gospodarka magazynowa (wzrost o 1,3%) oraz przetwórstwo przemysłowe (wzrost o 1,3%). Z kolei największy spadek przeciętnego zatrudnienia wystąpił w przedsiębiorstwach, w których głównym rodzajem działalności była informacja i komunikacja (o 13,0%).

Tabl. 5. Przeciętne miesięczne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie łódzkim

Wyszczególnienie	2015				2016				w tys.
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100								
O g ó ł e m	101,1	100,9	102,7	102,7	102,7	103,4	101,3	101,3	326,7
w tym:									
Przemysł	100,3	100,4	102,4	102,1	102,0	102,1	100,4	100,7	170,2
w tym:									
przetwórstwo przemysłowe	101,4	101,3	103,7	103,4	103,1	103,2	101,1	101,3	143,9
Budownictwo	98,6	98,7	100,2	100,0	96,4	96,3	93,9	94,2	17,9
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	101,1	101,0	103,3	105,1	106,7	107,8	105,8	105,8	59,7
Transport i gospodarka magazynowa	110,4	110,3	110,2	109,8	101,4	101,1	101,2	101,3	20,2
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	99,4	98,5	90,8	88,3	80,6	82,4	87,2	89,3	4,6
Informacja i komunikacja	110,6	110,4	124,7	124,6	131,6	124,0	90,8	87,0	6,0
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ ...	96,9	97,1	98,2	98,0	95,8	95,9	95,2	95,5	6,3
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	102,1	98,2	100,0	99,3	105,9	112,9	110,5	108,6	27,6

■ BEZROBOCIE REJESTROWANE

W końcu 2016 r., podobnie jak w roku poprzednim, sytuacja na rynku pracy w województwie łódzkim była zdecydowanie korzystniejsza od obserwowanej w latach wcześniejszych. W ujęciu rocznym utrzymał korzystny się bilans bezrobotnych – więcej osób wyrejestrowano niż nowo zarejestrowano. Stopa bezrobocia rejestrowanego systematycznie malała w stosunku do notowanej rok wcześniej, osiągając na koniec roku najniższą od kilku lat wartość – 8,6%.

W końcu grudnia 2016 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa łódzkiego wyniosła 91,0 tys. osób i była niższa od zanotowanej przed rokiem o 18,5 tys. osób, tj. o 16,9%, natomiast w stosunku do 2010 r. – o 40,6 tys. osób, tj. o 30,8%. Spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych, po kilkuletnim okresie wzrostu, obserwowany jest od 2014 r.

Dane o bezrobociu rejestrowanym dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (jednolity tekst Dz. U. 2016, poz. 645, z późniejszymi zmianami).

Podobne zmiany obserwowano w skali kraju – na koniec 2016 r. liczba bezrobotnych była o 14,6% niższa niż rok wcześniej (wobec spadku o 14,3% w 2015 r.). W stosunku do 2010 r. zbiorowość bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy w całym kraju zmniejszyła się o 31,7%.

Tabl. 6. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia**
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	1954,7	1563,3	1335,2
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	3042,0	2368,8	2169,8
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	2979,8	2630,6	2398,0
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ..	83	31	21
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	12,4	9,7*	8,3
ŁÓDZKIE			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	131,6	109,5	91,0
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	197,5	152,6	140,0
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	194,0	169,2	158,4
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ..	98	33	23
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	12,2	10,3	8,6
ŁÓDZ			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	33,7	32,4	26,9
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	50,7	35,6	34,0
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	49,0	39,7	39,5
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ..	61	27	16
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	10,0	9,5	7,9

^a W ciągu roku.

W województwie łódzkim w końcu 2016 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, we wszystkich powiatach odnotowano spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych, najwyższy w powiecie skiernewickim i wieruszowskim (o 24,3%), a także sieradzkim (o 23,6%) oraz zduńskowolskim (o 22,4%).

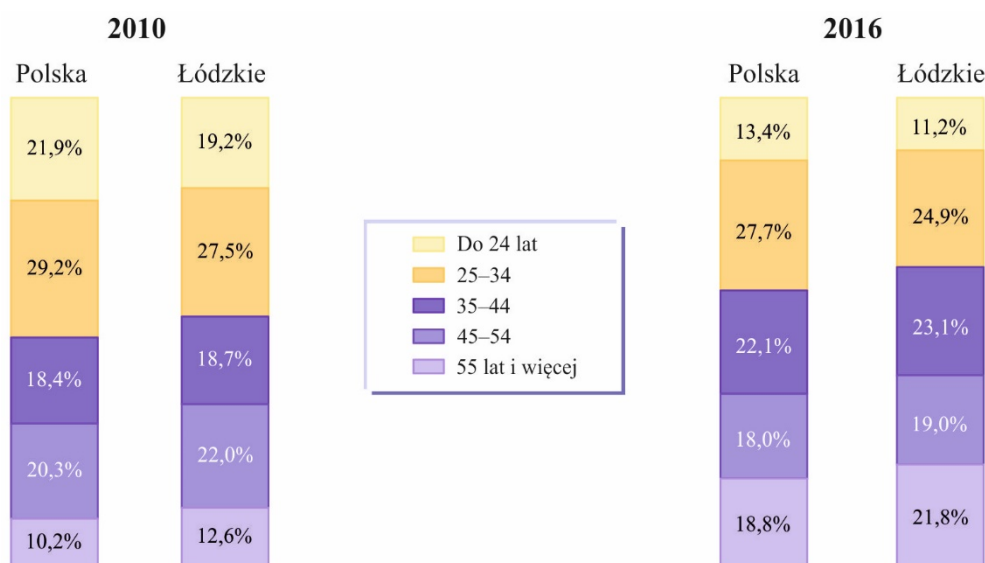
Bezrobotni nieposiadający prawa do zasiłku to zarejestrowane w urzędach pracy osoby poszukujące pracy, które utraciły bądź nie nabyły prawa do zasiłku.

W omawianym okresie 86,5% ogółu bezrobotnych w województwie nie posiadało prawa do zasiłku (w 2015 r. – 86,8%), 89,3% ogółu stanowiły osoby wcześniej pracujące (w 2014 r. – 87,7%), a 33,3% to mieszkańcy wsi (przed rokiem – 33,1%).

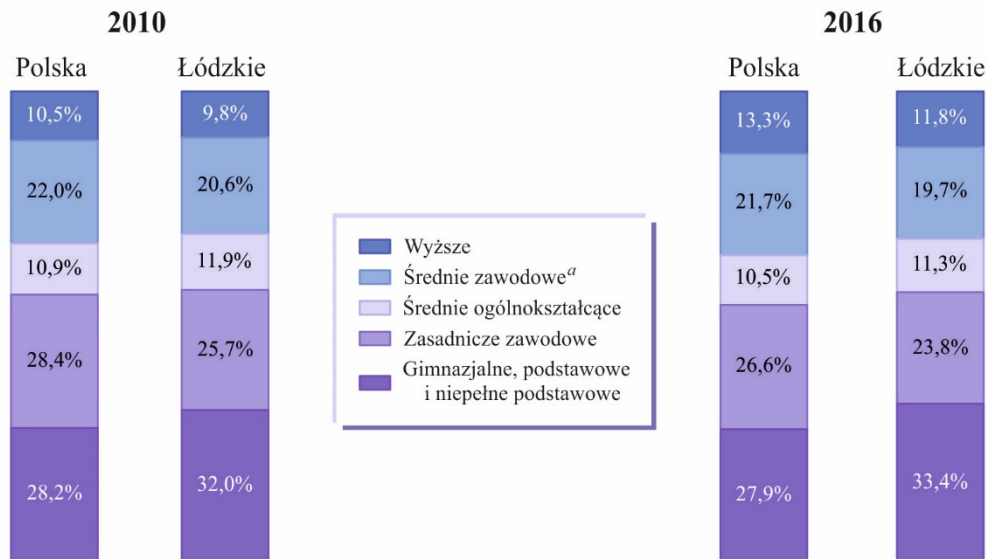
Struktura bezrobotnych według płci w województwie łódzkim w końcu grudnia 2016 r. zmieniła się w stosunku do 2015 r. Podobnie jak w kraju, przeważały kobiety, które stanowiły 50,7% ogółu zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy (w Polsce – 53,3%). Zarówno w województwie, jak i w całym kraju, liczba bezrobotnych kobiet była niższa niż rok wcześniej (odpowiednio o 15,4% i 12,7%). Liczebność populacji bezrobotnych mężczyzn również zmniejszyła się w skali roku – w województwie o 18,3%, natomiast w Polsce o 16,6%.

Bezrobocie, podobnie jak w kraju, dotyczyło przede wszystkim ludzi młodych. W końcu grudnia 2016 r. najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych nadal stanowiły osoby w wieku 25-34 lata (22,7 tys.), chociaż ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych zmniejszył się, w porównaniu z rokiem poprzednim, o 0,2 p. proc. do 24,9%. W skali roku najbardziej zwiększył się odsetek osób bezrobotnych w wieku 55 lat i więcej (o 1,4 p. proc, tj. do 21,8%), natomiast w największym stopniu zmniejszył się udział bezrobotnych w wieku do 24 lat (o 1,8 p. proc, tj. do 11,2%).

Wyk. 17. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku**
Stan w dniu 31 XII

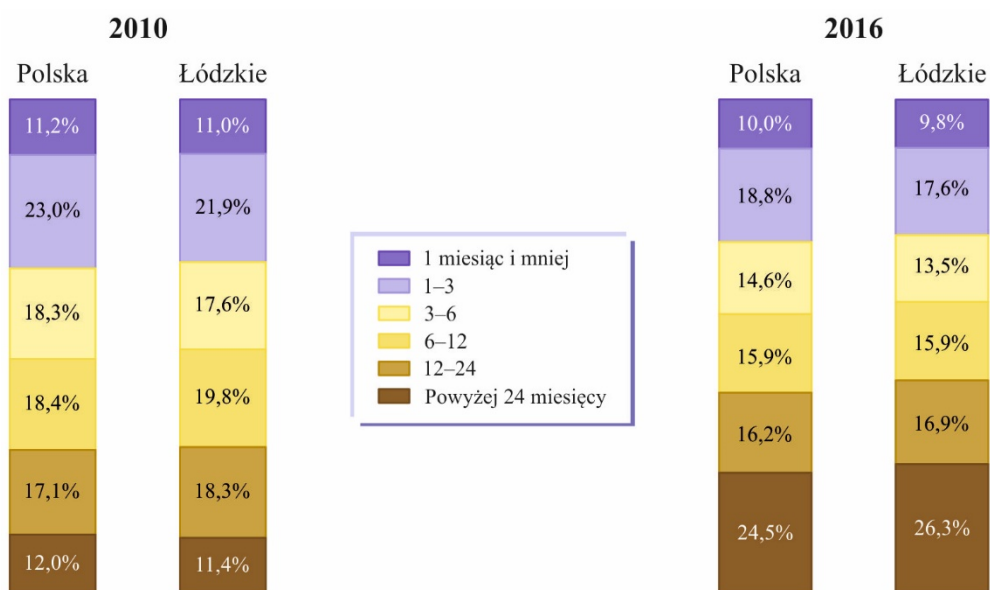
Wyk. 18. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia**
Stan w dniu 31 XII

^a Łącznie z wykształceniem policealnym.

Większość bezrobotnych rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy to osoby o stosunkowo niskim poziomie kwalifikacji. W końcu 2016 r. dwie najliczniejsze grupy wśród zarejestrowanych bezrobotnych stanowiły osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe oraz zasadnicze zawodowe (odpowiednio 33,4% oraz 23,8% ogółu bezrobotnych). Udział pierwszej z wymienionych grup zwiększył się w skali roku o 0,4 p. proc., natomiast odsetek osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym zmniejszył się o 0,5 p. proc. Niekorzystne zmiany odnotowano, kolejny rok z rzędu, w populacji osób z wykształceniem wyższym. Mimo ograniczenia populacji o 14,6%, odsetek tej grupy wśród ogółu bezrobotnych wzrósł o 0,3 p. proc.

Wyk. 19. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy^a**
Stan w dniu 31 XII

^a Przedziały zostały domknięte prawostronnie.

W województwie łódzkim w końcu grudnia 2016 r., drugi rok z rzędu, liczba bezrobotnych we wszystkich kategoriach wyodrębnionych ze względu na czas pozostawania bez pracy, była niższa niż rok wcześniej. Podobną sytuację zaobserwowano w skali całego kraju. Najgłębszy spadek w ujęciu rocznym odnotowano w przypadku osób pozostających bez pracy od 3 do 6 miesięcy oraz od 6 do 12 miesięcy (odpowiednio o 21,8% oraz o 21,3%). W przypadku obu tych grup udział wśród zarejestrowanych bezrobotnych zmniejszył się o 0,9 p. proc. W skali roku najbardziej (o 1,1 p. proc.) zwiększył się odsetek osób pozostających bez pracy od 12 do 24 miesięcy, choć ich liczba zmniejszyła się 11,3%.

Największe trudności ze znalezieniem pracy nadal miały osoby z krótkim stażem pracy – 1-5 lat. Chociaż ich liczba zmniejszyła się w stosunku do roku 2015 o 14,5%, to udział tej grupy w ogólnej liczbie bezrobotnych zwiększył się o 0,6 p. proc., do poziomu 21,9%. W porównaniu z rokiem poprzednim największy wzrost udziału odnotowano wśród osób ze stażem pracy do 1 roku (o 0,7 p. proc. do 18,5%). Z kolei największy spadek udziału zaobserwowano w grupie osób dotychczas niepracujących – o 1,5 p. proc. do poziomu 10,7%.

Tabl. 7. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia w województwie łódzkim**

Wyszczególnienie	2015				2016			
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu okresu):								
w tysiącach osób	131,1	117,9	109,3	109,5	112,9	99,0	92,6	91,0
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	85,2	85,9	85,1	86,8	86,1	84,0	84,7	83,1
Bezrobotni nowo zarejestrowani (napływ):								
w tysiącach osób	41,7	32,2	37,0	41,7	39,6	30,9	33,2	36,3
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	98,9	99,4	96,9	98,4	94,9	95,9	89,5	87,2
Bezrobotni wyrejestrowani (odpływ):								
w tysiącach osób	36,8	45,4	45,6	41,5	36,2	44,8	39,6	37,8
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	92,9	92,6	96,7	93,0	98,5	98,6	86,8	91,3
Płynność bezrobocia (napływ - odpływ) w tysiącach osób	4,9	-13,2	-8,6	0,2	3,4	-13,9	-6,4	-1,5
Stopa bezrobocia (stan w końcu okresu) w %	12,2	11,1	10,3	10,3	10,5	9,3	8,7	8,6

W województwie łódzkim, w końcu grudnia 2016 r., osoby bezrobotne posiadające status bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy, stanowiły 86,3% ogółu bezrobotnych (przed rokiem 87,0%). Liczba bezrobotnych we wszystkich analizowanych kategoriach była niższa niż w analogicznym okresie 2015 r. Najgłębszy spadek dotyczył osób do 25 roku życia (o 28,6%), których udział zmniejszył się o 1,8 p. proc. do 11,2%. Najliczniejszą grupę będących w szczególnej sytuacji na

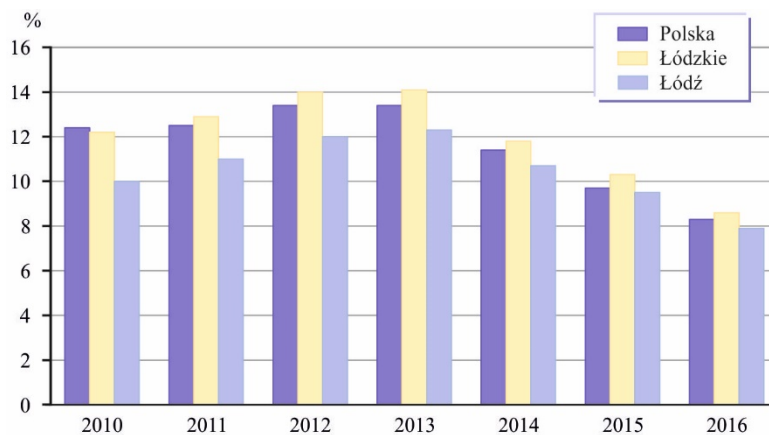
rynku pracy stanowili długotrwale bezrobotni – jej udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych, w porównaniu z analogicznym okresem 2015 r., zmniejszył się o 0,6 p. proc., do poziomu 57,4%. Zwiększył się natomiast udział osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia (o 1,0 p. proc. do 31,7%) oraz osób niepełnosprawnych (o 0,2 p. proc. do 8,2%).

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Stopa bezrobocia rejestrowanego, zarówno w skali województwa, jak i kraju, w kolejnych miesiącach 2016 r. była niższa niż rok wcześniej. W województwie łódzkim, w końcu 2016 r., stopa bezrobocia rejestrowanego ukształtowała się na poziomie 8,6% i była o 1,7 p. proc. mniejsza niż w 2015 r. oraz o 3,6 p. proc. niższa w stosunku do zanotowanej w roku 2010 (w którym wyniosła 12,2%).

W końcu grudnia wskaźnik ogólnokrajowy wyniósł 8,3% i był niższy o 1,4 p. proc. od obserwowanego przed rokiem i o 4,2 p. proc. w porównaniu z analogicznym okresem 2010 r. (wyniósł wtedy 12,4%).

Wyk. 20. **Stopa bezrobocia rejestrowanego**
Stan w dniu 31 XII

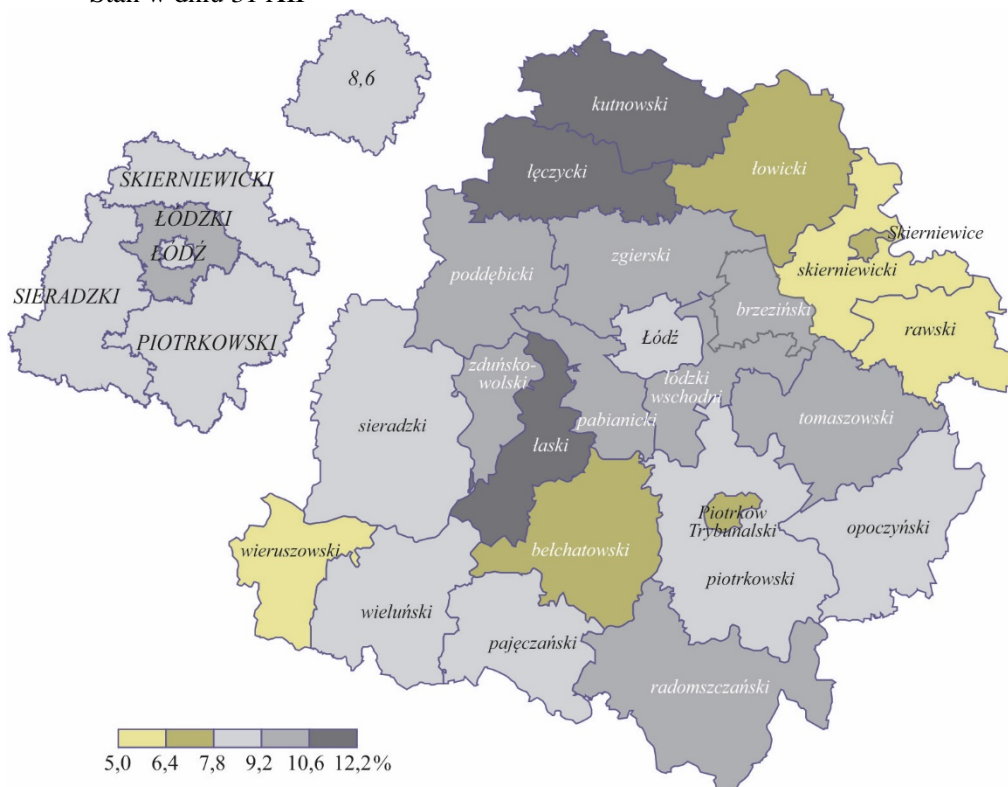

Spadek stopy bezrobocia w skali roku, podobnie jak w 2015 r., odnotowano we wszystkich powiatach. Najwyższy w powiecie zduńskowolskim (o 2,7 p. proc.), sieradzkim (o 2,4 p. proc.) i zgierskim (o 2,1 p. proc.), zaś najniższy w łódzkim wschodnim oraz łowickim (odpowiednio o 0,7 oraz o 1,1 p. proc.).

Terytorialne zróżnicowanie stopy bezrobocia w województwie łódzkim, które przez kilka lat utrzymywało się na zbliżonym poziomie, od 2014 r. systematycznie maleje. Różnica pomiędzy najniższą i najwyższą wartością wskaźnika odnotowana w województwie łódzkim w końcu grudnia 2016 r. wyniosła 7,2 p. proc. (wobec 7,7 p. proc. w 2015 r.). Rozpiętość ta została wyznaczona przez stopę bezrobocia w powiecie kutnowskim (12,2%) oraz skierniewickim (5,0%). Do powiatów o wysokiej stopie bezrobocia należały również powiaty: łaski (11,5%), łęczycki (10,7%), zgierski oraz brzeziński (10,5%).

Wyk. 21. **Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie łódzkim według podregionów i powiatów w 2016 r.**

Stan w dniu 31 XII

W 2016 r. w województwie łódzkim liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 140,0 tys. osób i była o 8,3% niższa niż przed rokiem (tj. o 12,7 tys.) oraz o 29,1% niższa w porównaniu z liczbą nowo zarejestrowanych w roku 2010 (tj. o 57,6 tys.). Najliczniejszą grupę wśród nowo zarejestrowanych bezrobotnych nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny (115,7 tys. osób), a ich odsetek w ogólnej liczbie tej kategorii bezrobotnych zwiększył się w stosunku do 2015 r. o 0,7 p. proc. i wyniósł 82,7%.

W skali roku, w ogólnej liczbie nowo rejestrujących się w urzędach pracy, wzrósł udział osób dotychczas pracujących (o 2,3 p. proc. do 87,5%). Zmniejszył się natomiast udział bezrobotnych absolwentów (o 0,4 p. proc. do 9,4%) oraz bezrobotnych zamieszkałych na wsi (o 0,3 p. proc. do 34,7%).

Z ewidencji bezrobotnych w województwie łódzkim w ciągu 2016 r. skreślono 158,4 tys. osób, tj. o 6,4% mniej niż przed rokiem oraz o 18,3% mniej niż w analogicznym okresie 2010 r. Główną przyczynę wyrejestrowania nadal stanowiło podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych skreślono 83,6 tys. osób (wobec 87,0 tys. przed rokiem). Udział tej kategorii bezrobotnych w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zwiększył się w ujęciu rocznym o 1,4 p. proc. do 52,8%.

W strukturze osób wykreślonych z ewidencji, podobnie jak w roku poprzednim, największy spadek zanotowano w przypadku osób, które nie potwierdziły gotowości do pracy (o 1,8 p. proc. do 13,6%). Niewielki spadek udziałów zanotowano również w przypadku osób, które rozpoczęły szkolenia lub staż (spadek o 0,9 p. proc. do 9,4%), a także osób, które nabyły prawa do świadczenia przedemerytalnego (spadek o 0,1 p. proc. do 1,9%).

Największy wzrost udziału w ogólnej liczbie osób wyłączonych z ewidencji bezrobotnych odnotowano w przypadku osób, które odmówiły bez uzasadnionej przyczyny propozycji przyjęcia pracy lub innej formy pomocy (wzrost o 0,5 p. proc. do 8,6%). Wzrósł również odsetek osób, które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego (wzrost o 0,4 p. proc. do 5,4%).

W 2016 r. w województwie łódzkim, trzeci rok z rzędu, bilans bezrobotnych był korzystny, tzn. w ciągu roku zarejestrowano o 18,5 tys. osób mniej niż wyłączono z ewidencji. Relacja napływu do odpływu z bezrobocia ukształtowała się na poziomie 88,3%, podczas gdy w Polsce wskaźnik ten wyniósł 90,5%.

Powiatowe urzędy pracy w województwie łódzkim w ciągu całego 2016 r. miały do dyspozycji 100,5 tys. ofert pracy, tj. o 17,6% więcej niż rok wcześniej. W końcu grudnia na 1 ofertę pracy przypadało 23 bezrobotnych (wobec 33 osób przed rokiem) i wskaźnik ten był wyższy niż średnio w skali kraju, gdzie na 1 ofertę przypadało 21 osób (wobec 31 w 2015 r.). Najmniejszą liczbę bezrobotnych na 1 ofertę pracy odnotowano w powiecie łódzkim wschodnim (7 osób na 1 ofertę) oraz w powiecie pabianickim (9 osób). W Łodzi na 1 ofertę przypadało 16 bezrobotnych (wobec 27 osób w 2015 r.). Najmniej korzystna sytuacja miała miejsce w powiecie wieluńskim, w którym na 1 ofertę pracy przypadało 237 osób bezrobotnych.

▪ BADANIE AKTYWNOŚCI EKONOMICZNEJ LUDNOŚCI

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)¹ przeprowadzonego w IV kwartale 2016 r. w województwie łódzkim wskazują, że w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku:

- nastąpił spadek bezrobocia; zmniejszyła się liczba bezrobotnych oraz spadła stopa bezrobocia,
- krótszy był przeciętny czas poszukiwania pracy,
- zwiększył się udział pracujących w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej,
- zmniejszyło się obciążenie osób pracujących osobami niepracującymi,
- zmniejszyła się liczba biernych zawodowo.

W IV kwartale 2016 roku zbiorowość aktywnych zawodowo w województwie łódzkim liczyła 1174 tys. osób, a biernych zawodowo – 887 tys. Wśród ludności aktywnej zawodowo zanotowano 1120 tys. osób pracujących i 54 tys. osób bezrobotnych.

Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), prowadzonego w cyklu kwartalnym. Badaniem objęte są osoby będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach.

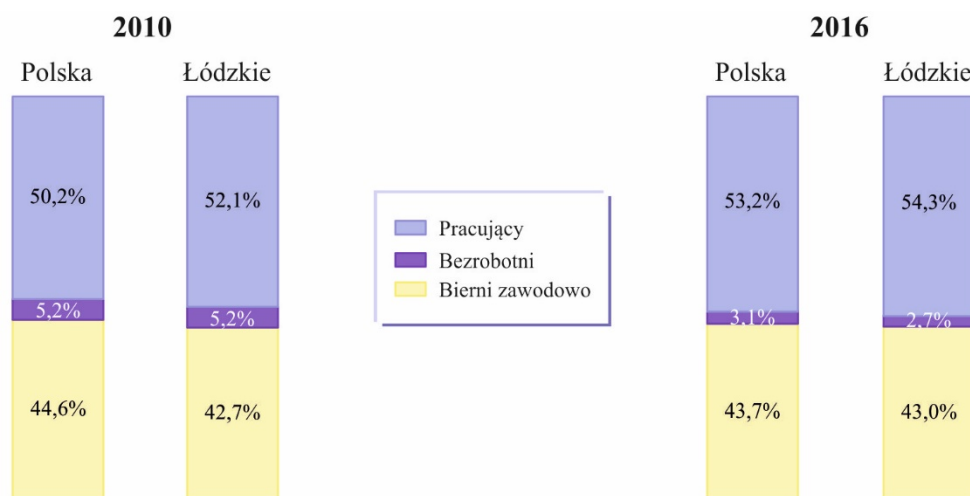
¹ Prezentowane wyniki BAEL zostały uogólnione w oparciu o bilanse ludności opracowane na podstawie NSP 2011. Dane nie obejmują osób w obiektach zbiorowego zakwaterowania i bezdomnych oraz osób nieobecnych w gospodarstwach domowych 12 miesięcy i więcej.

Tabl. 8. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
Aktywni zawodowo w tys.	17153	17489	17286
pracujący	15557	16280	16328
bezrobotni	1597	1210	958
Bierni zawodowo w tys.	13826	13473	13410
Współczynnik aktywności zawodowej w %	55,4	56,5	56,3
Wskaźnik zatrudnienia w %	50,2	52,6	53,2
Stopa bezrobocia w %	9,3	6,9	5,5
ŁÓDZKIE			
Aktywni zawodowo w tys.	1366	1357	1174
pracujący	1242	1265	1120
bezrobotni	123	92	54
Bierni zawodowo w tys.	1017	1026	887
Współczynnik aktywności zawodowej w %	57,3	56,9	57,0
Wskaźnik zatrudnienia w %	52,1	53,1	54,3
Stopa bezrobocia w %	9,0	6,8	4,6

Struktura ludności według statusu na rynku pracy uległa zmianie w stosunku do notowanej w IV kwartale roku poprzedniego. Zwiększył się o 1,3 p. proc. udział pracujących w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej, a zmalał o 1,1 p. proc. odsetek osób bezrobotnych. W porównaniu z IV kwartałem 2010 r. obserwowano wzrost udziału pracujących (o 2,2 p. proc.) oraz spadek odsetka bezrobotnych (o 2,5 p. proc.).

Wyk. 22. Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej wg statusu na rynku pracy w IV kwartale

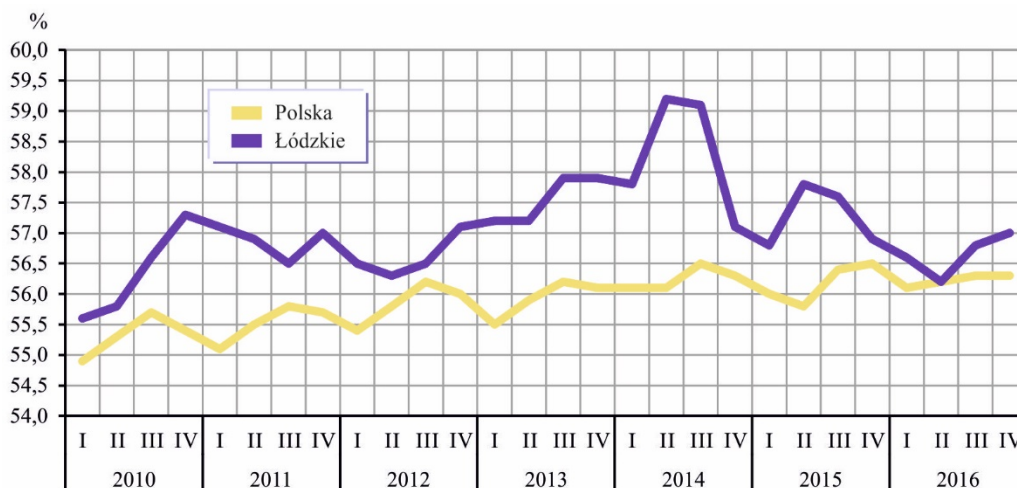

Liczba aktywnych zawodowo w IV kwartale 2016 r. zmniejszyła się w stosunku do zanotowanej w analogicznym okresie poprzedniego roku o 13,5%. Tendencja spadkowa była wynikiem zmniejszenia się zarówno liczby aktywnych zawodowo kobiet (o 14,5%), jak również aktywnych zawodowo mężczyzn (spadek o 12,7%). W odniesieniu do 2010 roku liczba aktywnych zawodowo zmniejszyła się o 14,1%.

W ostatnim kwartale 2016 r. w województwie współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 57,0% (przy średniej dla kraju 56,3%). Na przestrzeni roku wartość wskaźnika zwiększyła się w województwie o 0,1 p. proc., natomiast w kraju nastąpił jego spadek o 0,2 p. proc. W odniesieniu do analogicznego kwartału 2010 r. opisywany współczynnik w województwie zmniejszył się o 0,3 p. proc., zaś w skali kraju zaobserwowano jego wzrost o 0,9 p. proc. W IV kwartale 2016 r., podobnie jak w poprzednich okresach, w województwie łódzkim wyższą wartość omawianego wskaźnika zanotowano wśród mężczyzn niż wśród kobiet (65,9% wobec 48,9%).

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności (ogółem lub danej grupy).

Wyk. 23. Współczynnik aktywności zawodowej

Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:

- wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;
- formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych), jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące, dodatkowym kryterium w BAEL w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Zbiorowość pracujących w IV kwartale 2016 r. liczyła 1120 tys. osób i w porównaniu z IV kwartałem 2015 r. zmniejszyła się o 11,5%. Tendencja spadkowa wynikała ze spadku liczby pracujących mężczyzn (spadek o 10,3%), jak również liczby pracujących kobiet (spadek o 12,8%). W porównaniu z analogicznym okresem 2010 r. omawiana populacja zmniejszyła się o 9,8% (tj. o 122 tys. osób), a obserwowany spadek dotyczył zarówno kobiet (o 7,1%), jak i liczby pracujących mężczyzn (spadek o 12,0%). W analizowanym okresie, podobnie jak w latach poprzednich, w populacji pracujących mniejszy udział (45,5%) miały kobiety.

Biorąc pod uwagę wiek pracujących, w IV kwartale 2016 r., najmniejszy odsetek w omawianej zbiorowości stanowiły osoby z najmłodszej grupy wiekowej, tj. 15-24 lata (7,3%). Największym udziałem charakteryzowali się pracujący w wieku 35-44 lata (27,4%). W stosunku do analogicznego okresu 2015 r. największe zmiany w strukturze pracujących zanotowano w grupie osób w wieku 25-34 lata – spadek o 1,7 p. proc.

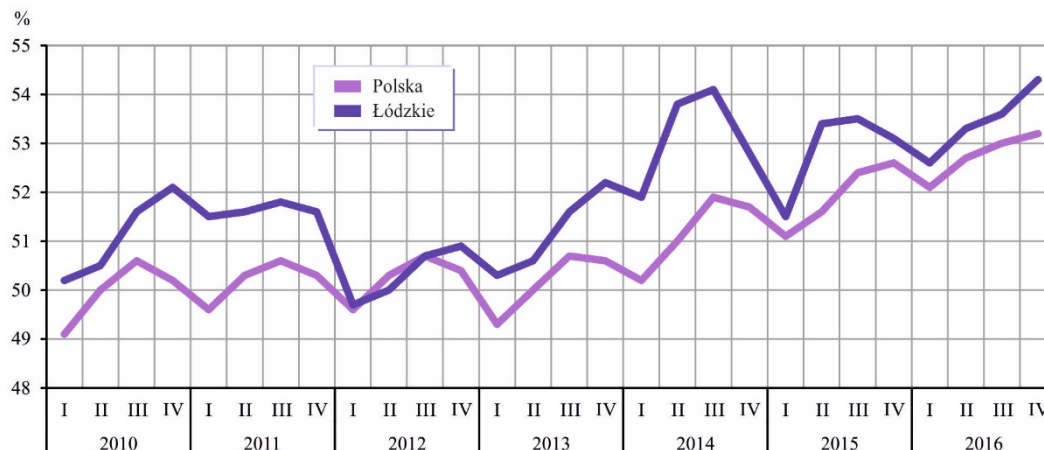
Wyk. 24. Struktura pracujących według wieku w województwie łódzkim w IV kwartale

Wskaźnik zatrudnienia w województwie łódzkim w IV kwartale 2016 r. wyniósł 54,3% (co stanowi najwyższą wartość w analizowanym okresie) i był o 1,1 p. proc. wyższy od średniego w kraju. W stosunku do analogicznego kwartału 2015 r. zwiększył się on o 1,2 p. proc. (w skali kraju wzrósł o 0,6 p. proc.). Obserwowany w tym okresie wzrost dotyczył zarówno kobiet (o 0,2 p. proc.), jak i mężczyzn wartość wskaźnika (o 2,6 p. proc.).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności (ogółem lub danej grupy).

Wyk. 25. Wskaźnik zatrudnienia

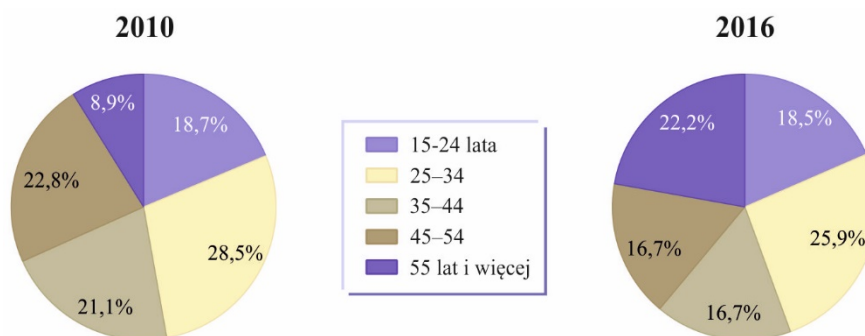
W IV kwartale 2016 r. w województwie łódzkim odnotowano najgłębszy w kraju spadek liczby bezrobotnych – o 41,3% do poziomu 54 tys. osób. Spadek ten dotyczył zarówno populacji mężczyzn (o 45,1%), jak i populacji kobiet (o 36,6%).

Bezrobotni to osoby w wieku 15-74 lata, które spełniły jednocześnie trzy warunki: w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy oraz były gotowe podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym. Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

W porównaniu z analogicznym okresem 2010 r. liczba osób bezrobotnych była niższa o 56,1% (tj. o 69 tys.). W IV kwartale 2016 r. wśród ogółu osób bezrobotnych w województwie łódzkim, podobnie jak w 2015 r., przeważali mężczyźni (51,9 %).

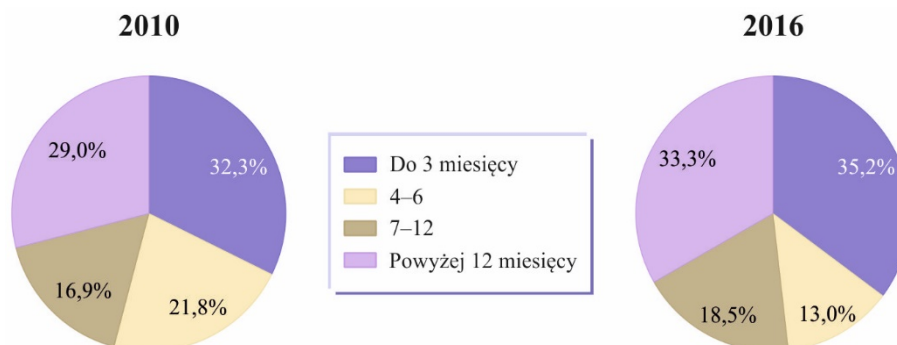
Analiza bezrobotnych pod względem wieku w województwie łódzkim w IV kwartale 2016 r. wykazała, że najliczniejszą grupę tworzyły osoby w wieku 25-34 lata (25,9% ogółu bezrobotnych). Najmniejsze zbiorowości obejmowały osoby w grupach wieku 35-44 lata oraz 45-54 lata (po 16,7%). W porównaniu z IV kwartałem 2015 r. największy spadek w strukturze bezrobotnych odnotowano dla grupy osób w wieku 35-44 lata (o 3,8 p. proc.), natomiast grupa osób wieku 55 i więcej charakteryzowała się największym wzrostem udziału (o 7,2 p. proc.).

Wyk. 26. **Struktura bezrobotnych według wieku w województwie łódzkim w IV kwartale**

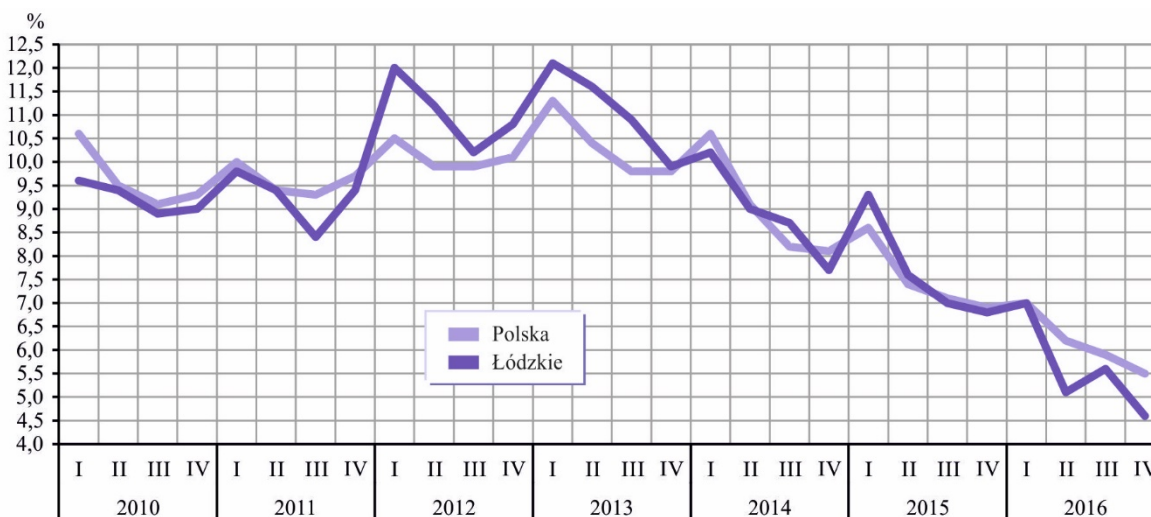
Przeciętny czas poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne w IV kwartale 2016 r. w województwie łódzkim wyniósł 13,3 miesiąca (w kraju – 10,7 miesiąca). Na przestrzeni roku okres ten uległ skróceniu o 0,2 miesiąca (w Polsce skrócił się 1,1 miesiąca).

W analizowanym okresie w województwie łódzkim liczba osób poszukujących pracy dłużej niż rok wyniosła 18 tys., a osoby te stanowiły 33,3% ogółu bezrobotnych (wobec 38,0% rok wcześniej oraz 29,0% w 2010 r.). W kraju w IV kwartale 2016 r. odsetek osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 26,6% i w porównaniu z obserwowanym przed rokiem zmniejszył się o 3,1 p. proc., natomiast w porównaniu z 2010 r. wzrósł o 2,7 p. proc.

Wyk. 27. **Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w województwie łódzkim w IV kwartale**

Stopa bezrobocia w IV kwartale 2016 r. w województwie łódzkim ukształtowała się na poziomie 4,6% i była o 0,9 p. proc. niższa od wskaźnika ogólnokrajowego. Na przestrzeni roku w województwie obniżyła się o 2,2 p. proc. (w Polsce – o 1,4 p. proc.), a w stosunku do analogicznego okresu 2010 r. odnotowano jej spadek o 4,4 p. proc. (w kraju – o 3,8 p. proc.). W IV kwartale 2016 r. w województwie łódzkim analizowany wskaźnik w przypadku mężczyzn wyniósł 4,4%, a wśród kobiet – 4,9% (wobec 7,0% oraz 6,5% w 2015 r.).

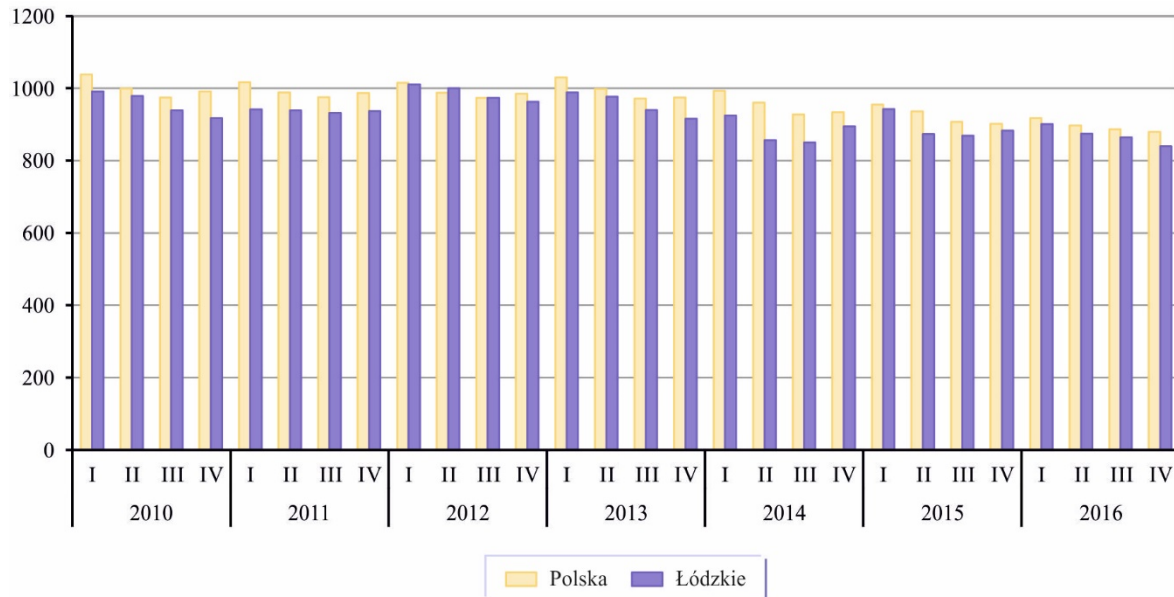
Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wyk. 28. **Stopa bezrobocia**

W IV kwartale 2016 r. zbiorowość biernych zawodowo liczyła 887 tys. osób i stanowiła 43,0% ogółu mieszkańców województwa w wieku 15 lat i więcej. Udział biernych zawodowo w ogólnej liczbie ludności kraju w tym wieku ukształtował się na poziomie 43,7%. W ciągu roku liczba osób pozostających biernymi zawodowo w województwie łódzkim zmniejszyła się o 13,5% (tj. o 139 tys. osób), natomiast w stosunku do analogicznego okresu 2010 r. była niższa o 12,8% (tj. o 130 tys. osób).

W skali kraju w tym samym okresie liczebność analizowanej zbiorowości zmniejszyła się odpowiednio o 0,5% i 3,0%. Większość populacji osób biernych zawodowo w województwie tworzyły kobiety, których udział w IV kwartale 2016 r. wyniósł 62,8%.

Wyk. 29. Liczba osób niepracujących na 1000 osób pracujących w IV kwartale

W IV kwartale 2016 r. w województwie łódzkim na 1000 pracujących przypadało 840 osób niepracujących (bezrobotnych i biernych zawodowo). Rok wcześniej obciążenie to wynosiło 884 osób, natomiast w analogicznym okresie 2010 r. – 918 osób. Zarówno w IV kwartale 2016 r., jak i w analogicznych okresach lat poprzednich, obciążenie osób pracujących osobami niepracującymi w województwie było mniejsze niż przeciętnie w kraju.

Dane prezentujące rynek pracy w województwie łódzkim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach, udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa łódzkiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
  - „Biuletyn statystyczny województwa łódzkiego” – publikacja dostępna co kwartał,
  - „Aktywność ekonomiczna ludności w województwie łódzkim” – opracowanie sygnałne dostępne co kwartał,
  - „Popyt na pracę w województwie łódzkim” – opracowanie sygnałne dostępne co roku,
- jak również w Banku Danych Lokalnych*
-

WYNAGRODZENIA

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie łódzkim w 2016 r. ukształtowało się na poziomie wyższym niż przed rokiem. W porównaniu z 2015 r. wzrost wynagrodzeń odnotowano we wszystkich obserwowanych sekcjach. Również przeciętne wynagrodzenie godzinowe brutto osiągnęło poziom wyższy niż rok wcześniej.

W 2016 r. w województwie łódzkim przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło poziom 3867,24 zł i było wyższe niż w roku poprzednim o 3,2% (wobec wzrostu o 4,3% w 2015 r.). W kraju przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wyniosło 4277,03 zł i zwiększyło się o 3,8% niż przed rokiem (wobec wzrostu o 3,5% w 2015 r.).

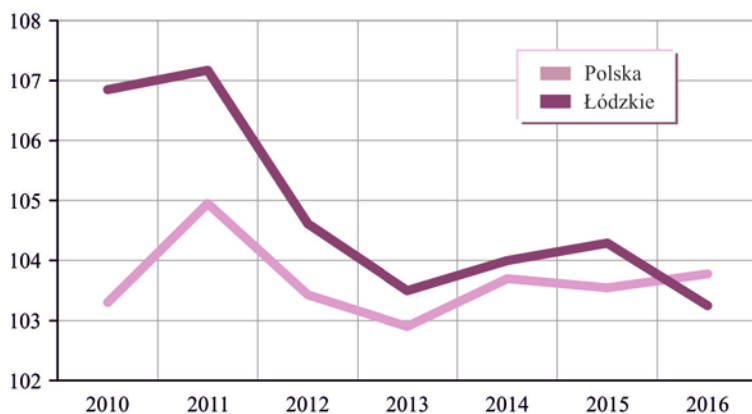
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie; po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą. Dane dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Tabl. 9. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw^a**

Wyszczególnienie	2010	2015	2016		
	w złotych			2010=100	2015=100
Polska.....	3434,62	4121,41	4277,03	124,5	103,8
Łódzkie	2978,57	3745,57	3867,24	129,8	103,2
Łódź	3109,47	3894,93	4053,98	130,4	104,1

^a Dane dla województwa i dla Łodzi do 2011 r. nie obejmują poczty publicznej oraz operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej.

Wyk. 30. **Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw**
Rok poprzedni = 100

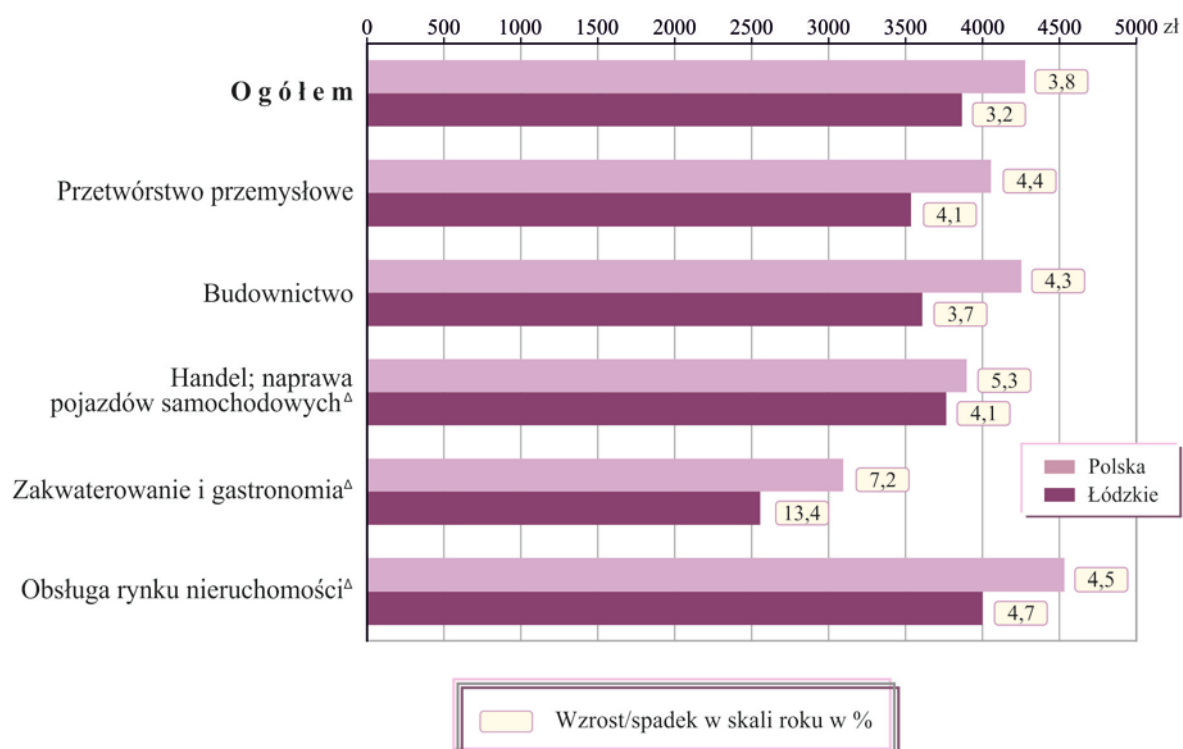

Pod względem wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto województwo łódzkie uplasowało się na 8 pozycji, za województwami: mazowieckim, śląskim, dolnośląskim, pomorskim, małopolskim, zachodniopomorskim, opolskim i wielkopolskim.

Tabl. 10. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie łódzkim**

Sekcje	2015				2016				w zł
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100								
O g ó ł e m	105,1	104,7	104,3	104,3	103,4	103,7	103,3	103,2	3867,24
w tym:									
Przemysł	104,8	104,2	103,9	103,7	101,2	102,7	102,3	102,5	4085,57
w tym:									
przetwórstwo przemysłowe	104,3	104,1	104,5	104,6	104,2	104,9	103,8	104,1	3535,10
Budownictwo	106,9	105,5	103,4	103,5	103,9	103,7	104,3	103,7	3608,63
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	106,5	105,8	105,0	104,6	104,5	103,8	104,1	104,1	3764,50
Transport i gospodarka magazynowa	103,5	103,9	104,2	103,8	102,4	102,7	104,6	105,3	3387,47
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	91,8	90,4	90,0	91,3	111,3	112,5	112,7	113,4	2556,65
Informacja i komunikacja	106,1	106,2	101,9	105,1	108,7	104,1	106,9	104,9	6216,70
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	102,8	102,5	101,3	101,9	104,8	103,9	105,3	104,7	3999,08
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	108,0	106,8	106,8	108,6	108,0	108,0	107,9	105,8	2677,26

W stosunku do poprzedniego roku wzrost wynagrodzeń wystąpił we wszystkich sekcjach sektora przedsiębiorstw w województwie, przy czym najwyższy odnotowano w: zakwaterowaniu i gastronomii (o 13,4%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 8,8%), działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją (o 6,6%) oraz w administrowaniu i działalności wspierającej (o 5,8%).

Wyk. 31. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w wybranych sekcjach w 2016 r.**

W omawianym okresie najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie łódzkim zanotowano w sekcjach: informacja i komunikacja oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (przekroczyły one odpowiednio o 60,8% i o 23,6% przeciętne wynagrodzenie w województwie). Najniższe wynagrodzenia wypłacono w przedsiębiorstwach zgrupowanych w sekcjach: zakwaterowanie i gastronomia oraz administrowanie i działalność wspierająca (były one niższe od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w województwie odpowiednio o 33,9% oraz 30,8%).

Zatrudnieni w jednostkach sektora przedsiębiorstw w województwie łódzkim przepracowali w 2016 r. ogółem 586,2 mln godzin, tj. o 1,7% więcej niż przed rokiem. Najwięcej godzin przepracowano w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe – 257,4 mln (43,9% ogółu) i handel; naprawa pojazdów samochodowych – 109,3 mln (18,7%), a najmniej w działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją – 7,9 mln (1,3%) oraz w zakwaterowaniu i gastronomii – 8,4 mln (1,4%).

Średni czas przepracowany w ciągu miesiąca przez 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw w 2016 r. wyniósł 149,5 godziny (wobec 148,9 w 2015 r.).

Przeciętne wynagrodzenie godzinowe brutto w tym okresie wyniosło 25,86 zł, w tym w sektorze prywatnym – 25,65 zł. W porównaniu z 2015 r. nastąpił wzrost wynagrodzenia za godzinę pracy o 2,8%. Najwyższe wynagrodzenie godzinowe otrzymali zatrudnieni w sekcjach: informacja i komunikacja – 40,41 zł oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 33,98 zł, natomiast najniższe w zakwaterowaniu i gastronomii – 16,75 zł oraz w administrowaniu i działalności wspierającej – 17,71 zł.

Dane prezentujące przeciętne wynagrodzenia brutto w województwie łódzkim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa łódzkiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
  - „Biuletyn statystyczny województwa łódzkiego” – publikacja dostępna co kwartał, jak również w Banku Danych Lokalnych.
-
-

ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

W województwie łódzkim w 2016 r. przeciętna liczba emerytów i rencistów wzrosła w porównaniu z rokiem poprzednim. Na kierunek zmian zachodzących w całej populacji emerytów i rencistów wpływ miała zwiększająca się zbiorowość osób pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS. W 2016 r. odnotowano wzrost przeciętnego świadczenia emerytalno-rentowego brutto, przy czym wyższą dynamiką charakteryzowały się świadczenia wypłacone przez ZUS.

W 2016 r. w województwie łódzkim przeciętna liczba emerytów i rencistów wyniosła 611,7 tys. osób i była wyższa w porównaniu z 2015 r. (o 2,0 tys. osób, tj. o 0,3%), jednak była niższa od zanotowanej w 2010 r. (o 42,2 tys. osób, tj. o 6,4%). W skali kraju – w omawianym roku – świadczenia wypłacano przeciętnie 8908,9 tys. osobom, czyli o 0,3% więcej niż w roku poprzednim, ale o 3,6% mniej niż w 2010 r.

Tabl. 11. Świadczenia społeczne

Wyszczególnienie	2010	2015	2016		
			ogółem	2010 = 100	2015 = 100
POLSKA					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.: pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS ^{ab}	7491,4	7273,8	7312,8	97,6	100,5
rolników indywidualnych	1374,7	1203,2	1194,4	86,9	99,3
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto: wypłacana przez ZUS ^{ab} w zł	1588,95	1980,96	2018,48	127,0	101,9
w tym emerytura	1698,35	2096,55	2131,70	125,5	101,7
rolników indywidualnych w zł	954,68	1179,63	1182,83	123,9	100,3
w tym emerytura	996,18	1209,81	1210,30	121,5	100,0
ŁÓDZKIE					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.: pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS	537,8	508,0	510,1	94,8	100,4
rolników indywidualnych	116,0	101,6	101,6	87,6	100,0
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto: wypłacana przez ZUS w zł	1481,17	1843,94	1876,11	126,7	101,7
w tym emerytura	1581,99	1952,35	1982,04	125,3	101,5
rolników indywidualnych w zł	940,86	1168,00	1170,59	124,4	100,2
w tym emerytura	967,41	1181,91	1181,50	122,1	100,0

a Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSWiA oraz MS w przypadku łączenia z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSWiA oraz MS, a także wypłatami świadczeń rolnych z MON, MSWiA oraz MS (nie uwzględnionymi w podziale na województwa). *b* Bez emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych, bez emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego oraz bez emerytur pomostowych i nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych.

W 2016 r. odsetek osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w województwie łódzkim w ich ogólnej zbiorowości w Polsce wyniósł 6,9 % i utrzymał się na poziomie zbliżonym do notowanego rok wcześniej. Świadczeniobiorcy ZUS z terenu województwa stanowili 7,0% całej populacji w kraju (5 miejsce wśród wszystkich województw), natomiast biorąc pod uwagę liczbę wypłat z KRUS, województwo łódzkie znalazło się na 4 pozycji, z udziałem 8,5%.

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r., także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) oraz w okresie od 1 I 2009 r. do 30 VI 2014 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych (OFE).

W 2016 r. emerytury i renty z ZUS otrzymywało 510,1 tys. osób, tj. o 0,4% więcej niż rok wcześniej, ale o 5,2% mniej niż w 2010 r. W porównaniu z rokiem poprzednim wzrosła przeciętna liczba emerytów (o 1,4%), zanotowano natomiast spadek liczby rencistów otrzymujących świadczenia z tytułu niezdolności do pracy (o 4,6%) oraz osób pobierających renty rodzinne (o 0,7%). W 2016 r. najliczniejszą grupę świadczeniobiorców ZUS stanowili emeryci (73,4% całej zbiorowości), a najmniejszą – osoby pobierające renty z tytułu niezdolności do pracy (10,9%).

Tabl. 12. Świadczenia społeczne w województwie łódzkim

Wyszczególnienie	2015				2016			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	609,1	609,3	609,4	609,7	611,1	611,3	611,4	611,7
analogiczny okres poprzedniego roku=100	99,5	99,8	99,9	100,0	100,3	100,3	100,3	100,3
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS	508,3	508,3	508,0	508,0	509,2	509,6	509,8	510,1
analogiczny okres poprzedniego roku=100	99,7	100,0	99,9	100,0	100,2	100,2	100,3	100,4
rolników indywidualnych	100,7	101,0	101,4	101,6	101,9	101,8	101,7	101,6
analogiczny okres poprzedniego roku=100	98,2	98,7	99,5	100,0	101,2	100,8	100,2	100,0
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:								
wypłacana przez ZUS	1815,36	1830,00	1838,16	1843,94	1866,51	1870,42	1873,52	1876,11
analogiczny okres poprzedniego roku=100	103,1	102,7	102,9	103,0	102,8	102,2	101,9	101,7
rolników indywidualnych	1149,61	1167,05	1168,13	1168,00	1169,38	1170,74	1170,75	1170,59
analogiczny okres poprzedniego roku=100	102,3	103,3	103,3	103,1	101,7	100,3	100,2	100,2

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych,

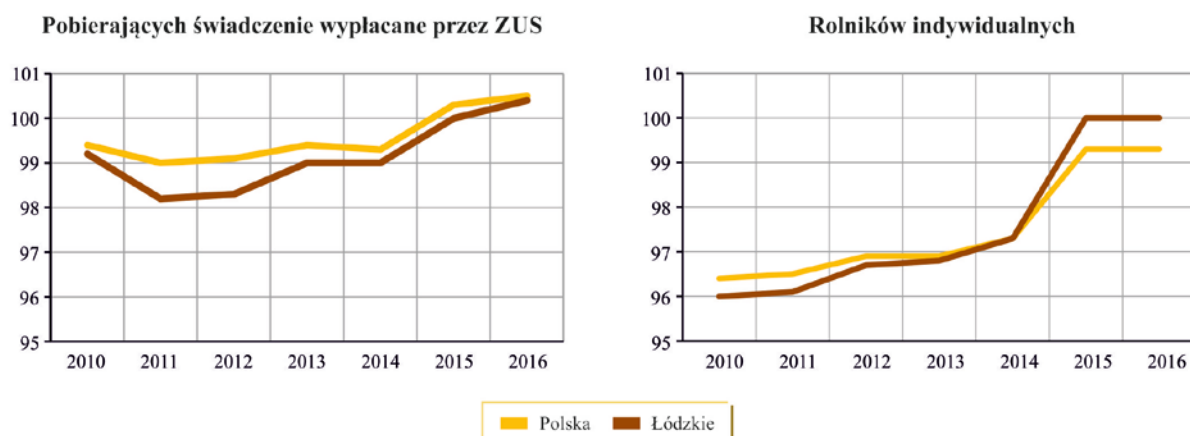
W 2016 r. emerytury i renty w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych pobierało 101,6 tys. osób, i ich liczba kształtowała się na poziomie sprzed roku, ale na niższym niż w 2010 r. (o 12,4%). W skali roku zmniejszyła się liczba świadczeniobior-

ców KRUS pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy (spadek o 0,5%), ale zwiększyła się zbiorowość osób korzystających z rent rodzinnych (o 0,3%) oraz otrzymujących emerytury (o 0,1%).

Wśród świadczeniobiorców KRUS, podobnie jak w przypadku świadczeń wypłacanych przez ZUS, dominowali emeryci, stanowiąc 83,3% ogółu świadczeniobiorców KRUS. Populacja osób pobierających renty rodzinne stanowiła natomiast 3,8% ogółu.

Wyk. 32. **Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów**

Rok poprzedni = 100

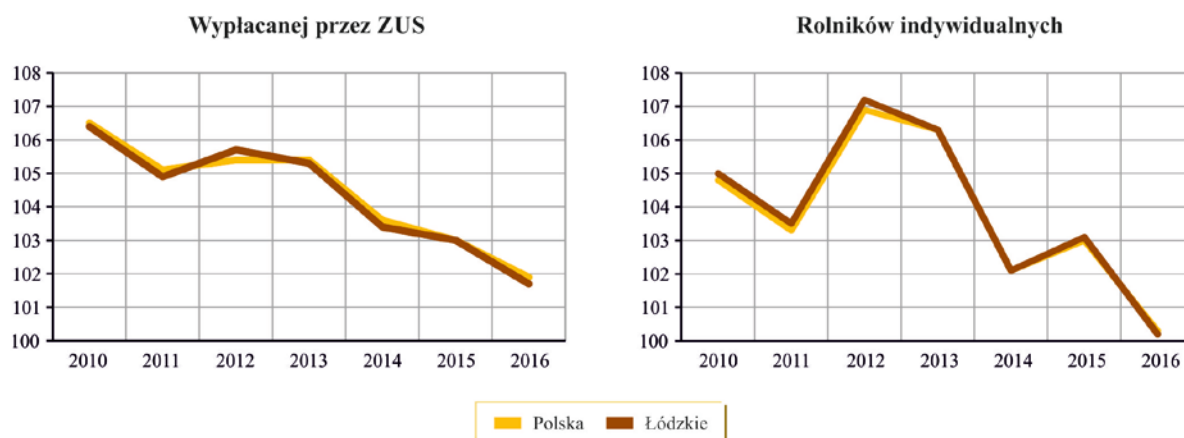
W województwie łódzkim w 2016 r. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wyniosła 1876,11zł i była wyższa w stosunku do roku poprzedniego o 1,7% (w kraju odnotowano wzrost o 1,9%).

Świadczenia emerytalno-rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących oraz wyrównawczych) uwzględniającą zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

Świadczenia emerytalno-rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

Świadczenie emerytalno-rentowe pobierane przez rolników indywidualnych ukształtowało się na poziomie 1170,59 zł i zwiększyło się o 0,2% w ciągu roku (w kraju nastąpił wzrost przeciętnej emerytury i renty KRUS o 0,3%).

Wyk. 33. **Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto**
Rok poprzedni = 100

Pod względem poziomu przeciętnej emerytury i renty wypłacanej przez ZUS, województwo łódzkie lokowało się, podobnie jak rok wcześniej, na 9 miejscu w kraju, a analogiczne świadczenie pobierane przez rolników indywidualnych uplasowało łódzkie na 10 miejscu wśród województw (i nie zmieniło swojej pozycji od 2014 r.). Wszystkie świadczenia wypłacane przez ZUS w województwie kształtowały się poniżej średniej krajowej (różnice wahały się od 7,0% w przypadku emerytur do 13,2% w przypadku rent z tytułu niezdolności do pracy). Mniejsze odchylenia od średniej krajowej w poszczególnych kategoriach świadczeń odnotowano w wypłatach realizowanych przez KRUS, gdzie przeciętna emerytura była niższa od średniej krajowej o 2,4%, natomiast renta rodzinna była wyższa od odpowiedniej średniej w kraju o 3,3%.

Dane prezentujące świadczenia społeczne w województwie łódzkim znajdują się w publikacji pt. „Biuletyn statystyczny województwa łódzkiego”, który co kwartał dostępny jest w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu, jak również w Banku Danych Lokalnych.

CENY

W województwie łódzkim w 2016 r. (podobnie jak w kraju) ceny towarów i usług konsumpcyjnych obniżyły się w stosunku do roku poprzedniego. Najgłębszy spadek cen dotyczył towarów i usług z zakresu odzieży i obuwia, spadek odnotowano również m.in. w grupie rekreacja i kultura oraz transport. Najwyższy wzrost wystąpił w napojach alkoholowych i wyrobach tytoniowych.

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie łódzkim w 2016 r. w odniesieniu do roku poprzedniego były niższe o 0,6% (w Polsce również odnotowano spadek na poziomie 0,6%).

Podstawę do opracowania wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczono przy przyjęciu systemu wag z roku poprzedzającego rok badany.

Systemy wag w zakresie poszczególnych województw oraz w skali kraju opracowano na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych. Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP, do 2013 r. – COICOP/HICP)

W województwie łódzkim najgłębszy spadek cen dotyczył towarów i usług związanych z odzieżą i obuwiem (o 5,5%). Mniej niż przed rokiem płacono również za transport (o 5,0%) oraz rekreację i kulturę (o 1,6%). Więcej niż przed rokiem płacono natomiast za napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe (o 1,1%), żywność i napoje bezalkoholowe (o 0,8%) oraz edukację (o 0,5%).

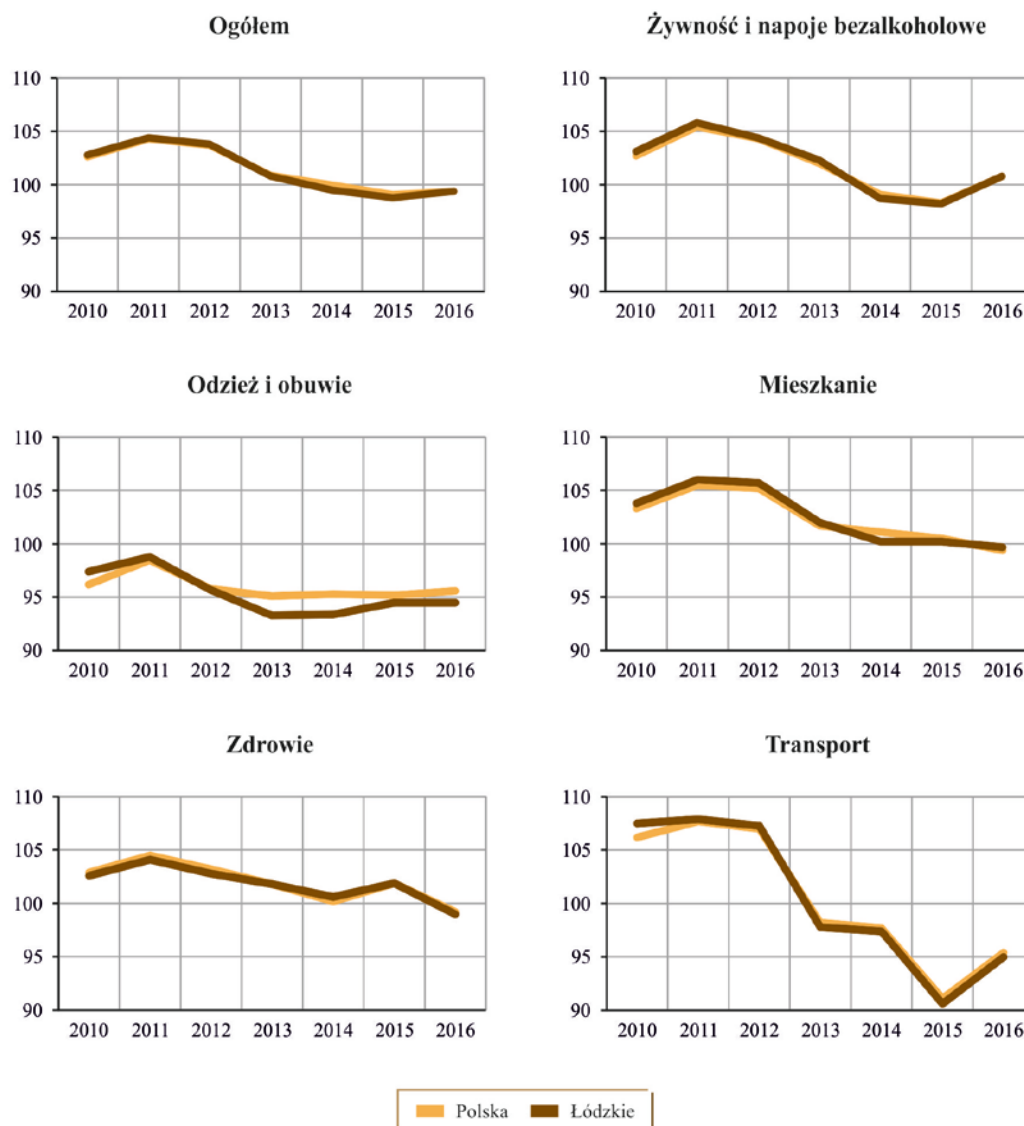
Podobne tendencje obserwowano w skali kraju, przy czym spadki cen były nieco niższe niż w województwie w przypadku transportu (spadek o 4,6%) oraz odzieży i obuwia (o 4,4%), natomiast wyższy wzrost zanotowano w edukacji (o 0,8%).

Tabl. 13. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych**

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
	rok poprzedni = 100		
POLSKA			
O g ó ł e m	102,6	99,1	99,4
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,7	98,3	100,8
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	105,3	101,2	100,7
Odzież i obuwie	96,2	95,2	95,6
Mieszkanie	103,3	100,5	99,4
Zdrowie	102,9	101,9	99,2
Transport	106,2	91,1	95,4
Rekreacja i kultura	99,7	100,7	98,1
Edukacja	102,7	101,1	100,8

Tabl. 13. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
	rok poprzedni = 100		
ŁÓDZKIE			
O g ó l e m	102,8	98,8	99,4
Żywność i napoje bezalkoholowe	103,1	98,2	100,8
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	105,8	100,6	101,1
Odzież i obuwie	97,4	94,5	94,5
Mieszkanie	103,8	100,2	99,7
Zdrowie	102,6	101,9	99,0
Transport	107,5	90,6	95,0
Rekreacja i kultura	97,8	100,6	98,4
Edukacja	103,7	100,5	100,5

Wyk. 34. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych
Rok poprzedni = 100

Analizując okresy kwartalne 2016 r. w relacji do analogicznych okresów roku poprzedniego, odnotowano spadek cen towarów i usług konsumpcyjnych w I, II i III kwartale (odpowiednio o: 0,9%, 0,9% i 0,8%), natomiast w IV kwartale ceny ogółem wzrosły o 0,3%. We wszystkich analizowanych kwartałach zaobserwowano spadek cen towarów i usług związanych z mieszkaniem, rekreacją i kulturą, odzieżą i obuwem oraz transportem (z wyjątkiem IV kwartału). Wzrost cen w ciągu roku wystąpił w grupach: żywność i napoje bezalkoholowe, napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe oraz edukacja (z wyjątkiem II kwartału).

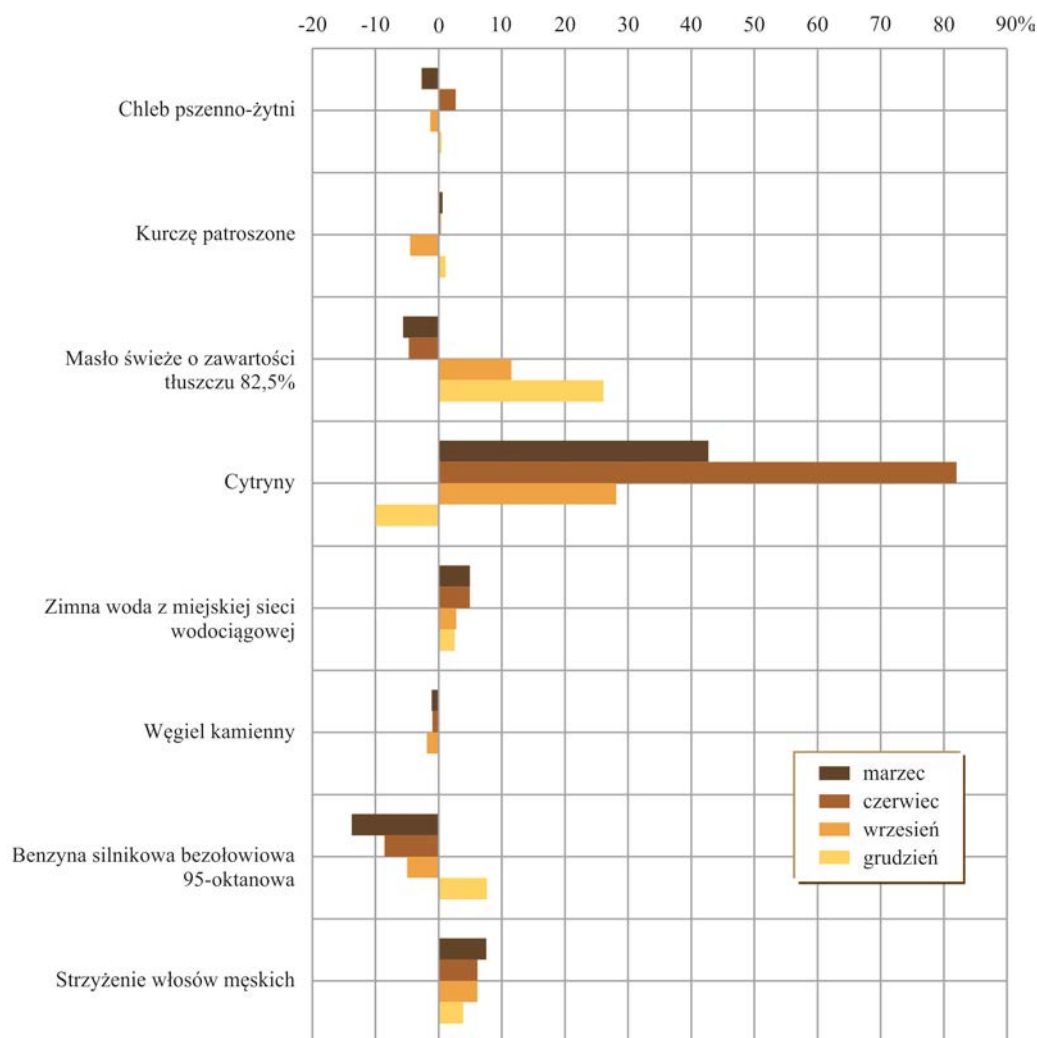
Tabl. 14. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie łódzkim**

Wyszczególnienie	2015				2016			
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	98,0	98,7	99,1	99,4	99,1	99,1	99,2	100,3
Żywność i napoje bezalkoholowe	95,8	97,5	99,0	100,4	100,4	100,9	100,8	101,3
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	100,2	100,0	100,7	101,5	101,4	100,9	100,8	101,4
Odzież i obuwie	93,9	94,6	95,3	94,2	94,2	95,0	94,0	94,9
Mieszkanie	99,8	100,1	100,4	100,6	99,8	99,6	99,6	99,8
Zdrowie	101,5	101,0	102,5	102,6	99,7	100,1	98,2	97,9
Transport	89,1	91,6	90,6	90,9	92,3	92,4	94,0	101,4
Rekreacja i kultura	102,1	101,1	100,3	98,8	98,5	97,2	98,3	99,4
Edukacja	100,8	100,7	100,4	100,1	100,2	99,9	100,2	101,6

W grudniu 2016 r., w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku, znaczące zmiany cen wystąpiły w przypadku artykułów żywnościowych. Więcej niż przed rokiem płacono między innymi za cukier biały kryształ (o 32,5%), ser dojrzewający (o 27,5%) oraz masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% (o 26,1%). Najbardziej obniżyła się cena marchwi (o 37,6%), cebuli (o 28,9%) oraz ziemniaków (o 16,3 %).

Źródłem informacji o cenach detalicznych prezentowanych towarów żywnościowych były notowania cen prowadzone przez ankietatorów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny towarów i usług konsumpcyjnych notowano raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone były dwa razy w miesiącu.

W grupie artykułów nieżywnościowych spadek cen dotyczył m. in. garnituru męskiego 2-częściowego, z tkaniny z udziałem wełny (o 8,3%), rajstop damskich gładkich, 15 den (o 7,4%) i kuchni mikrofalowej (o 5,3%). Najwyższy wzrost cen natomiast odnotowano w przypadku odtwarzacza osobistego MP3 z radiem (o 12,8%), koszuli męskiej z elanobawełny, długi rękaw (o 9,8%) oraz podkoszulka męskiego bawełnianego, krótki rękaw (o 6,9%). W zakresie transportu wzrosła cena oleju napędowego (o 8,8%) oraz benzyny silnikowej bezołowiowej, 95-oktanowej (o 7,6%). W dziale rekreacja i kultura wzrosła cena biletów wstępu do kina (o 4,3%).

Wyk. 35. **Zmiany cen wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie łódzkim w 2016 r.**Tabl. 15. **Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu**

Wyszczególnienie	2010	2015	2016	
	w złotych			XII 2015= =100
POLSKA				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	2,08	2,21	2,21	100,0
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,96	6,60	6,45	97,7
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg ..	13,68	13,79	14,61	105,9
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	21,65	24,01	24,96	104,0
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5%, sterylizowane – za 1 l.....	2,67	2,80	2,78	99,3
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – – za 200 g	4,27	3,98	4,90	123,1
Cebula – za 1 kg	2,25	2,20	1,76	80,0
Ziemiaki – za 1 kg	1,43	1,19	0,98	82,4
Cukier biały kryształ – za 1 kg	2,94	2,44	3,17	129,9

Tabl. 15. **Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu**
(dok.)

Wyszczególnienie	2010	2015	2016	
	w złotych			XII 2015= =100
POLSKA (dok.)				
Sok jabłkowy – za 1 l	3,64	3,63	3,57	98,3
Garnitur męski 2-częściowy, z tkaniny z udziałem wełny – za 1 kpl.	467,17 ^a	662,30	658,97	99,5
Półbuty skórzane męskie, na podeszwie nieskórzanej – za 1 parę	164,09	197,64	199,02	100,7
Proszek do prania – za 300 g ^b	4,43	5,33	5,45	x
Ciepła woda – za 1 m ³	17,89	21,68	21,79	100,5
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy	2,23	2,71	2,71	100,0
Bilet do kina	15,23	18,39	19,02	103,4
Wizyta u lekarza specjalisty	69,63	90,26	93,93	104,1
ŁÓDZKIE				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	2,18	2,22	2,23	100,5
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,83	6,35	6,42	101,1
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	14,29	13,59	14,77	108,7
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	20,59	23,23	24,44	105,2
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5%, sterylizowane – za 1 l	2,60	2,75	2,75	100,0
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g	4,33	3,79	4,78	126,1
Cebula – za 1 kg	2,24	2,04	1,45	71,1
Ziemniaki – za 1 kg	1,35	1,04	0,87	83,7
Cukier biały kryształ – za 1 kg	3,04	2,40	3,18	132,5
Sok jabłkowy – za 1 l	3,50	3,75	3,59	95,7
Garnitur męski 2-częściowy, z tkaniny z udziałem wełny – za 1 kpl.	387,0 ^a	702,75	644,15	91,7
Półbuty skórzane męskie, na podeszwie nieskórzanej – za 1 parę	189,64	220,78	219,28	99,3
Proszek do prania – za 300 g ^b	4,31	5,31	5,22	x
Ciepła woda – za 1 m ³	17,16	20,99	20,98	100,0
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy	2,13	2,46	2,46	100,0
Bilet do kina	16,67	20,09	20,95	104,3
Wizyta u lekarza specjalisty	69,64	86,07	89,64	104,1

^a W 2010 r. – garnitur męski z elanowełny. ^b W latach: 2010 – za 400 g, 2015 – za 280 g.

Dane prezentujące ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie łódzkim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa łódzkiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn statystyczny województwa łódzkiego” – publikacja dostępna co kwartał, jak również w Banku Danych Lokalnych.

ROLNICTWO

▪ WARUNKI AGROMETEOROLOGICZNE

Przygotowanie pól pod zasiewy ozimin jesienią 2015 r. rozpoczęto już na początku września. Pomimo notowanych w ciągu tego miesiąca opadów deszczu, wystąpiło znaczne przesuszenie gleby, które utrudniało wykonywanie upraw przedsięwziętych oraz siewów ozimin. Siewy zbóż ozimych oraz rzepaku pod zbiory 2016, przeprowadzono jednak na ogół w optymalnych terminach agrotechnicznych. Do końca drugiej dekady października zakończono, rozpoczęte we wrześniu, siewy żyta i pszenżyta oraz pszenicy. Występujące wówczas opady deszczu poprawiły stan uwilgotnienia gleby i miały korzystny wpływ na procesy kiełkowania ziarna i wschody roślin ozimych. Przebieg pogody w listopadzie był na ogół korzystny dla rolnictwa. Utrzymująca się w ciągu miesiąca wysoka, jak na tą porę roku, temperatura powietrza i gleby podtrzymywała wegetację i stwarzała dobre warunki dla wschodów, wzrostu i rozwoju późno zasianych ozimin. Umożliwiła także wykonywanie jesiennych prac polowych oraz zbiorów roślin okopowych i pastewnych. Oziminy wysiane w optymalnych terminach agrotechnicznych, w listopadzie krzewiły się, a dobowe wahania temperatury powietrza sprzyjały hartowaniu się roślin. W drugiej połowie grudnia rośliny weszły w stan zimowego spoczynku dobrze wyrosnięte i rozkrzewione.

Przebieg pogody w styczniu był niekorzystny dla zimujących roślin, a odnotowane spadki temperatury powietrza do minus 20°C, przy braku okrywy śnieżnej, spowodowały duże straty w zasiewach zbóż ozimych oraz rzepaku. Największe uszkodzenia wystąpiły przede wszystkim na plantacjach rzepaku i jęczmienia ozimego charakteryzującego się najniższym ze zbóż poziomem mrozoodporności oraz pszenicy ozimej (w odmianach o obniżonej mrozoodporności). Straty te ogółem objęły ponad 36 tys. ha powierzchni zasianej zbóż ozimych i około 6,5 tys. ha rzepaku ozimego. Zasiewy te w większości przesiano uprawami jarymi. W trzeciej dekadzie stycznia znaczny wzrost temperatury powietrza przyczynił się do zakłócenia zimowego spoczynku roślin powodując ich osłabienie oraz zmniejszenie zimotrwałości i mrozoodporności. Wysoka temperatura powietrza w lutym powodowała dalsze zakłócenia w zimowym spoczynku roślin ozimych. W pierwszej połowie marca nastąpiło ruszenie wegetacji roślin ozimych. Uwilgotnienie wierzchniej warstwy gleby na początku okresu wegetacyjnego zabezpieczało potrzeby wodne roślin, pomimo na ogół bezśnieżnej zimy, a korzystne warunki agrometeorologiczne umożliwiały wykonywanie prac polowych.

Siewy zbóż jarych rozpoczęto w drugiej dekadzie marca i zakończono pod koniec miesiąca. Warunki pogodowe w kwietniu sprzyjały prowadzonym pracom polowym, natomiast występujące w ciągu pierwszej i drugiej dekady kwietnia chłodne dni z niedoborem opadów hamowały tempo wzrostu i rozwoju roślin.

W pierwszej połowie maja warunki wegetacji zdecydowanie się poprawiły i obserwowano szybki wzrost zbóż ozimych oraz roślin zasianych wiosną. Pod koniec maja pogorszyły się znacznie warunki uwilgotnienia gleby, zwłaszcza na glebach słabszych, co spowolniło wzrost roślin.

Występujące opady deszczu, miejscami dość obfite w drugiej i trzeciej dekadzie czerwca, poprawiły stan uwilgotnienia przesuszonej wierzchniej warstwy gleby i wpłynęły korzystnie na stan upraw.

Warunki pogodowe w lipcu 2016 r. były na ogół korzystne dla wzrostu i rozwoju roślin. W pierwszej połowie miesiąca nastąpiło dojrzewanie upraw, a częste opady deszczu zapewniły odpowiednią ilość wody w glebie. W drugiej dekadzie miesiąca przystąpiono do koszenia rzepaku, a następnie poszczególnych zbóż, zaczynając od jęczmienia ozimego i żyta. Pomimo utrudnionych zbiorów (częste opady deszczu w lipcu i pierwszej połowie sierpnia) prace żniwne zakończono do końca sierpnia. Ziarno z tegorocznych zbiorów było jednak wilgotne i często wymagało dosuszenia.

Ciepła i na ogół bezdeszczowa pogoda we wrześniu stwarzała dobre warunki do przeprowadzenia zbioru upraw rolnych i ogrodniczych, ale wpływała niekorzystnie na stan uwilgotnienia gleby. Na początku tego miesiąca zakończono siewy rzepaku i rozpoczęto siewy zbóż ozimych, ponadto prowadzono zbiór kukurydzy na zielonkę oraz wykopki ziemniaków.

Notowane w październiku częste opady deszczu poprawiły stan uwilgotnienia gleby i miały korzystny wpływ na procesy kiełkowania ziarna oraz wschody ozimin. W pierwszej połowie października zakończono siewy zbóż i wykopki ziemniaków, natomiast w drugiej połowie tego miesiąca prowadzono zbiór buraków cukrowych oraz kukurydzy uprawianej na ziarno. Oziminy wysiane we wrześniu i pod koniec października zaczęły się krzewić.

Przebieg pogody w listopadzie był na ogół korzystny dla rolnictwa. Utrzymująca się w ciągu miesiąca dodatnia temperatura powietrza podtrzymywała wegetację i stwarzała dobre warunki dla wzrostu i rozwoju ozimin pod zbiory w 2017 r. Sprzyjające warunki w tym okresie wpłynęły także na przedłużenie sezonu pastwiskowego do końca listopada.

Tabl. 16. Wybrane dane dotyczące rolnictwa

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
Plony z 1 ha w dt:			
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	35,1	36,7	37,0
rzepak i rzepik	23,6	28,5	27,0
ziemniaki ^a	219	210	285
buraki cukrowe	484	520	666 ^c
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych w szt. (stan w czerwcu ^b):			
bydło	37,2	41,0	41,3
trzoda chlewna.....	98,5	80,0	75,6
Przeciętne ceny skupu w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	59,84	66,83	62,02
ziarno żyta za 1 dt	42,12	51,42	51,73
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	50,86	51,15	52,27
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg.....	4,56	6,02	5,91
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,89	4,30	4,68
mleko krowie za 1 l	1,07	1,13	1,11
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	64,91	75,59	75,11
ziarno żyta za 1 dt	48,58	58,67	59,33
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	98,51	82,04	96,02
ŁÓDZKIE			
Plony z 1 ha w dt:			
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi.....	30,9	30,3	30,8
rzepak i rzepik	23,7	27,2	24,0
ziemniaki ^a	213	188	296
buraki cukrowe	421	511	590 ^c
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych w szt. (stan w czerwcu ^b):			
bydło	45,3	47,3	47,0
trzoda chlewna.....	130,5	105,7	111,3
Przeciętne ceny skupu w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	60,45	66,45	61,72
ziarno żyta za 1 dt	38,66	49,47	52,11
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	57,81	45,30	44,22
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	4,47	5,85	5,92
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,81	4,20	4,60
mleko krowie za 1 l	0,98	1,05	1,01
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	65,42	75,01	73,48
ziarno żyta za 1 dt	45,36	57,29	58,19
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	91,28	69,70	89,29

^a Łącznie z powierzchnią i produkcją w ogrodach przydomowych, w latach 2010 i 2016 bez ogrodów przydomowych. ^b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^c Dane nieostateczne.

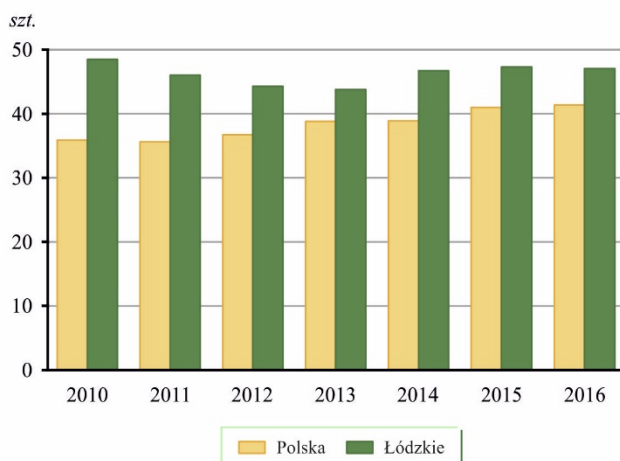
▪ POGŁOWIE ZWIERZĄT GOSPODARSKICH

W województwie łódzkim w końcu 2016 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, zwiększyło się stado bydła ogółem oraz pogłowie świń.

W grudniu 2016 r. pogłowie bydła wynosiło 473,2 tys. sztuk i było o 22,7 tys. sztuk (o 5,0%) wyższe niż przed rokiem. W województwie łódzkim znajdowało się 7,9% krajowego pogłowia bydła (5 lokata w kraju pod względem wielkości wojewódzkiego stada bydła). W strukturze wojewódzkiego stada bydła krowy stanowiły 38,7% (w kraju 38,6%) i w ciągu roku ich udział zmniejszył się o 1,5 p. proc.

Badania pogłowia trzody chlewnej i produkcji żywca wieprzowego prowadzone są 3-krotnie w roku – w marcu według stanu w dniu 1 marca, w czerwcu według stanu w dniu 1 czerwca i w grudniu według stanu w dniu 1 grudnia, a badania pogłowia bydła i pozostałych gatunków zwierząt gospodarskich oraz produkcji zwierzęcej – 2-krotnie w roku – według stanu w czerwcu i grudniu.

Wyk. 36. **Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych**
Stan w grudniu

Wyniki badań pogłowia bydła przeprowadzonych w 2016 r. wskazują na utrzymanie trendu wzrostowego w chowie bydła. W grudniu 2016 r. zarejestrowano wyższe niż w analogicznym okresie 2015 r. stany cieląt i młodego bydła w wieku 1-2 lat, ale niższy stan bydła w wieku powyżej 2 lat, w tym krów. Najbardziej dynamiczny wzrost (o 11,4%) dotyczył młodego bydła w wieku 1-2 lat.

Wzrost ten spowodowany był głównie

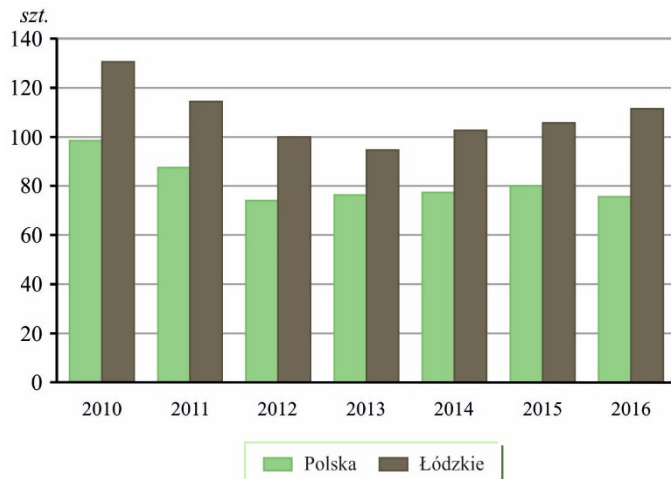
dużym zainteresowaniem rolników produkcją żywca wołowego. Korzystne ceny żywca wołowego, zarówno w skupie, jak i na targowiskach, sprzyjały rozwojowi tego kierunku produkcji.

Pogłowie owiec ogółem w województwie łódzkim w grudniu 2016 r. wyniosło 13,0 tys. sztuk, co stanowiło 4,5% krajowego pogłowia owiec. W strukturze stada maciorki owcze, tj. samice, które miały już potomstwo i samice pokryte po raz pierwszy, stanowiły 59,8%, a ich udział w ciągu roku zmniejszył się o 10,7 p. proc.

Pogłowie świń w województwie w końcu 2016 r. wyniosło 1119,8 tys. sztuk i było wyższe o 216,0 tys. sztuk (o 23,9%) od stanu notowanego w analogicznym okresie 2015 r. W strukturze stada lochy stanowiły 6,3% (70,2 tys. szt.). Udział województwa łódzkiego w ogólnokrajowym pogłowiu świń wyniósł 10,1% (3 lokata w kraju pod względem wielkości wojewódzkiego stada świń).

Stan i struktura pogłowia trzody chlewnej w grudniu 2016 r. wskazują na odwrócenie trendu spadkowego w chowie świń. Poprawiające się czynniki ekonomiczne tuczu spowodowały, iż rolnicy

Wyk. 37. **Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych**
Stan w końcu listopada

w 2016 r. zwiększyli liczebność utrzymywanych stad. Najbardziej dynamicznie rosły stany prosiąt, warchlaków i tuczników przy jednocześnie niskim udziale loch w stadzie ogółem (6,3%). Taka sytuacja świadczy, iż rośnie wśród rolników zainteresowanie tuczem młodych sztuk z zakupu. Często występuje również sytuacja, iż rolnicy tuczają świnię powierzone im przez inne jednostki.

▪ SKUP PRODUKTÓW ROLNYCH

W 2016 roku producenci rolni z województwa łódzkiego dostarczyli do skupu mniej ziarna zbóż niż przed rokiem (spadła wielkość skupu zarówno pszenicy jak i żyta). Wielkość skupu żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso była wyższa niż rok wcześniej (większa była podaż żywca wieprzowego i drobiowego). Wzrosła również ilość skupionego mleka krowiego.

W 2016 roku skupiono 301,8 tys. ton ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszkankami zbożowymi), co stanowiło 2,9% skupu ogólnopolskiego. W odniesieniu do roku poprzedniego skup był niższy o 6,3%, a w porównaniu z rokiem 2010 zmniejszył się o 5,5% (w kraju wzrost odpowiednio o 4,6% i 24,5%). W omawianym okresie z terenu województwa łódzkiego skupiono 183,6 tys. ton pszenicy, co oznacza spadek wielkości skupu w stosunku do roku poprzedniego – o 6,9%, ale wzrost do roku 2010 – o 20,5%. Skup żyta wyniósł 65,0 tys. ton i zmniejszył się o 1,1% w odniesieniu do 2015 r. i o 4,4% w porównaniu z 2010 r.

Skup ziemniaków w 2016 r. ukształtował się na poziomie 115,8 tys. ton co stanowiło 6,2% ogólnego skupu w kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił wzrost ilości skupowanych ziemniaków – o 18,8% oraz znaczny wzrost do roku 2010 – o 142,0% (w kraju odnotowano wzrost o 23,0% w odniesieniu do roku poprzedniego i wzrost o 64,6% w stosunku do 2010 r.)

W 2016 roku skupiono 385,1 tys. ton żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso łącznie z tłuszczami (co stanowiło 8,9% skupu ogólnokrajowego). Tym samym skup był większy niż przed rokiem o 2,4%.

W ciągu całego roku 2016 skupiono 265,8 tys. ton żywca wieprzowego, tj. o 4,3% więcej niż w roku poprzednim. Skup żywca wołowego osiągnął poziom 92,2 tys. ton i był o 6,5% mniejszy niż przed rokiem. Żywca drobiowego skupiono 184,7 tys. ton, czyli o 3,7% więcej niż w roku poprzednim.

W 2016 r. wielkość skupu mleka krowiego w województwie łódzkim wyniosła 797,6 mln litrów, co stanowiło 7,4% ogółu mleka skupionego w kraju. Ilość skupionego mleka w omawianym okresie była o 0,8% większa niż rok wcześniej i o 10,8% większa niż w 2010 r.

▪ CENY PRODUKTÓW ROLNYCH W SKUPIE I NA TARGOWISKACH

W 2016 r. w porównaniu z rokiem poprzednim w województwie łódzkim odnotowano spadek cen produktów rolnych zarówno w skupie jak i na targowiskach (z wyjątkiem ceny żyta i żywca wieprzowego oraz ziemniaków jadalnych na targowiskach).

Średnia cena skupu pszenicy w województwie w 2016 r. wyniosła 61,72 zł za 1dt (w kraju 62,02 zł/dt) i była o 7,1% niższa niż przed rokiem ale o 2,1% wyższa od notowanej w 2010 r. Na targowiskach za 1 dt pszenicy płacono średnio 73,48 zł (w kraju 75,11 zł), tj. o 2,0% mniej niż przed rokiem, ale o 12,3% więcej niż sześć lat wcześniej.

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

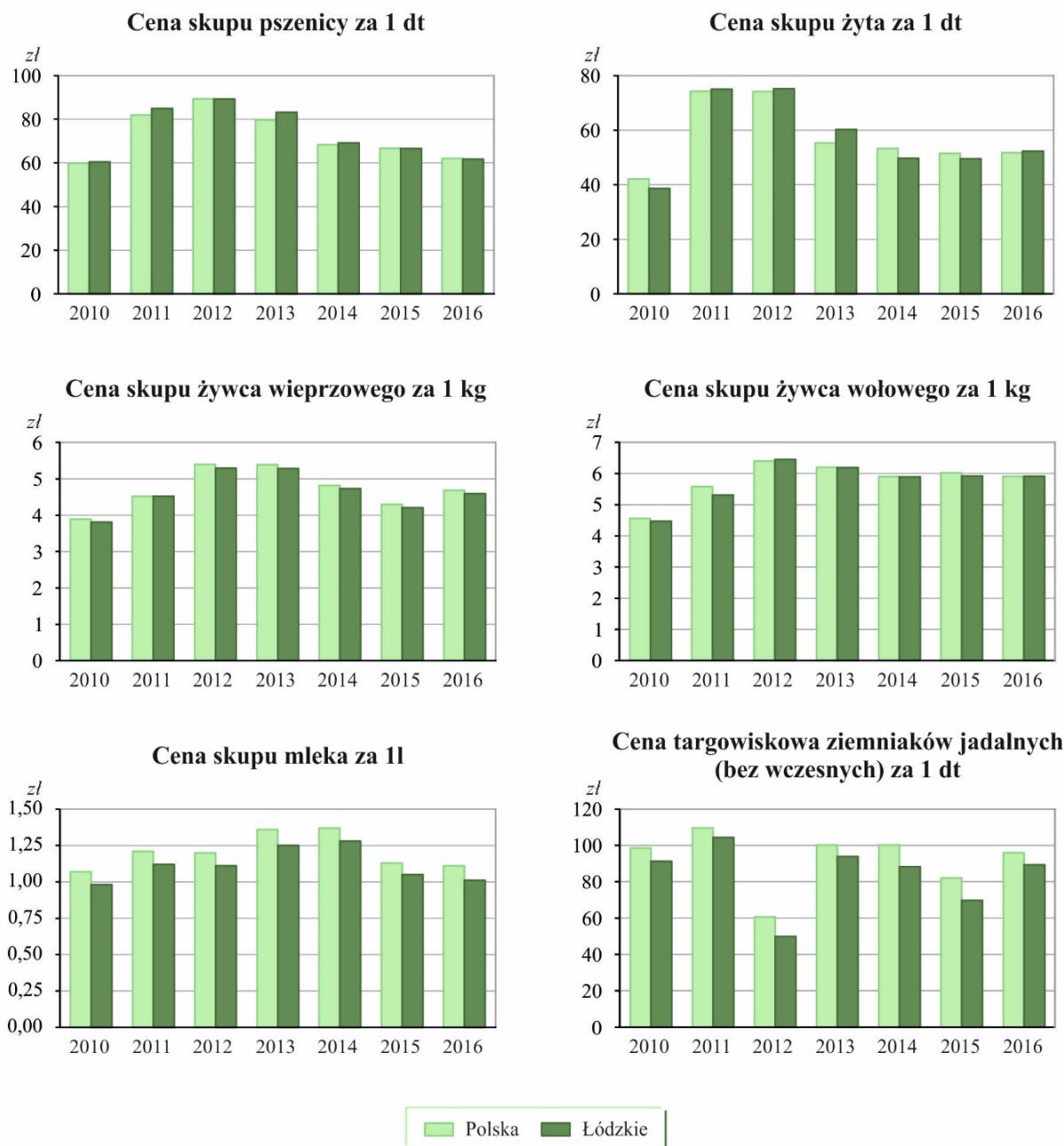
Przeciętne roczne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

W analizowanym roku średnie ceny żyta w skupie kształtowały się na poziomie 52,11 zł za 1 dt (w kraju 51,73 zł/dt), tj. o 5,3% wyższym w porównaniu z 2015 r. i o 34,8% wyższym niż w 2010 r. W obrocie targowiskowym cena żyta wzrosła w stosunku do poprzedniego roku o 1,6%, a w stosunku do odnotowanej w 2010 r. wzrosła o 28,3% osiągając poziom 58,19 zł za 1 dt (w Polsce 59,33 zł/dt).

W 2016 r. za ziemniaki jadalne w skupie płacono 44,22 zł za 1 dt (w kraju – 52,27 zł/dt), tj. o 2,4% mniej niż przed rokiem i o 23,5% mniej niż w 2010 r. Na targowiskach za 1 dt ziemniaków płacono średnio 89,29 zł (w Polsce – 96,02 zł/dt) czyli o 28,1% więcej w stosunku do ceny notowanej w 2015 r. ale o 2,2% mniej niż w 2010 r.

W omawianym roku cena skupu żywca wołowego wyniosła 5,92 zł za 1kg (w kraju – 5,91 zł/kg), co oznacza, że cena skupu nie uległa zmianie w stosunku do ceny ubiegłorocznej, a w odniesieniu do 2010 r. wzrosła o 32,4%. Cena żywca wieprzowego w skupie osiągnęła wartość 4,60 zł za kg (w kraju – 4,68 zł/kg), tj. o 9,5% wyższą niż w 2015 r. i o 20,7% większą w porównaniu ze średnią ceną notowaną w 2010 r.

Wyk. 38. Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach

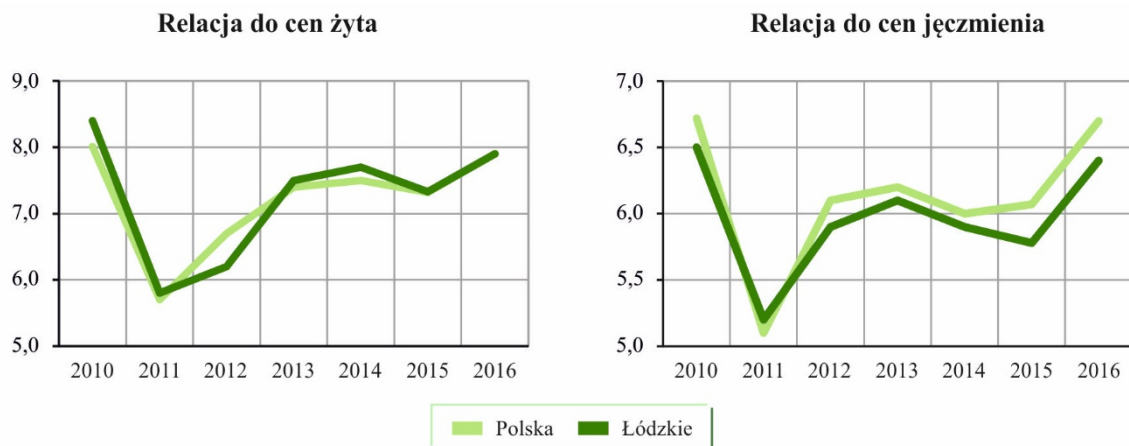

W 2016 r. cena skupu drobiu rzeźnego osiągnęła poziom 3,53 zł za 1kg (w kraju – 3,68 zł/kg), tj. o 4,9% niższy w porównaniu z notowanym rok wcześniej, ale o 8,3% wyższy niż w 2010 r.

Za 1 litr mleka krowiego w omawianym roku płacono w skupie 1,01 zł (w kraju – 1,11zł/l), tj. o 3,7% mniej niż przed rokiem, jednak o 3,3% więcej niż w 2010 r.

Wyk. 39. Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta i jęczmienia

W 2016 r. w odniesieniu do roku poprzedniego bardziej korzystna była relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta. Wyniosła ona 7,9 wobec 7,3 w 2015 r. (w kraju 7,9). Poprawiła się również relacja cen skupu żywca wieprzowego do targowiskowych cen jęczmienia. W analizowanym okresie wyniosła ona 6,4 wobec 5,8 w 2015 r. (w kraju wskaźnik wyniósł 6,7).

■ GLOBALNA, KOŃCOWA I TOWAROWA PRODUKCJA ROLNICZA

W województwie łódzkim w 2015 r. w odniesieniu do poprzedniego roku, nastąpił spadek globalnej produkcji rolniczej (w cenach stałych), o czym zdecydował głównie znaczny spadek produkcji roślinnej. Podobne kierunki zmian w skali roku notowano w produkcji końcowej i towarowej, tj. nastąpiło zmniejszenie produkcji ogółem, przy spadku zarówno produkcji zwierzęcej, jak i roślinnej.

Wartość produkcji globalnej w 2015 r.¹, w porównaniu z 2014 r., (w cenach stałych) zmalała o 11,4%, o czym zdecydowała niższa o 13,8% produkcja roślinna i o 9,2% produkcja zwierzęca. W 2015 r. udział województwa łódzkiego w ogólnokrajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 8,0% i w przypadku produkcji roślinnej ukształtował się na poziomie 7,7%, a zwierzęcej 8,2%.

Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- *produkcję roślinną, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);*
- *produkcję zwierzęcą, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.*

¹ Ostatnie dostępne dane.

Z wartości końcowej produkcji rolniczej w województwie łódzkim 36,0% stanowiła produkcja roślinna, natomiast na dominującą produkcję zwierzęcą przypadało 64,0%. Wartość produkcji końcowej w 2015 r., w porównaniu z poprzednim rokiem, była o 9,2% niższa, wskutek spadku wartości produkcji roślinnej o 15,3% i produkcji zwierzęcej o 5,5%.

W 2015 r. w porównaniu z 2014 r. nastąpiło zmniejszenie wartości towarowej produkcji rolniczej o 4,8%, przy spadku wartości produkcji roślinnej o 10,1% i produkcji zwierzęcej o 1,4%.

W 2015 r. udział województwa w ogólnokrajowej produkcji końcowej oraz towarowej ukształtował się na poziomie odpowiednio 7,9% i 8,0%.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Dane prezentujące rolnictwo w województwie łódzkim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa łódzkiego” – opracowanie sygnałne,
- „Wiosenna ocena stanu upraw rolnych i ogrodnictwa w województwie łódzkim” – opracowanie sygnałne,
- „Biuletyn statystyczny województwa łódzkiego” – publikacja dostępna co kwartał,
- „Rolnictwo w województwie łódzkim” – publikacja dostępna co roku,

jak również w Banku Danych Lokalnych.

PRZEMYSŁ

W 2016 r. w województwie łódzkim, po kilkuletnim okresie wzrostu, zaobserwowano spadek produkcji sprzedanej przemysłu.

W porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano również spadek wydajności pracy w przemyśle, przy wzroście przeciętnego zatrudnienia.

Produkcja sprzedana przemysłu w 2016 r. w województwie osiągnęła wartość 73263,8 mln zł (w cenach bieżących) i była o 0,7% (w cenach stałych) niższa w odniesieniu do zrealizowanej w roku poprzednim, ale o 41,2% wyższa niż w 2010 r. W skali kraju wartość produkcji sprzedanej zwiększyła się odpowiednio o 3,1% i 24,0%. W województwie, po notowanym w I kwartale i I półroczu 2016 r. stopniowym wzroście produkcji sprzedanej przemysłu w skali roku (odpowiednio o 1,8% i 2,6%), w kolejnych okresach narastających zaobserwowano jej spadek (w okresie trzech pierwszych kwartałów 2016 r. o 1,4%).

Dane o produkcji sprzedanej przemysłu dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją” i obejmują:

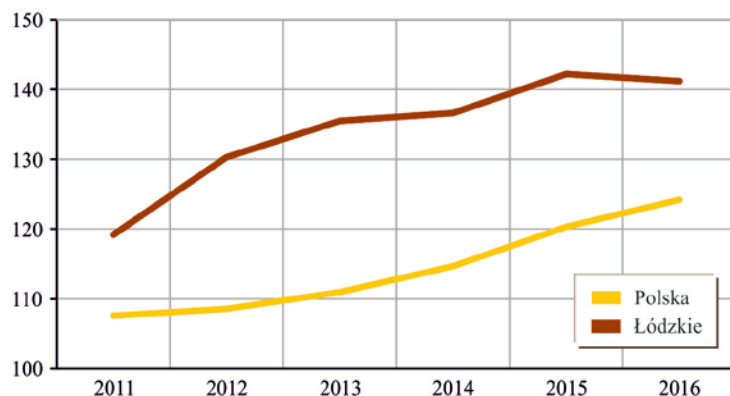
- wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;
- zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Wydajność pracy w przemyśle mierzona jest wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego.

Tabl. 17. Przemysł

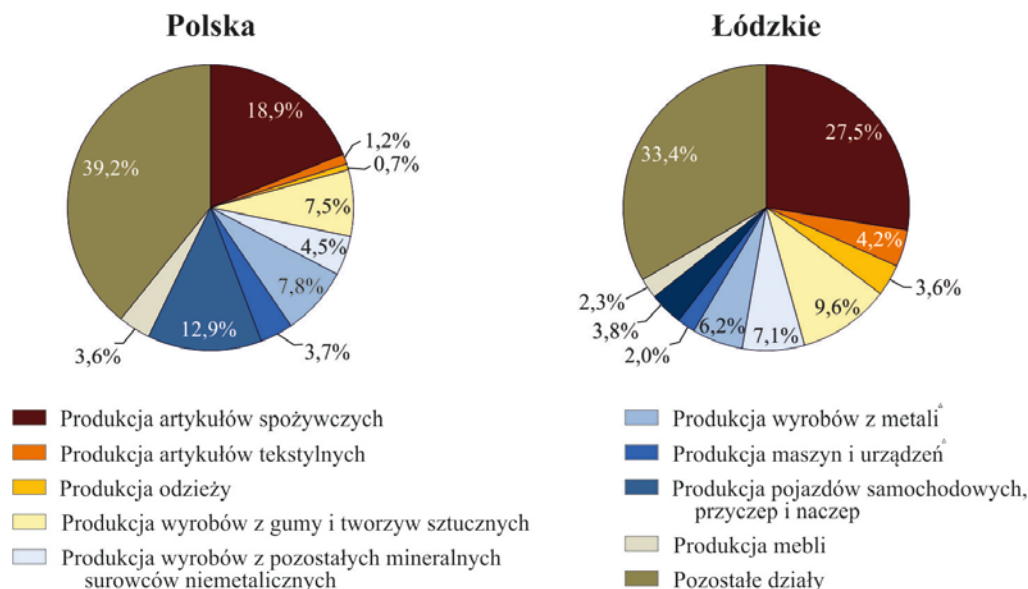
Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	945306,9	1197028,5	1236375,4
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	83,0	85,9	86,9
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	2442,2	2510,7	2566,7
ŁÓDZKIE			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	50007,5	72706,6	73263,8
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	78,1	78,7	81,8
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	168,1	169,0	170,2
ŁÓDŹ			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	12825,5	15425,0	16159,9
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	86,4	91,8	91,9
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	47,7	42,6	43,6

Wyk. 40. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu**
(ceny stałe)
2010 = 100

*Dane o wartości **produkcji sprzedanej przemysłu** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.*

Wyk. 41. **Struktura produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego według działów PKD 2007 w 2016 r.**
(ceny bieżące)

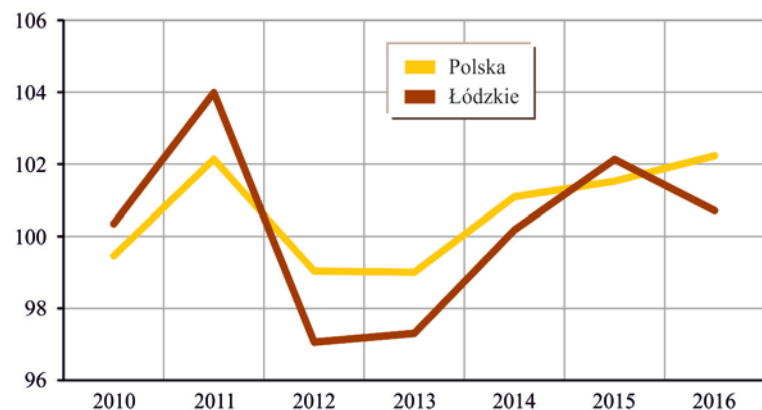

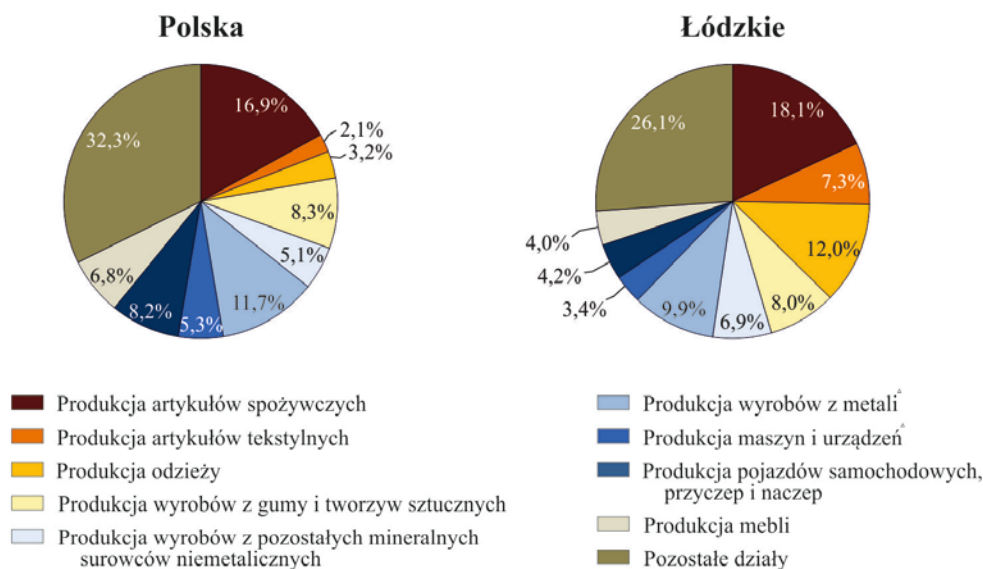
W przetwórstwie przemysłowym, stanowiącym 81,8% ogólnej wartości produkcji sprzedanej przemysłu w województwie (wobec 86,9% w kraju), odnotowano w porównaniu z 2015 r. wzrost (w cenach stałych) o 3,2%. Najwyższy dotyczył produkcji: skór i wyrobów skórzanych (o 22,3%), chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 15,6%), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 13,6%), pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 12,7%), mebli (o 10,1%), pozostałego sprzętu transportowego oraz metali (po 8,7%), papieru i wyrobów z papieru (o 8,1%) oraz produkcji artykułów spożywczych (o 7,0%). W analizowanym okresie spadek wystąpił m.in. w działach: produkcja urządzeń elektrycznych (o 18,8%) oraz produkcja wyrobów z metali (o 8,6%).

Tabl. 18. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie łódzkim (ceny stałe)

Sekcje i działy	2015				2016			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	103,1	102,7	104,4	104,1	101,8	102,6	98,6	99,3
Przetwórstwo przemysłowe ...	100,0	100,3	104,3	104,0	105,3	107,0	102,2	103,2
w tym:								
Produkcja artykułów spożywczych	102,8	99,5	100,0	99,5	102,0	104,6	106,0	107,0
Produkcja wyrobów tekstylnych	95,1	98,0	97,0	99,1	110,8	107,9	106,0	103,5
Produkcja odzieży	92,2	97,6	95,5	96,8	110,1	110,5	107,9	105,9
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	103,3	103,2	104,2	105,7	105,8	108,1	101,7	104,4
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	105,5	99,3	97,9	96,4	99,9	101,8	105,3	108,1
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji ...	96,9	102,9	108,0	109,4	117,8	114,1	108,2	106,1
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	96,9	102,0	108,0	109,9	113,6	124,6	114,9	115,6
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	102,1	104,9	103,9	104,0	117,8	116,4	115,7	113,6
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	100,3	100,1	97,0	97,0	91,6	96,1	98,5	98,4
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	97,7	96,3	94,8	94,2	92,2	94,8	92,7	91,4
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	90,6	98,1	94,9	90,6	92,7	90,7	97,4	101,3
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	117,4	111,3	106,3	106,1	115,1	114,2	111,5	112,7
Produkcja mebli	107,5	107,3	105,3	104,0	103,8	110,4	112,3	110,1

Spadkowi produkcji sprzedanej przemysłu w województwie łódzkim, towarzyszył wzrost przeciętnego zatrudnienia w skali roku o 0,7%, a w porównaniu z 2010 r. o 1,2%. W 2016 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle w województwie ukształtowało się na poziomie 170,2 tys. osób. W skali kraju notowano wyższy wzrost wynagrodzeń w przemyśle – w odniesieniu do roku poprzedniego o 2,2%, a w porównaniu z 2010 r. o 5,1%. W 2016 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle w kraju wyniosło 2566,7 tys. osób.

Wyk. 42. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle
Rok poprzedni = 100

Wyk. 43. **Struktura przeciętnego zatrudnienia w przetwórstwie przemysłowym według działów PKD 2007 w 2016 r.**

W przetwórstwie przemysłowym, w ujęciu rocznym, odnotowano wzrost zatrudnienia o 1,3% do poziomu 143,9 tys. osób. Wśród działów przetwórstwa przemysłowego największy wzrost przeciętnego zatrudnienia, w porównaniu z poprzednim rokiem, wystąpił w produkcji mebli (o 12,6%), produkcji papieru i wyrobów z papieru (o 11,7%), produkcji maszyn i urządzeń (o 8,5%), produkcji wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 8,0%) oraz w produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 6,4%). Poziomem zatrudnienia niższym niż przed rokiem charakteryzowały się m.in. działy: produkcja urządzeń elektrycznych (o 15,4%) oraz produkcja skór i wyrobów skórzanych (o 5,0%).

Wydajność pracy w przemyśle w 2016 r., mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego, w województwie łódzkim wyniosła 430,6 tys. zł (w cenach bieżących) i była o 1,4% niższa (w cenach stałych) niż przed rokiem. W kraju wydajność pracy w przemyśle w omawianym okresie wzrosła o 1,0%.

Dane prezentujące produkcję sprzedaną przemysłu w województwie łódzkim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa łódzkiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
  - „Biuletyn statystyczny województwa łódzkiego” – publikacja dostępna co kwartał, jak również w Banku Danych Lokalnych.
-

BUDOWNICTWO

W województwie łódzkim w roku 2016, po okresie wzrostu w dwóch poprzednich latach, zanotowano spadek produkcji sprzedanej w sekcji budownictwo. Niższa niż przed rokiem była zarówno wartość produkcji budowlano-montażowej, jak i jej udział w produkcji sprzedanej budownictwa ogółem. Odnotowany spadek wydajności pracy w budownictwie był wynikiem głębszego spadku wartości produkcji niż przeciętnego zatrudnienia.

W 2016 r. w województwie łódzkim produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie 7464,3 mln zł i zmniejszyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 13,4% (w skali kraju odnotowano spadek o 6,0%).

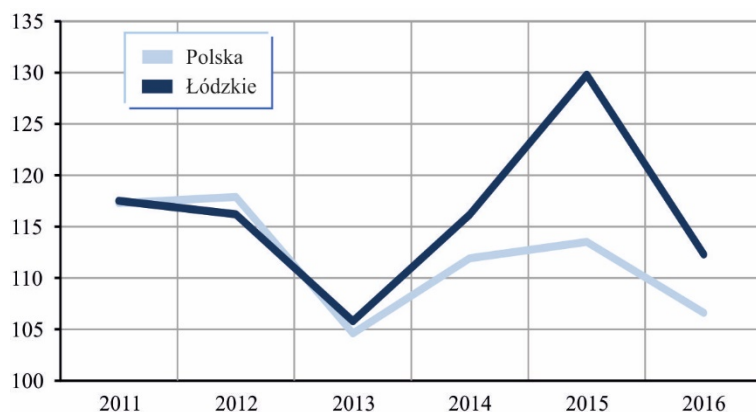
Dane o produkcji sprzedanej budownictwa dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”. Dane te obejmują:

- *wartość sprzedanych wyrobów, półfabrykatów i części własnej produkcji (niezależnie od tego czy otrzymano za nie należne opłaty);*
- *wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. przemysłowych, budowlanych, jak i innych niż przemysłowe i budowlane;*
- *zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;*
- *wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;*
- *produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.*

Tabl. 19. **Budownictwo**

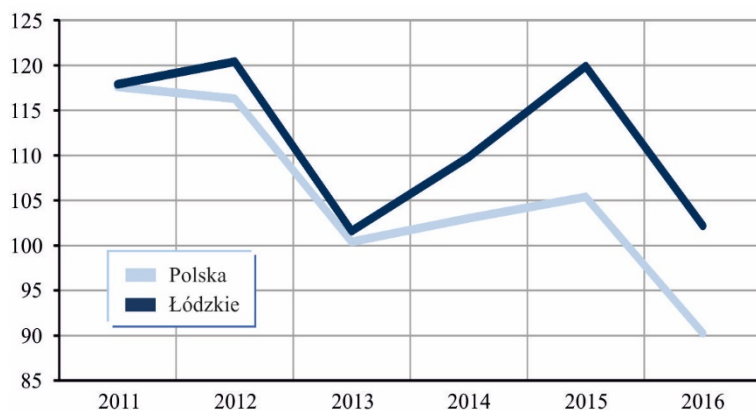
Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	160403,9	181990,4	171042,0
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	51,5	47,8	43,6
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	442,8	386,0	383,4
ŁÓDZKIE			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	6645,8	8623,8	7464,3
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	63,5	58,7	57,8
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	22,5	19,0	17,9
ŁÓDŹ			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	2704,9	3479,5	2617,2
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	52,8	34,1	34,8
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	7,1	6,2	5,6

Wyk. 44. **Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa**
(ceny bieżące)
2010 = 100

Produkcja budowlano-montażowa w analizowanym okresie wyniosła 4314,5 mln zł (57,8% ogólnej wartości produkcji sprzedanej budownictwa) i zmniejszyła się w stosunku do odnotowanej w roku poprzednim o 14,8%. W kraju wartość produkcji budowlano-montażowej była niższa niż przed rokiem o 14,4%.

Wyk. 45. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej**
(ceny bieżące)
2010 = 100

We wszystkich kwartalnych okresach narastających spadek produkcji budowlano-montażowej odnotowały podmioty specjalizujące się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej. Pomimo wzrostu w dwóch kwartalnych okresach narastających, spadek produkcji, w ujęciu rocznym, dotyczył także przedsiębiorstw

wykonujących roboty budowlane specjalistyczne oraz jednostek zajmujących się głównie budową budynków.

Tabl. 20. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie łódzkim** (ceny bieżące)

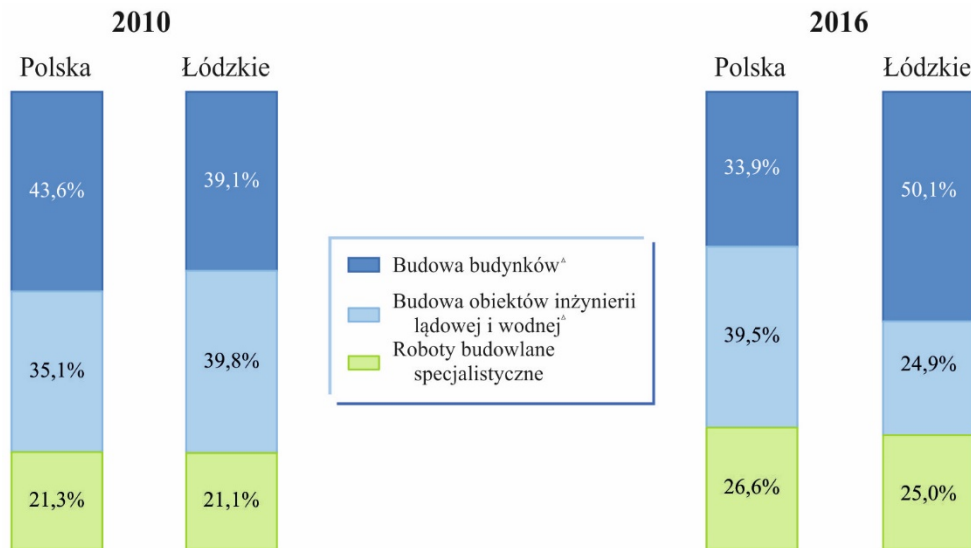
Działy	2015				2016			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	100,4	104,9	110,4	109,2	99,5	94,3	89,6	85,2
Budowa budynków ^A	90,6	91,1	113,5	114,4	122,8	115,4	95,4	98,5
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^A	116,8	121,2	109,6	98,5	70,3	60,1	60,9	65,0
Roboty budowlane specjalistyczne	102,7	111,3	105,7	116,7	93,4	105,4	120,4	88,8

Wśród przedsiębiorstw budowlanych największy udział w sprzedaży produkcji budowlano-montażowej posiadały podmioty, których podstawowym rodzajem działalności jest budowa budynków, a ich udział w strukturze produkcji zwiększył się, w skali roku, o 6,7 p. proc. Nieznaczny (o 1,0 p. proc.) wzrost udziału zanotowały również jednostki wykonujące roboty budowlane specjali-

styczne, spadek natomiast dotyczył podmiotów specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 7,8 p. proc.).

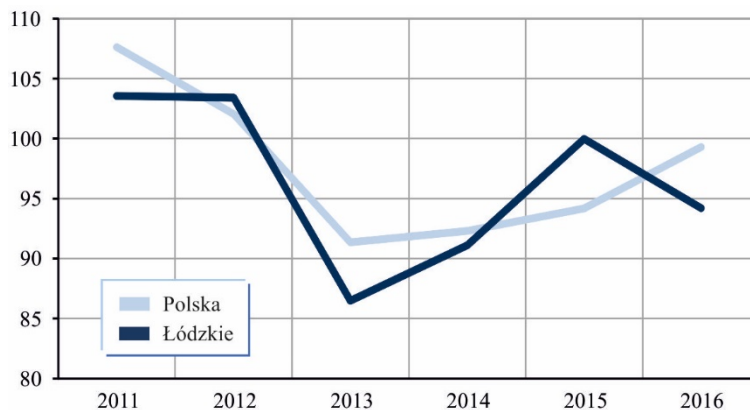
Wyk. 46. **Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD 2007**
(ceny bieżące)

W 2016 r., spadkowi produkcji sprzedanej budownictwa, w porównaniu z rokiem poprzednim, towarzyszył spadek przeciętnego zatrudnienia w tej sekcji (o 5,8% wobec spadku o 0,7% w skali kraju).

Wyk. 47. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie**

Rok poprzedni = 100

Wartość produkcji sprzedanej budownictwa w przeliczeniu na 1 zatrudnionego, mierząca wydajność pracy w 2016 r. w łódzkim, ukształtowała się na poziomie 417,3 tys. zł (w cenach bieżących), co oznacza spadek o 8,2% w stosunku do roku poprzedniego.

Dane prezentujące produkcję sprzedaną budownictwa w województwie łódzkim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa łódzkiego” – opracowanie sygnałowe dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn statystyczny województwa łódzkiego” – publikacja dostępna co kwartał,

jak również w Banku Danych Lokalnych

BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

Budownictwo mieszkaniowe w województwie łódzkim w 2016 r., pod względem liczby zakończonych inwestycji mieszkaniowych, odnotowało gorszy wynik niż w ubiegłym roku. Był to jednak rok, w którym nastąpił wzrost liczby mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia oraz liczby rozpoczętych inwestycji mieszkaniowych.

W 2016 r. w województwie łódzkim oddano do użytkowania 7065 mieszkań, tj. o 1,2% mniej niż przed rokiem. W skali kraju w tym okresie odnotowano wzrost liczby zakończonych inwestycji mieszkaniowych (o 10,6%).

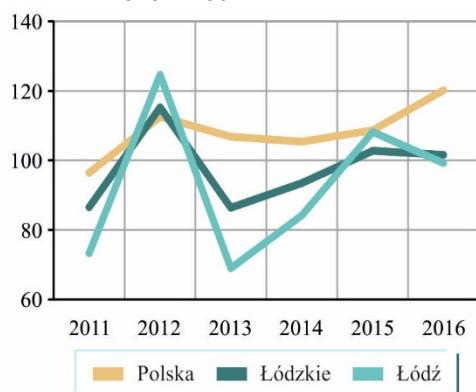
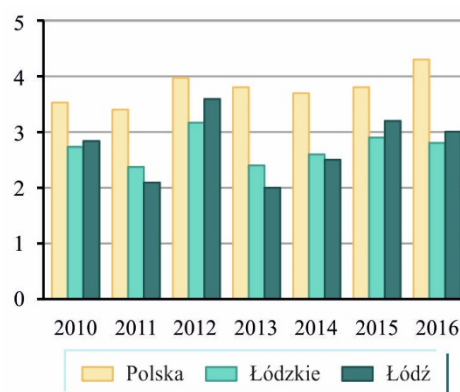
*Informacje o **mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych. Podziału na mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, indywidualnych (tj. realizowanych przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe) oraz realizowanych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem dokonano na podstawie sposobu finansowania budowy lub przeznaczenia mieszkań.*

Tabl. 21. **Budownictwo mieszkaniowe**

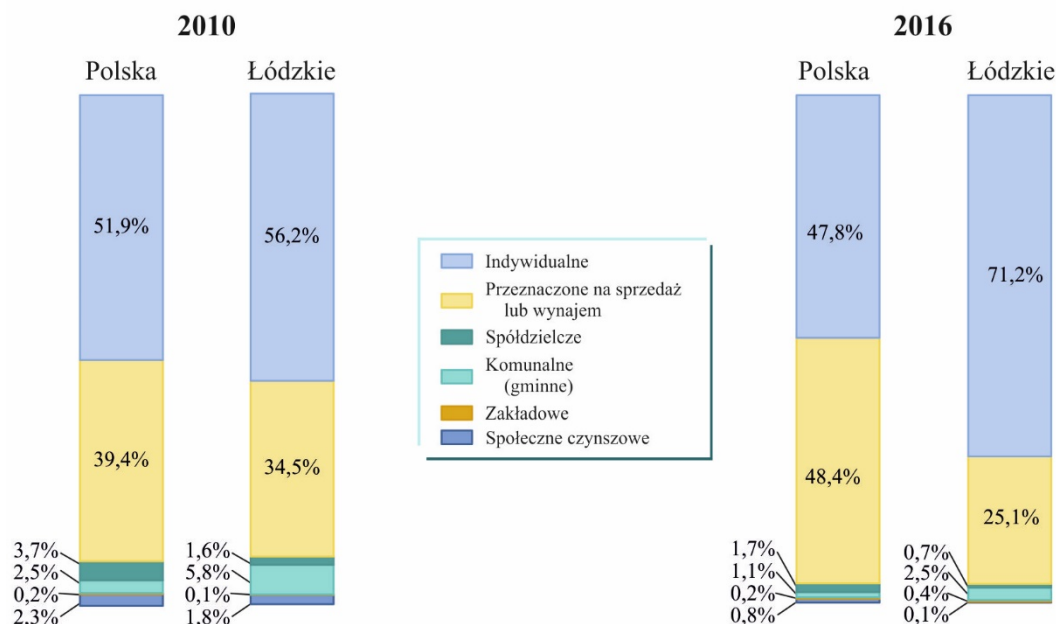
Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	3,6	3,8	4,3
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	106,1	99,8	94,5
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1000 ludności .	4,6	4,9	5,5
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	4,1	4,4	4,5
ŁÓDZKIE			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	2,7	2,9	2,8
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	112,7	112,6	111,9
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1000 ludności .	3,8	3,3	4,4
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	3,2	3,0	3,1

Tabl. 21. **Budownictwo mieszkaniowe (dok.)**

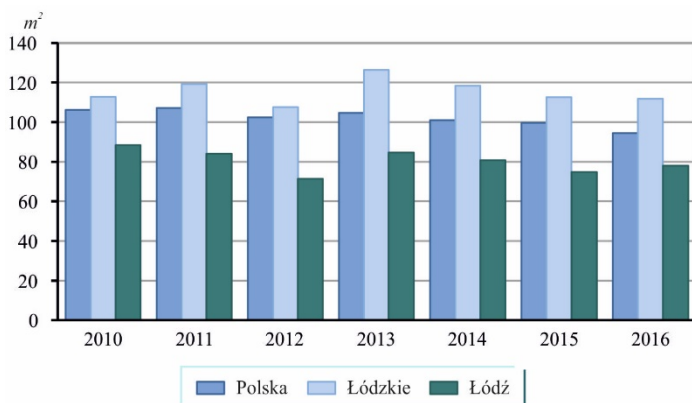
Wyszczególnienie	2010	2015	2016
ŁÓDŹ			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	2,8	3,2	3,0
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	88,4	74,7	77,9
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1000 ludności .	3,4	3,5	6,3
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	3,2	3,9	3,4

Wyk. 48. **Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania**
2010 = 100Wyk. 49. **Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności**

W 2016 r. spadek liczby mieszkań oddanych do użytkowania w województwie łódzkim, w stosunku do roku poprzedniego, nastąpił w budownictwie: społecznym czynszowym (o 94,4%, przy udziale 0,1%), spółdzielczym (o 47,3%, przy udziale 0,7%) oraz przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 10,2%, przy udziale 25,1%). Wzrost liczby mieszkań oddanych do użytkowania odnotowano w przypadku budownictwa zakładowego – 25 mieszkań wobec 1 w 2015 r., komunalnego – 178 mieszkań wobec 36 rok wcześniej oraz indywidualnego – 5035 mieszkań wobec 4908.

Wyk. 50. **Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa**

Mieszkania oddane do użytkowania w Łodzi stanowiły 29,2% (wobec 31,5% w 2015 r.) wszystkich takich inwestycji w województwie. W Łodzi w 2016 r. również odnotowano spadek liczby zakończonych inwestycji mieszkaniowych – o 8,3% w porównaniu z rokiem poprzednim. Spadek ten był wynikiem braku przekazanych mieszkań w ramach budownictwa spółdzielczego i społeczno-czynszowego oraz zmniejszeniem się liczby mieszkań budowanych w pozostałych formach budownictwa. W przypadku budownictwa indywidualnego przekazano o 11,0% mieszkań mniej niż rok wcześniej, a liczba mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem zmniejszyła się o 1,4%.

Wyk. 51. **Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania**

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w województwie łódzkim w 2016 r. wyniosła 111,9 m² (w kraju – 94,5 m²) i zmniejszyła się o 0,7 m² w stosunku do roku poprzedniego (w kraju spadła o 5,3 m²).

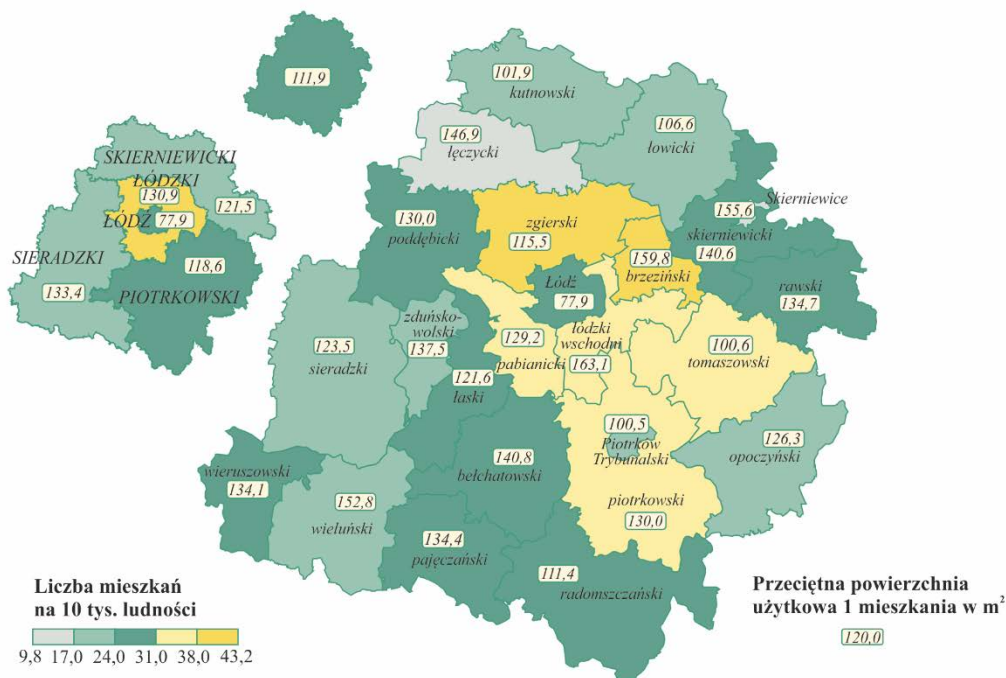
Spadek średniej powierzchni użytkowej mieszkania w województwie w 2016 r. był przede wszystkim wynikiem mniejszych powierzchni mieszkań budowanych w formach budownictwa takich jak: zakładowe (o 127,5 m²), komunalne (o 19,2 m²), spółdzielcze (o 13,6 m²) społeczne czynszowe (o 7,8 m²). W ramach budownictwa indy-

widualnego przekazano do użytkowania mieszkania o przeciętnej powierzchni mniejszej niż w 2015 r. o 2,2 m².

Tabl. 22. Mieszkania oddane do użytkowania w województwie łódzkim

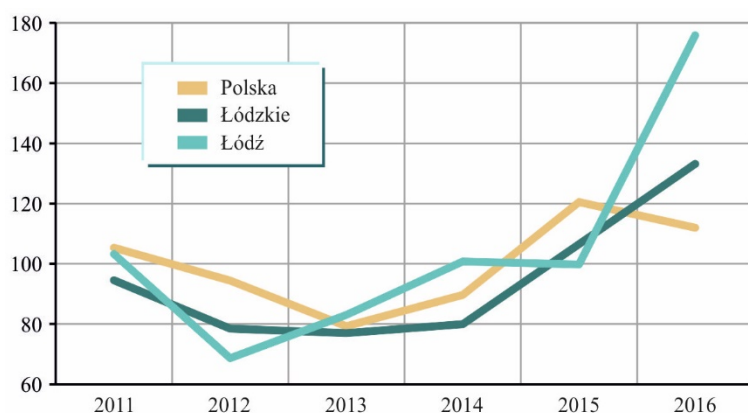
Formy budownictwa	2015				2016			
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2014 = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2015 = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²
O g ó ł e m	7150	100,0	110,0	112,6	7065	100,0	98,8	111,9
Indywidualne	4908	68,6	104,1	135,8	5035	71,2	102,6	133,6
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	1972	27,6	137,7	62,5	1771	25,1	89,8	59,9
Spółdzielcze	91	1,3	69,5	65,9	48	0,7	52,7	52,3
Komunalne (gminne)	36	0,5	70,6	60,1	178	2,5	494,4	40,9
Zakładowe	1	0,0	3,8	184,0	25	0,4	25 razy	56,5
Spółeczne czynszowe	142	2,0	97,3	47,6	8	0,1	5,6	39,8

Wyk. 52. Mieszkania oddane do użytkowania w województwie łódzkim według podregionów i powiatów w 2016 r.

W 2016 r. w łódzkim wydano pozwolenia na budowę lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym 10898 mieszkań, tj. o 33,2% więcej niż rok wcześniej. W skali kraju również odnotowano wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim (o 12,0%).

Wyk. 53. **Dynamika liczby wydanych pozwoleń na realizację mieszkań lub dokonanych zgłoszeń z projektem budowlanym**
2010 = 100

Niemal wszystkie pozwolenia na budowę mieszkań w województwie łódzkim wydano w dwóch formach budownictwa: indywidualnego (60,0% ogółu) oraz z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem (36,9%).

Więcej niż w 2015 r. pozwoleń dotyczyło przede wszystkim mieszkań komunalnych (289 pozwoleń wobec 91 w 2015 r.) oraz przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem (4017 wobec 2222). Liczba mieszkań, na które wyda-

no pozwolenia w ramach budownictwa spółdzielczego była natomiast niższa niż przed rokiem (o 83,6%), spadła również liczba pozwoleń wydanych na budowę mieszkań społecznych czynszowych (o 77,3%).

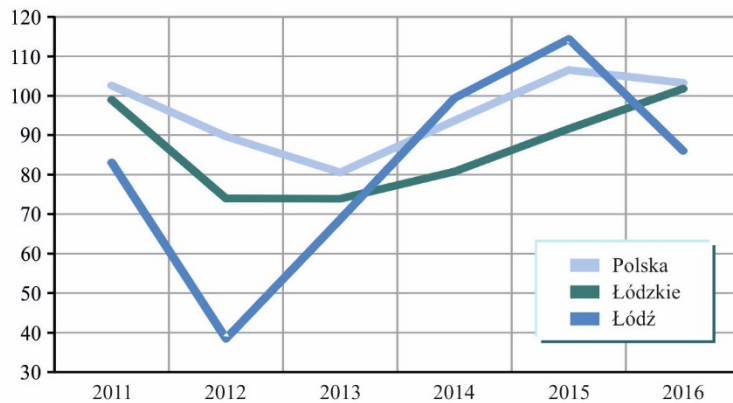
Większą niż przed rokiem liczbę lokali mieszkalnych, na realizację których wydano pozwolenia odnotowano w osiemnastu powiatach województwa. Najwyższy wzrost wystąpił w powiecie poddębickim (87,1%), Łodzi (o 75,9%), kutnowskim (o 64,2%) oraz Skierniewicach (o 55,1%). Najgłębszy spadek zaobserwowano w powiatach: rawskim (o 49,7%) oraz łowickim (o 15,6%).

Tabl. 23. **Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym w województwie łódzkim**

Formy budownictwa	2015			2016		
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2014 = 100	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2015 = 100
O g ó ł e m	8184	100,0	106,5	10898	100,0	133,2
Indywidualne	5587	68,3	118,3	6538	60,0	117,0
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	2222	35,2	82,1	4017	36,9	180,8
Spółdzielcze.....	165	2,0	242,6	27	0,2	16,4
Komunalne (gminne)	91	1,1	71,7	289	2,7	317,6
Zakładowe	-	-	x	-	-	x
Społeczne czynszowe	119	1,4	198,3	27	0,2	22,7

W 2016 r. w województwie rozpoczęto budowę 7633 mieszkań, tj. o 1,8% więcej niż w poprzednim roku (w skali kraju odnotowano wzrost o 3,3%).

Wyk. 54. **Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto**
2010 = 100

niewiczach (ponad dwukrotnie), powiecie poddębickim (o 70,9%), bełchatowskim (o 42,8%) oraz pączęńskim (o 35,0%). Natomiast największy spadek wystąpił w powiatach: rawskim (o 45,1%) oraz tomaszowskim (o 19,4%).

Największą liczbę mieszkań, których budowę rozpoczęto odnotowano w budownictwie indywidualnym – 5516, tj. o 11,8% więcej niż rok wcześniej oraz przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem – 2040, tj. o 13,2% mniej niż w 2015 r.

W większości powiatów odnotowano wzrost liczby rozpoczętych inwestycji mieszkaniowych. Najwyższy wzrost liczby rozpoczętych budów zanotowano w Skier-

---

Dane prezentujące budownictwo mieszkaniowe w województwie łódzkim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa łódzkiego” – opracowanie sygnalne dostępne co miesiąc,
  - „Biuletyn statystyczny województwa łódzkiego” – publikacja dostępna co kwartał,
  - „Budownictwo mieszkaniowe w województwie łódzkim” – opracowanie sygnalne dostępne co roku, jak również w Banku Danych Lokalnych.
-

RYNEK WEWNĘTRZNY

W województwie łódzkim w 2016 r. utrzymał się wzrost wartości sprzedaży detalicznej, był on jednak nieco niższy niż rok wcześniej. Zmniejszyła się natomiast, po kilkuletnim okresie wzrostu, wartość sprzedaży hurtowej towarów.

Wartość **sprzedaży detalicznej** (w cenach bieżących) zrealizowanej przez jednostki handlowe i niehandlowe w 2016 r. wzrosła w stosunku do roku 2015 o 7,1% (w kraju sprzedaż detaliczna ukształtowała się na poziomie o 4,0% wyższym niż w roku poprzednim).

Dane o sprzedaży detalicznej towarów obejmują sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych dokonywaną w punktach sprzedaży detalicznej, placówki gastronomiczne oraz inne punkty sprzedaży (np. składy, magazyny), w ilościach wskazujących na zakupy dla potrzeb indywidualnych nabywców.

Tabl. 24. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a** (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
	rok poprzedni = 100		
POLSKA			
O g ó ł e m	105,5	100,9	104,0
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	107,9	108,4	107,1
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	113,1	89,7	96,8
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	101,2	102,3	107,2
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	113,6	109,3	103,6
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	117,2	106,3	110,7
Tekstylia, odzież, obuwie	113,1	108,2	111,5
Meble, RTV, AGD	123,0	104,3	108,6
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	83,6	115,9	105,4
Pozostałe	95,9	87,7	91,7
ŁÓDZKIE			
O g ó ł e m	113,3	108,5	107,1
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	111,9	122,6	122,8
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	139,2	93,2	93,1
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	100,9	94,4	105,0

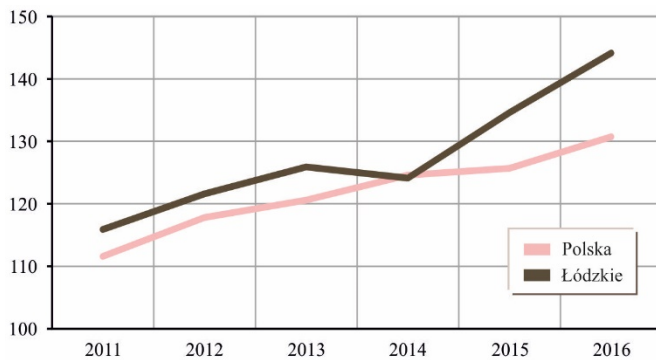
^a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wartości sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

Tabl. 24. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a** (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
	rok poprzedni = 100		
ŁÓDZKIE (dok.)			
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	97,6	130,9	66,6
Tekstylnia, odzież, obuwie	101,1	113,1	85,8
Meble, RTV, AGD	98,5	84,0	125,0
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	168,2	112,7	99,7
Pozostałe	99,5	92,8	93,3

^a Patrz notka a na str. 80.

Wyk. 55. **Dynamika sprzedaży detalicznej**
(ceny bieżące)
2010 = 100

W województwie łódzkim w kolejnych kwartalnych okresach narastających 2016 r., obserwowano wzrost sprzedaży detalicznej towarów ogółem. Największy wzrost w odniesieniu do 2015 r. odnotowano w przedsiębiorstwach prowadzących sprzedaż mebli, RTV, AGD (o 25,0%) oraz pojazdów samochodowych, motocykli, części (o 22,8%). Najgłębszy spadek wartości sprzedaży detalicznej dotyczył natomiast przedsiębiorstw z grup: „pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach” (o 33,4%) oraz „tekstylnia, odzież, obuwie” (o 14,2%).

Tabl. 25. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a w województwie łódzkim** (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2015				2016			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó l e m	104,3	104,6	107,9	108,5	107,6	109,5	106,7	107,1
w tym:								
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	96,5	110,4	115,0	122,6	131,5	134,7	126,4	122,8
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	94,7	94,3	92,5	93,2	82,1	84,9	89,9	93,1
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	93,9	94,2	94,6	94,4	100,8	103,2	105,1	105,0
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	169,1	153,0	138,7	130,9	44,5	59,7	62,2	66,6
Tekstylnia, odzież, obuwie	116,3	114,8	114,6	113,1	77,5	81,0	82,8	85,8

^a Patrz notka a do tabl. 24 na str. 80.

Tabl. 25. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a w województwie łódzkim** (dok.)

Wyszczególnienie	2015				2016			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
Meble, RTV, AGD	67,3	78,2	83,1	84,0	143,4	136,4	126,3	125,0
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	98,3	94,6	100,7	112,7	103,8	105,9	101,0	99,7
Pozostałe	97,6	96,7	97,9	92,8	91,3	89,3	89,4	93,3

^a Patrz notka *a* do tabl. 24 na str. 80.

Wartość **sprzedaży hurtowej** towarów (w cenach bieżących) w 2016 r. w jednostkach handlowych zmniejszyła się o 0,9% w stosunku do poziomu zanotowanego przed rokiem (w tym w przedsiębiorstwach hurtowych o 2,1%). W kraju sprzedaż hurtowa w jednostkach handlowych w omawianym roku była o 6,0% wyższa niż w 2015 r. (w tym zrealizowana przez jednostki hurtowe o 3,4%). W łódzkim w skali roku najgłębszy spadek sprzedaży odnotowały jednostki prowadzące sprzedaż hurtową realizowaną na zlecenie (o 39,0%) oraz sprzedaż hurtową półproduktów i odpadów pochodzenia nierolniczego oraz złomu (o 7,0%). Największy wzrost wartości sprzedaży dotyczył natomiast przedsiębiorstw prowadzących sprzedaż hurtową niewyspecjalizowaną (o 13,0%) oraz sprzedaż hurtową żywności (o 5,6%).

Dane prezentujące rynek wewnętrzny w województwie łódzkim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa łódzkiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
  - „Biuletyn statystyczny województwa łódzkiego” – publikacja dostępna co kwartał.
-

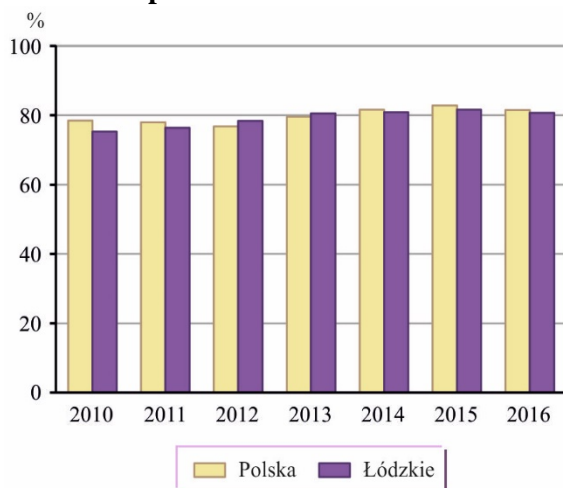
WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW NIEFINANSOWYCH

W 2016 r. w województwie łódzkim wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw niefinansowych kształtowały się korzystniej w porównaniu z rokiem poprzednim. Pomimo zmniejszenia odsetka przedsiębiorstw wykazujących zysk netto, ich udział w przychodach ogółem znacząco wzrósł. Szybsze tempo wzrostu przychodów z całokształtu działalności niż kosztów ich uzyskania znalazło odzwierciedlenie w poprawie wskaźnika poziomu kosztów. Wyższe niż przed rokiem były podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe.

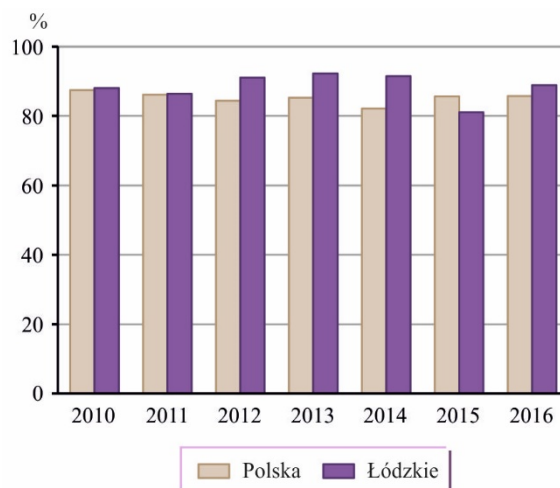
Wyniki finansowe uzyskane w 2016 r. przez badane przedsiębiorstwa w województwie łódzkim były korzystniejsze niż w roku poprzednim. W tym samym czasie podstawowe wyniki finansowe przedsiębiorstw w skali kraju były również wyższe od notowanych rok wcześniej.

Dane dotyczące wyników finansowych przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do nowelizacji ustawy z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. 2013, poz. 330).

Wyk. 56. **Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów**

Wyk. 57. **Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności**

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów związany z podstawową działalnością operacyjną, do którego zaliczono wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz koszty ogółem, pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- pozostałe koszty operacyjne;
- koszty finansowe.

W 2016 r. w województwie łódzkim zysk netto wykazało 80,7% badanych przedsiębiorstw wobec 81,6% przed rokiem. Udział przychodów firm wykazujących zysk w przychodach ogółem wzrósł jednak w porównaniu z 2015 r.

o 7,8 p. proc. do poziomu 88,9%. W skali kraju udział przedsiębiorstw rentownych zmniejszył się

o 1,3 p. proc. do poziomu 81,5%, a ich udział w przychodach ogółem utrzymał się na poziomie zbliżonym do notowanego w 2015 r. (85,7% wobec 85,6%).

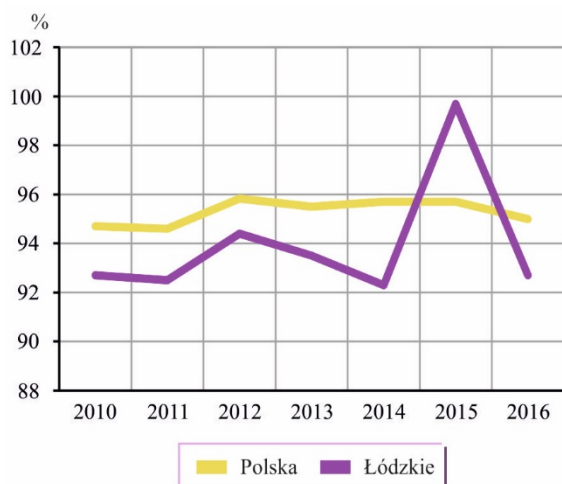
Przychody z całokształtu działalności w 2016 r. wyniosły 116635,8 mln zł i były o 2,2% wyższe od osiągniętych rok wcześniej, natomiast koszty ich uzyskania zmniejszyły się o 4,9% (do 108179,5 mln zł), co znalazło odzwierciedlenie w poprawie wskaźnika poziomu kosztów (z 99,7% w 2015 r.) do 92,7% (w skali kraju wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 95,0% wobec 95,7% rok wcześniej). W omawianym okresie w województwie łódzkim, podobnie jak dla całej Polski, odnotowano zdecydowanie wyższy wynik na działalności gospodarczej (wynik finansowy brutto i netto). Poprawił się także wynik ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów.

Wyniki finansowe:

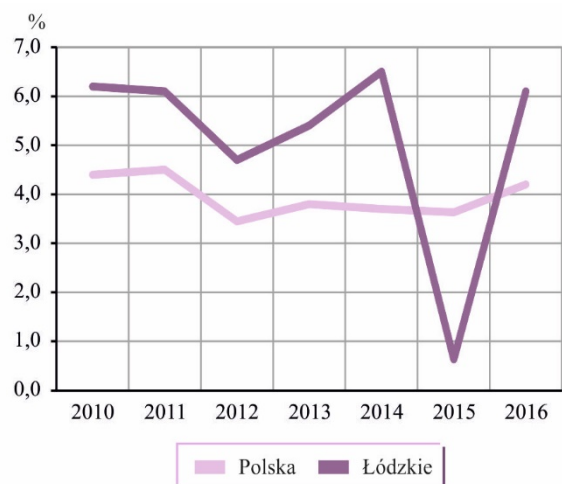
- *wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, skorygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych;*
- *obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych, a w 2013 r. również inne płatności wynikające z odrębnych przepisów;*
- *wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.*

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w 2016 r. w województwie łódzkim osiągnęły wartość 113071,9 mln zł (wzrost o 1,5% w stosunku do roku poprzedniego), natomiast koszty ich uzyskania wyniosły 105654,7 mln zł, co oznacza spadek o 5,1%. Zdecydowanie wzrósł wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów z 71,3 mln zł w 2015 r. do 7417,3 mln zł w 2016 r.

Wyk. 58. Wskaźnik poziomu kosztów

Wyk. 59. Wskaźnik rentowności obrotu netto

Wynik finansowy brutto ukształtował się na poziomie 8456,4 mln zł (wobec 384,0 mln zł w roku poprzednim). Po odliczeniu obciążeń (podatku dochodowego) wynik finansowy netto osiągnął poziom 7142,3 mln zł (725,6 mln zł rok wcześniej).

Wskaźniki:

- wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik rentowności ze sprzedaży jest to relacja wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- wskaźnik rentowności obrotu brutto jest to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik rentowności obrotu netto jest to relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik płynności finansowej I stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych;
- wskaźnik płynności finansowej II stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych i krótkoterminowych należności i roszczeń do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych.

Wyższe niż w roku 2015 r. były wskaźniki rentowności obrotu przedsiębiorstw. Wskaźnik rentowności obrotu brutto zwiększył się o 7,0 p. proc do 7,3%, a wskaźnik rentowności obrotu netto wzrósł o 5,5 p. proc do 6,1% (najwyższy poziom obu wskaźników w skali kraju). Znacznemu wzrostowi uległ również wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (o 6,5 p. proc do 6,6%) będąc także najwyższym w kraju. W skali roku wzrósł wskaźnik płynności finansowej I stopnia (z 30,2% do 31,3), ale zmniejszył się wskaźnik płynności II stopnia (o 2,2 p. proc. do 89,2%).

Tabl. 26. Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
	w %		
POLSKA			
Wskaźnik poziomu kosztów	94,7	95,7	95,0
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	5,2	4,5	5,0
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	5,3	4,3	5,0
Wskaźnik rentowności obrotu netto	4,4	3,6	4,2
Wskaźnik płynności I stopnia	39,7	38,3	38,8
Wskaźnik płynności II stopnia	105,5	101,0	102,0
ŁÓDZKIE			
Wskaźnik poziomu kosztów	92,7	99,7	92,7
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	7,3	0,1	6,6
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	7,3	0,3	7,3
Wskaźnik rentowności obrotu netto	6,2	0,6	6,1
Wskaźnik płynności I stopnia	32,7	30,2	31,3
Wskaźnik płynności II stopnia	92,1	91,4	89,2

Dane prezentujące wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w województwie łódzkim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

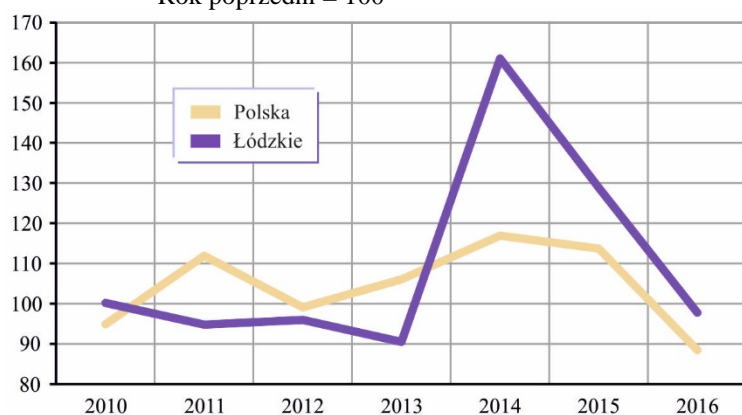
- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa łódzkiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
  - „Biuletyn statystyczny województwa łódzkiego” – publikacja dostępna co kwartał;
- jak również w Banku Danych Lokalnych.

NAKLADY INWESTYCYJNE

W 2016 r. odnotowano spadek nakładów inwestycyjnych badanych przedsiębiorstw w województwie łódzkim (po wzroście w latach 2014-2015). Wpłynął na to m.in. spadek nakładów poniesionych na zakupy inwestycyjne. W porównaniu z 2015 r. spadła również liczba i wartość kosztorysowa inwestycji nowo rozpoczętych.

Wyk. 60. **Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem**
(ceny bieżące)

Rok poprzedni = 100

Nakłady inwestycyjne (w cenach bieżących) na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących, poniesione w 2016 r. przez badane przedsiębiorstwa w województwie łódzkim, wyniosły 10461,7 mln zł i były niższe od zrealizowanych rok wcześniej o 2,2%. W skali kraju wartość nakładów inwestycyjnych zmalała o 11,5% w obserwowanym okresie.

Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Tabl. 27. **Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)**

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
O g ó ł e m w mln zł	89236,8	136474,6	120825,1
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	42,1	39,3	35,3
Zakupy:			
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi ..	45,5	46,4	51,0
środków transportu	11,3	13,0	12,4

Tabl. 27. Nakłady inwestycyjne (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
ŁÓDZKIE			
O g ó ł e m w m l n z ł	6249,4	10692,5	10461,7
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	36,9	39,0	48,0
Zakupy:			
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi ..	56,1	47,7	42,1
środków transportu	5,2	4,9	3,8

W 2016 r. w województwie łódzkim, z ogólnej kwoty nakładów inwestycyjnych na budynki i budowle wydatkowano 5019,0 mln zł (o 20,2% więcej niż rok wcześniej). Wartość zakupów inwestycyjnych osiągnęła poziom 4801,2 mln zł i w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyła się

Nakłady na środki trwałe to nakłady na:

- *budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe;*
- *maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem);*
- *środki transportu;*
- *inne, tj. melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz od 1995 r. inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto koszty obsługi zobowiązań zaciągniętych w celu sfinansowania zakupu, budowy lub ulepszenia środka trwałego za okres realizacji inwestycji (uwzględnione wyłącznie w danych wyrażonych w cenach bieżących).*

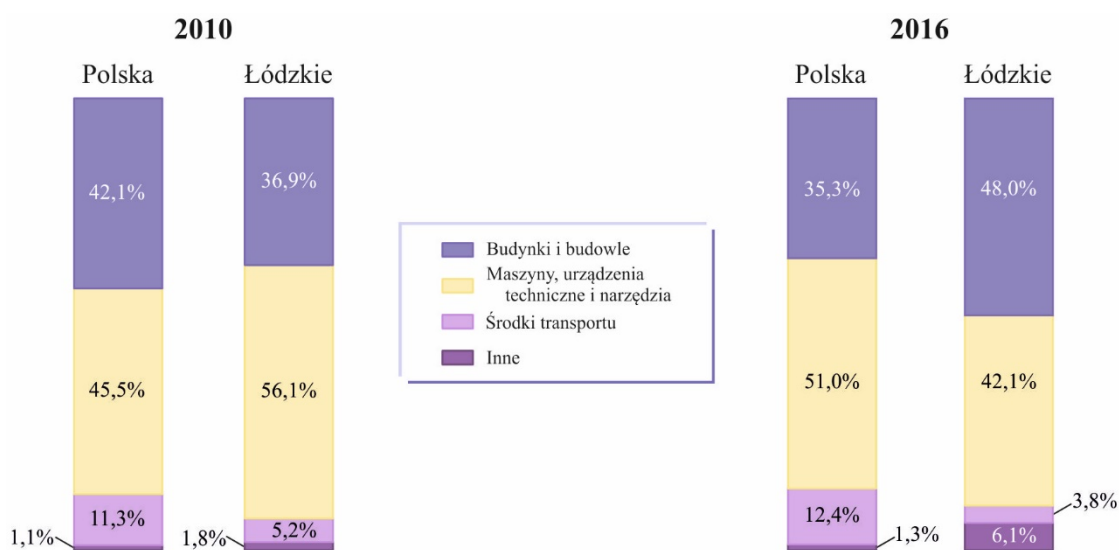
Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

o 14,6%, ale ich udział w nakładach ogółem był niższy w skali roku o 6,7 p. proc. Na zakup maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi przeznaczono 4401,6 mln zł (o 13,8% mniej niż w roku poprzednim), a na środki transportu – 399,5 mln zł (o 23,0% mniej niż w 2015 r.).

Spadek nakładów wystąpił m. in. w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 57,3%), transporcie i gospodarce magazynowej (o 51,7%) oraz dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją (o 29,2%). Najwyższy (ponad dwukrotny) wzrost

wartości nakładów inwestycyjnych w porównaniu z 2015 r. odnotowano w sekcjach: administrowanie i działalność wspierająca oraz pozostała działalność usługowa. Relatywnie wysoki wzrost miał miejsce w sekcjach: opieka zdrowotna i pomoc społeczna – o 71,3% oraz budownictwie – o 68,6%.

W 2016 r. inwestowały głównie, podobnie jak przed rokiem, przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (61,8%) oraz przetwórstwa przemysłowego (25,6%). Inwestycje przedsiębiorstw z sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych to zaledwie 4,0% ogólnej wartości nakładów w województwie łódzkim.

Wyk. 61. **Struktura nakładów inwestycyjnych na środki trwałe (ceny bieżące)**

W 2016 r. w łódzkim inwestorzy rozpoczęli realizację 2714 nowych inwestycji (o 1,5% mniej niż przed rokiem), z których 46,4% stanowiły inwestycje polegające na modernizacji istniejących środków trwałych. Łączna wartość kosztorysowa inwestycji była o 3,1% niższa niż w roku poprzednim i wyniosła 2589,7 mln zł. W kraju w omawianym okresie odnotowano wzrost liczby rozpoczętych inwestycji o 4,6%, podczas gdy ich wartość kosztorysowa wzrosła (o 17,8%).

Dane prezentujące nakłady inwestycyjne w województwie łódzkim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa łódzkiego” – opracowanie sygnalne dostępne co miesiąc,
  - „Biuletyn statystyczny województwa łódzkiego” – publikacja dostępna co kwartał, jak również w Banku Danych Lokalnych.
-

ANEKS
APPENDIX

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM
SELECTED DATA ON ŁÓDZKIE VOIVODSHIP

Wyszczególnienie	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Specification
Ludność ^a (w tys.)	2577,5	2542,4	2533,7	2524,7	2513,1	2504,1	2493,6	2485,3	Population ^a (in thous.)
Na 1000 ludności:									Per 1000 population (in the period Jan–Sep):
małżeństwa zawarte	5,16	5,70	4,98	4,99	4,34	4,55	4,59	4,71	marriages contracted
urodzenia żywe	8,74	10,02	9,44	9,43	8,90	9,05	8,85	9,16	live births
zgony	12,09	12,26	12,14	12,40	12,41	11,85	12,46	12,14	deaths
przyrost naturalny	-3,35	-2,24	-2,70	-2,97	-3,51	-2,80	-3,61	-2,98	natural increase
saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	-0,68	-0,70	-0,75	-0,72	-1,06	-0,82	-0,83 ^b	-0,57	internal and international net migration for permanent residence
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^c (w tys.)	271,3	310,5	325,9	321,0	314,0	313,8	322,5	326,7	Average paid employment in the enterprise sector ^c (in thous.)
rok poprzedni = 100	.	101,7	105,0	98,5	97,8	100,0	102,7	101,3	previous year = 100
Bezrobotni zarejestrowani ^a (w tys.)	198,4	131,6	138,7	151,0	151,6	126,2	109,5	91,0	Registered unemployed persons ^a (in thous.)
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (w %)	17,9	12,2	12,9	14,0	14,1	11,8*	10,3	8,6	Registered unemployment rate ^a (in %)
Udział bezrobotnych bez prawa do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych ^a (w %)	87,7	83,0	83,4	83,8	86,9	87,3	86,8	86,5	Unemployed persons without benefit rights in total number of unemployed persons ^a (in %)
Bezrobotni na 1 ofertę pracy ^a	144	98	147	146	82	58	33	23	Unemployed persons per job offer ^a
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^d (w %)	55,3	56,3	56,9	56,6	57,6	58,3	57,2	56,6	Activity rate by LFS ^d (in %)
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^d (w %)	45,7	51,1	51,6	50,3	51,2	53,1	52,9	53,4	Employment rate by LFS ^d (in %)
Stopa bezrobocia według BAEL ^d (w %)	17,4	9,2	9,3	11,0	11,1	8,8	7,7	5,6	Unemployment rate by LFS ^d (in %)

^a Stan w końcu roku. ^b Przy obliczaniu salda migracji uwzględniono: w przypadku migracji wewnętrznych – dane za 2015 rok. W przypadku migracji zagranicznych – dane dotyczą 2014 r. ^c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^d Przeciętne w roku; dane nie są w pełni porównywalne z wynikami z lat poprzedzających 2010 r.

^a As of the end of the year. ^b In calculating the net migration was taken into account: in case of the internal migration – data for 2015. In case of the international migration - data for 2014. ^c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. ^d Average during the year; data are not fully comparable with the results of years preceding 2010.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM (cd.)
SELECTED DATA ON ŁÓDZKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Specification
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a (w zł)	2107,97	2978,57	3192,09	3339,41	3454,92	3591,51	3745,57	3867,24	Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^a (in zł)
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów (w tys.)	.	653,8	639,5	626,6	617,8	609,8	609,7	611,7	Average monthly number of retirees and pensioners (in thous.)
rok poprzedni = 100	.	98,6	97,8	95,4	98,6	98,7	100,0	100,3	previous year = 100
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS (w zł)	.	1481,17	1554,27	1642,49	1730,12	1789,61	1843,94	1876,11	Average monthly gross retirement pay and pension paid by ZUS (in zł)
rok poprzedni = 100	.	106,4	104,9	105,7	105,3	103,4	103,0	101,7	previous year = 100
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych (w zł)	.	940,86	973,40	1043,43	1109,24	1132,37	1168,00	1170,59	Average monthly gross retirement pay and pension for farmers (in zł)
rok poprzedni = 100	.	105,0	103,5	107,2	106,3	102,1	103,1	100,2	previous year = 100
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100):									Price indices of consumer goods and services (previous year = 100)
ogółem	102,0	102,8	104,4	103,8	100,8	99,5	98,8	99,4	total
żywność i napoje bezalkoholowe	102,4	103,1	105,8	104,4	102,3	98,7	98,2	100,8	food and non-alcoholic beverages
odzież i obuwie	93,7	97,4	98,8	95,7	93,3	93,4	94,5	94,5	clothing and footwear
mieszkanie	103,2	103,8	106,0	105,7	102,0	100,2	100,2	99,7	dwelling
Plony zbóż podstawowych (z mieszankami zbożowymi) z 1 ha w dt	26,9	30,9*	31,2	29,6	29,8	36,0	30,3	30,8	Basic cereals (including mixed cereals) yields per 1 ha per dt
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych:									Farm animals stock per 100 ha agricultural land:
bydło ^b	40,1	45,3 ^c	47,3	45,5	43,8	48,5	47,3	47,0	cattle ^b
trzoda chlewna ^d	125,5	130,5 ^c	114,3	97,5	94,8	110,4	105,7	111,3	pigs ^d

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Stan w czerwcu. ^c Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 VI. ^d Stan w końcu lipca.
^a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. ^b As of June. ^c Data of Agricultural Census as of 30 June. ^d As of the end of July.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM (cd.)
SELECTED DATA ON ŁÓDZKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Specification
Wskaźnik cen skupu (rok poprzedni = 100):									<i>Price indices of procurement (previous year = 100):</i>
ziarna zbóż (bez siewnego)	.	119,0	156,5	103,4	89,0	83,4	97,1	94,1	<i>cereal grain (excluding sowing seed)</i>
w tym pszenica	71,7	123,9	140,5	105,1	93,2	83,1	96,1	92,9	<i>of which wheat</i>
żyto	65,5	126,4	193,9	103,3	80,1	82,5	99,5	105,3	<i>rye</i>
żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt)	121,1	94,9	118,8	121,5	96,0	95,1	100,5	100,0	<i>cattle for slaughter (excluding calves)</i>
żywca rzeźnego wieprzowego	91,5	85,2	118,6	117,0	99,8	89,4	89,0	109,5	<i>pigs for slaughter</i>
Relacje cen skupu ^a 1 kg żywca wieprzowego do cen targowiskowych:									<i>Procurement price^a per kg of pigs for slaughter to marketplace prices:</i>
1 kg żyta	11,2	8,4	5,8	6,2	7,5	7,7	7,3	7,9	<i>per kg of rye</i>
1 kg jęczmienia	8,7	6,5	5,2	5,9	6,1	5,9	5,8	6,4	<i>per kg of barley</i>
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (rok poprzedni = 100; ceny stałe)	.	113,6	116,4	110,0	104,0	100,9	104,1	99,3	<i>Sold production of industry^b (previous year = 100; constant prices)</i>
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle ^b (w tys.)	165,8	168,1	174,8	169,7	165,1	165,4	169,0	170,2	<i>Average paid employment in industry^b (in thous.)</i>
rok poprzedni = 100	.	100,3	104,0	97,1	97,3	100,2	102,1	100,7	<i>previous year = 100</i>
Produkcja sprzedana budownictwa ^b (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	.	110,3	117,5	98,9	91,0	109,8	111,7	86,6	<i>Sold production of construction^b (previous year = 100; current prices)</i>
Produkcja budowlano-montażowa ^b (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	.	113,7	117,9	102,1	84,4	108,1	109,2	85,2	<i>Construction and assembly production^b (previous year = 100; current prices)</i>
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie ^b (w tys.)	16,5	22,5	23,3	24,1	20,8	19,0	19,0	17,9	<i>Average paid employment in construction^b (in thous.)</i>
rok poprzedni = 100	.	104,2	103,6	103,4	86,5	91,1	100,0	94,2	<i>previous year = 100</i>

a Ceny bieżące bez VAT. *b* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a Current prices excluding VAT. *b* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM (dok.)
SELECTED DATA ON ŁÓDZKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Specification
Mieszkania oddane do użytkowania	4565	6957	6022	8019	6009	6501	7150	7065	<i>Dwellings completed</i>
rok poprzedni = 100	83,2	109,7	86,6	133,2	74,9	108,2	110,0	98,8	<i>previous year = 100</i>
na 1000 ludności	1,8	2,7	2,4	3,2	2,4	2,6	2,9	2,8	<i>per 1000 population</i>
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m ²)	126,3	112,7	119,2	107,5	126,3	118,4	112,6	111,9	<i>average usable floor space per dwelling (in m²)</i>
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	.	113,3	115,9	104,9	103,5	98,5	108,5	107,1	<i>Retail sale of goods^a (previous year = 100; current prices)</i>
Podmioty gospodarki narodowej ^b	249459	230908	228537	234079	237915	239578	241462	243280	<i>Entities of the national economy^b</i>
rok poprzedni = 100	101,9	104,6	99,0	102,4	101,6	100,7	100,8	100,8	<i>previous year = 100</i>
w tym spółki handlowe	11331	14198	14945	15946	17214	18451	20084	21771	<i>of which commercial companies</i>
rok poprzedni = 100	104,4	105,9	105,3	106,7	108,0	107,2	108,8	108,4	<i>previous year = 100</i>
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	2277	2722	2827	2953	3076	3166	3288	3382	<i>of which with foreign capital participation</i>
rok poprzedni = 100	105,8	102,2	103,9	104,5	104,2	102,9	103,8	102,9	<i>previous year = 100</i>
Wskaźnik poziomu kosztów w przed- siębiorstwach ^c (w %)	.	92,7	92,5	94,4	93,5	92,3	99,7	92,7	<i>Cost level indicator in enterprises^c (in %)</i>
Wskaźnik rentowności obrotu w przed- siębiorstwach ^c (w %):									<i>Turnover profitability rate in enter- prises^c (in %):</i>
brutto	.	7,3	7,5	5,6	6,5	7,8	0,3	7,3	<i>gross</i>
netto	.	6,2	6,1	4,7	5,4	6,5	0,6	6,1	<i>net</i>
Nakłady inwestycyjne w przedsięw- iastwach ^c (w mln zł; ceny bieżące)	2843,9	6249,4	5924,4	6587,7	5149,7	8293,5	10692,5	10461,7	<i>Investment outlays in enterprises^c (in mln zł; current prices)</i>
rok poprzedni = 100 (ceny bieżące)	.	100,2	94,8	96,0	90,5	161,0	128,9	97,8	<i>previous year = 100 (current prices)</i>

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu roku. ^c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

^a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. ^b In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of at the end of the year. ^c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM WEDŁUG MIESIĘCY
SELECTED DATA ON ŁÓDZKIE VOIVODSHIP IN MONTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION A – 2015 B – 2016		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Ludność ^a (w tys.)	A	.	.	.	.	.	2498,2	.	.	.	.	.	2493,6
Population ^a (in thous.)	B	.	.	.	.	.	2488,4	.	.	.	.	.	2485,3
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^b (w tys.)	A	316,9	317,1	318,3	318,7	319,6	317,7	318,8	321,4	321,4	321,6	322,0	322,1
Average paid employment in the enterprise sector ^b (in thous.)	B	325,8	326,3	327,4	327,8	328,0	329,1	329,5	328,0	328,5	328,7	328,6	328,3
poprzedni miesiąc = 100	A	100,8	100,1	100,4	100,1	100,3	99,4	100,4	100,8	100,0	100,0	100,1	100,0
previous month = 100	B	101,2	100,2	100,3	100,1	100,1	100,3	100,1	99,5	100,2	100,1	100,0	99,9
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	101,6	101,8	101,3	101,6	102,0	101,0	101,3	101,8	101,7	101,7	102,0	102,4
corresponding month of previous year = 100	B	102,8	102,9	102,9	102,6	102,6	103,6	103,4	102,1	102,2	102,2	102,1	101,9
Bezrobotni zarejestrowani ^a (w tys.)	A	132,3	133,4	131,1	127,2	122,6	117,9	114,6	111,8	109,3	106,9	107,3	109,5
Registered unemployed persons ^a (in thous.)	B	114,9	116,0	112,9	107,3	103,4	99,0	96,4	94,9	92,6	91,5	90,4	91,0
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (w %)	A	12,3	12,4	12,2	11,8	11,5	11,1	10,8	10,6	10,3	10,1	10,1	10,3
Registered unemployment rate ^a (in %)	B	10,7	10,8	10,5	10,0	9,7	9,3	9,1	8,9	8,7	8,6	8,5	8,6
Oferty pracy zgłoszone w ciągu miesiąca	A	4207	5472	7134	7484	8169	7680	8802	8040	8890	7827	6213	5497
Job offers declared during a month	B	4834	8690	8734	8802	9093	10321	9273	10189	9141	7494	7470	6423
Bezrobotni na 1 ofertę pracy ^a	A	45	43	28	24	21	20	18	16	16	19	21	33
Registered unemployed persons per job offer ^a	B	35	23	22	20	16	14	15	12	14	17	16	23
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^b (w zł)	A	3658,16	3527,2	3855,2	3621,88	3568,7	3607,49	3747,97	3670,4	3655,71	3675,19	3883,63	4264,90
Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^b (in zł)	B	3878,98	3663,85	3869,67	3805,49	3711,79	3798,52	3878,02	3829,25	3802,56	3795,78	3984,22	4374,28
poprzedni miesiąc = 100	A	90,3	96,4	109,3	93,9	98,5	101,1	103,9	97,9	99,6	100,5	105,7	109,8
previous month = 100	B	91,0	94,5	105,6	98,3	97,5	102,3	102,1	98,7	99,3	99,8	105,0	109,8
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	102,5	104,1	108,5	103,4	103,5	104,1	103,4	103,5	103,7	104,3	105,2	105,3
corresponding month of previous year = 100	B	106,0	103,9	100,4	105,1	104,0	105,3	103,5	104,3	104,0	103,3	102,6	102,6

a Stan w końcu okresu. *b* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a As of the end of the period. *b* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)
SELECTED DATA ON ŁÓDZKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION A – 2015 B – 2016	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Wskaźnik cen: Price indices of:													
towarów i usług konsumpcyjnych ^a : consumer goods and services ^a :													
analogiczny okres poprzedniego roku = 100 corresponding period of previous year = 100	A B	. .	. .	98,0 99,1	. .	. .	98,7 99,1	. .	. .	99,1 99,2	. .	. .	99,4 100,3
skupu ziarna zbóż: procurement of cereal grain:													
poprzedni miesiąc = 100 ..... previous month = 100	A B	105,2 100,1	95,6 96,8	95,9 97,4	109,2 99,8	90,0 101,8	98,8 100,5	100,8 96,8	99,3 94,1	100,8 104,2	100,1 98,1	103,6 101,8	100,1 107,1
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 corresponding month of previous year = 100	A B	95,4 93,5	93,6 94,6	88,7 96,1	95,0 87,8	84,4 99,3	88,7 101,0	98,7 96,9	101,9 91,9	101,7 95,0	102,5 93,1	108,1 91,5	98,2 97,8
skupu żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt): procurement of cattle for slaughter (excluding calves):													
poprzedni miesiąc = 100 ..... previous month = 100	A B	102,7 100,7	105,3 81,7	99,5 114,3	98,3 105,4	109,0 100,8	95,3 99,5	92,1 98,5	101,0 98,5	97,5 101,3	105,8 99,8	101,4 101,7	98,9 101,5
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 corresponding month of previous year = 100	A B	96,0 101,6	102,0 78,9	104,1 90,6	102,2 97,2	106,9 91,6	105,3 95,7	98,0 102,3	98,6 99,8	96,7 103,7	104,2 97,9	107,4 98,2	103,6 100,8
skupu żywca rzeźnego wieprzowego: procurement of pigs for slaughter:													
poprzedni miesiąc = 100 ..... previous month = 100	A B	97,3 101,7	109,1 103,0	99,5 98,2	100,4 96,5	83,0 110,8	105,6 106,3	99,9 105,5	98,0 100,6	105,4 100,9	95,2 97,4	87,0 95,5	102,7 103,1
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 corresponding month of previous year = 100	A B	80,9 99,3	97,0 93,8	91,0 98,2	87,4 94,3	96,7 108,0	83,9 108,8	84,1 114,4	84,7 117,4	93,4 112,3	95,0 115,0	85,7 126,2	95,1 126,6

^a W kwartale.

^a In the quarter.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)

SELECTED DATA ON ŁÓDZKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION A – 2015 B – 2016		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Relacja ceny skupu ^a 1 kg żywca wieprzowego do ceny targowiskowej 1 kg żyta <i>Procurement price ^a per kg of pigs for slaughter to marketplace price per kg of rye</i>	A	6,8	8,0	7,7	8,0	7,9	7,8	7,4	7,5	7,5	7,9	6,4	6,5
	B	6,4	7,4	7,8	7,0	7,8	8,0	8,4	8,9	8,6	9,0	8,1	8,6
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (ceny stałe): <i>Sold production of industry ^b (constant prices):</i>													
poprzedni miesiąc = 100 ..... <i>previous month = 100</i>	A	97,8	98,8	113,0	92,1	97,5	106,7	97,4	96,3	108,8	104,4	95,0	101,3
	B	90,0	105,9	104,0	98,4	94,9	107,9	91,0	105,5	107,0	99,7	101,0	94,5
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 <i>corresponding month of previous year = 100</i>	A	97,3	102,7	107,5	100,2	100,3	110,9	102,7	104,5	97,7	102,7	104,0	108,0
	B	99,4	106,8	98,3	104,9	102,3	103,1	95,9	105,2	103,8	99,1	105,4	98,5
Produkcja budowlano-montażowa ^b (ceny bieżące): <i>Construction and assembly production ^b (current prices):</i>													
poprzedni miesiąc = 100 ..... <i>previous month = 100</i>	A	45,0	90,3	114,0	124,0	106,2	126,3	96,2	101,5	111,4	112,8	81,4	141,7
	B	32,7	119,3	130,7	97,1	107,8	118,3	98,1	86,5	121,5	86,4	101,3	158,0
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 <i>corresponding month of previous year = 100</i>	A	145,3	100,0	76,4	111,6	103,7	127,0	118,2	120,9	89,8	114,7	102,5	109,0
	B	79,2	104,6	119,9	93,9	95,3	89,3	91,1	77,6	84,7	64,9	80,7	89,9
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku) <i>Dwellings completed (since the beginning of the year)</i>	A	568	1028	1500	2097	2569	3013	3475	4343	4909	5453	6019	7150
	B	492	954	1477	2174	2586	3058	3532	3959	4431	5246	6241	7065
analogiczny okres poprzedniego roku = 100 <i>corresponding period of previous year = 100</i>	A	132,4	91,3	80,0	93,2	100,4	99,0	90,0	103,4	105,3	104,4	105,6	110,0
	B	86,6	92,8	98,5	103,7	100,7	101,5	101,6	91,2	90,3	96,2	103,7	98,8

a Ceny bieżące bez VAT. *b* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Current prices excluding VAT. *b* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM WEDŁUG MIESIĘCY (dok.)

SELECTED DATA ON ŁÓDZKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION A – 2015 B – 2016	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (ceny bieżące): <i>Retail sale of goods ^a (current prices):</i>												
poprzedni miesiąc = 100	A 80,7	96,9	112,3	101,8	102,5	96,8	105,0	96,9	101,8	101,8	101,2	115,3
<i>previous month = 100</i>	B 77,0	102,2	111,5	103,6	97,2	104,5	97,0	101,3	99,7	107,5	91,1	126,1
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A 106,2	99,1	104,5	101,0	109,0	108,0	108,4	107,1	107,2	105,7	116,1	109,2
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B 104,2	109,8	109,1	111,0	105,2	113,6	104,8	109,6	107,3	113,3	101,9	111,4
Podmioty gospodarki narodowej ^b	A 239109	239148	238934	239180	239563	240123	240672	241124	241509	242034	241768	241462
<i>Entities of the national economy ^b</i>	B 241302	241595	241882	242229	242768	241998	242191	242366	242688	243020	243103	243280
w tym spółki handlowe	A 18599	18735	18870	18987	19131	19258	19380	19495	19626	19757	19903	20084
<i>of which commercial companies</i>	B 20196	20369	20511	20666	20802	20944	21073	21207	21340	21445	21580	21771
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	A 3170	3173	3179	3198	3209	3223	3236	3243	3260	3267	3280	3288
<i>of which with foreign capital participation</i>	B 3298	3307	3316	3327	3339	3359	3359	3373	3377	3369	3379	3382
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsiębiorstwach ^c : <i>Profitability rate of turnover in enterprises ^c:</i>												
brutto (w %)	A .	.	7,6	.	.	8,1	.	.	-2,5	.	.	0,3
<i>gross (in %)</i>	B .	.	7,5	.	.	6,7	.	.	6,8	.	.	7,3
netto (w %)	A .	.	6,2	.	.	6,9	.	.	-1,8	.	.	0,6
<i>net (in %)</i>	B .	.	6,2	.	.	5,7	.	.	5,8	.	.	6,1
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ^c (w mln zł; ceny bieżące)	A .	.	1811,6	.	.	4050,2	.	.	6650,6	.	.	10692,5
<i>Investment outlays in enterprises ^c (in mln zł; current prices)</i>	B .	.	2136,0	.	.	4572,9	.	.	7104,6	.	.	10461,7
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A .	.	151,7	.	.	135,7	.	.	131,6	.	.	128,9
<i>(ceny bieżące)</i>	B .	.	117,9	.	.	112,9	.	.	107,6	.	.	97,8
<i>corresponding period of previous year = 100 (current prices)</i>												

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu okresu.
^c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; dane prezentowane są narastająco.

^a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. ^b In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of at the end of the period.
^c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons; data are presented cumulatively.

Najnowsze publikacje Urzędu:

- SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA ŁODZI (kwartalnik)
- BIULETYN STATYSTYCZNY WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO (kwartalnik)
- ROCZNIK STATYSTYCZNY WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2016
- WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE 2016 – PODREGIONY, POWIATY, GMINY
- STATYSTYKA ŁODZI 2016

- WARUNKI ŻYCIA LUDNOŚCI W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W 2015 R., ŁÓDŹ 2017
- RYNEK PRACY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2011-2015, ŁÓDŹ 2016
- LUDNOŚĆ, RUCH NATURALNY I MIGRACJE W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W 2015 R., ŁÓDŹ 2016
- OPIEKA NAD DZIECKIEM I RODZINĄ W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2010-2014, ŁÓDŹ 2016
- ROLNICTWO W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W 2015 R., ŁÓDŹ 2016
- A JA LUBIĘ ... STATYSTYKĘ, ŁÓDŹ 2016
- POWIATY I GMINY WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO - SYTAUCJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA W OKRESIE PROGRAMOWANIA 2007–2013, ŁÓDŹ 2015
- NIEPEŁNOSPRAWNI W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM, ŁÓDŹ 2014
- OCHRONA ŚRODOWISKA I LEŚNICTWO W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2011-2013, ŁÓDŹ 2014
- DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA MIKROPRZEDSIĘBIORSTW W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2011-2012, ŁÓDŹ 2014
- BUDŻETY JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W 2013 R., ŁÓDŹ 2014
- INFRASTRUKTURA KOMUNALNA W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2007-2013, ŁÓDŹ 2015

WYNIKI SPISÓW POWSZECHNYCH

- PSR 2010. RAPORT Z WYNIKÓW WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO
- PSR 2010. CHARAKTERYSTYKA GOSPODARSTW ROLNYCH W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM
- NSP 2011. LUDNOŚĆ W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM. STAN I STRUKTURA DEMOGRAFICZNO-SPOŁECZNA
- NSP 2011. ZAMIESZKANE BUDYNKI W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM
- NSP 2011. MIESZKANIA W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM
- NSP 2011. AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM
- NSP 2011. GOSPODARSTWA DOMOWE I RODZINY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM. CHARAKTERYSTYKA DEMOGRAFICZNA
- NSP 2011. LUDNOŚĆ I GOSPODARSTWA DOMOWE W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM. STAN I STRUKTURA SPOŁECZNO-EKONOMICZNA
- NSP 2011. MIGRACJE ZAGRANICZNE I WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

Zapraszamy do zapoznania się z szeroką ofertą wydawniczą znajdującą się na stronie internetowej Urzędu <http://lodz.stat.gov.pl>, gdzie prezentowane są w formie elektronicznej publikacje, komunikaty oraz tematyczne informacje sygnałne.